

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 49

(2008–2009)

Om lov om endringer i lov om
vaktvirksomhet

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	5			
2	Bakgrunn	6	5.3.1	Gjeldende rett	24
2.1	Arbeidsgruppens mandat mv.	6	5.3.2	Arbeidsgruppens forslag	24
2.2	Høringen	7	5.3.3	Høringsinstansenes syn og departementets vurdering	24
3	Lovens formål og virkeområde ...	8	5.4	Meldeplikt	25
3.1	Lovens formål	8	5.4.1	Gjeldende rett	25
3.1.1	Arbeidsgruppens forslag	8	5.4.2	Arbeidsgruppens forslag	25
3.1.2	Høringsinstansenes syn og departementets vurdering	8	5.4.3	Høringsinstansenes syn og departementets vurdering	26
3.2	Lovens virkeområde	9	5.5	Alderskravet	26
3.2.1	Egenvakthold	9	6	Kontroll	27
3.2.2	Parkeringsvakthold	14	6.1	Årlig kontroll	27
3.2.3	Arrangementsvakthold - politiets adgang til å stille vilkår	14	6.1.1	Gjeldende rett	27
3.2.4	Ordensvakter – forholdet til serveringsloven	15	6.1.2	Arbeidsgruppens forslag	27
3.2.5	Opplæringsinstitusjoner	17	6.1.3	Høringsinstansenes syn og departementets vurdering	27
3.2.6	Geografisk virkeområde - Svalbard ..	17	6.2	Opplysnings- og rapporteringsplikt ..	28
4	Krav for å få tillatelse	18	6.2.1	Gjeldende rett	28
4.1	Gjeldende rett	18	6.2.2	Arbeidsgruppens forslag	28
4.2	Krav til eiere og andre med vesentlig innflytelse	18	6.2.3	Høringsinstansenes syn og departementets vurdering	28
4.2.1	Arbeidsgruppens forslag	18	6.3	Andres meldeplikt	29
4.2.2	Høringsinstansenes syn og departementets vurdering	18	6.3.1	Arbeidsgruppens forslag	29
4.3	Krav om nødvendig tillit	19	6.3.2	Høringsinstansenes syn og departementets vurdering	29
4.3.1	Arbeidsgruppens forslag	19	6.4	Sentralt vaktvirksomhetsregister	31
4.3.2	Høringsinstansenes syn og departementets vurdering	19	6.4.1	Gjeldende rett	31
4.4	Krav til forvaltningsorgan	20	6.4.2	Arbeidsgruppens forslag	31
4.4.1	Arbeidsgruppens forslag	20	6.4.3	Høringsinstansenes syn og departementets vurdering	31
4.4.2	Høringsinstansenes syn og departementets vurdering	20	6.5	Tilbakekall av tillatelse	33
5	Krav til ansatte mv.	21	6.5.1	Gjeldende rett	33
5.1	Vandelskravet	21	6.5.2	Arbeidsgruppens forslag	33
5.1.1	Gjeldende rett	21	6.5.3	Høringsinstansenes syn og departementets vurdering	33
5.1.2	Arbeidsgruppens forslag	21	7	Utdanning	34
5.1.3	Høringsinstansenes syn og departementets vurdering	22	7.1	Gjeldende rett	34
5.2	Hvilke ansatte omfattes av vandelskravet	22	7.2	Krav til utdanning	34
5.2.1	Gjeldende rett	22	7.2.1	Arbeidsgruppens syn	34
5.2.2	Arbeidsgruppens forslag	23	7.2.2	Høringsinstansenes syn	36
5.2.3	Høringsinstansenes syn og departementets vurdering	23	7.2.3	Departementets vurdering	37
5.3	Politiattestens innhold	24	7.3	Utdanning gjennomført i utlandet – yrkeskvalifikasjonsdirektivet	38
			8	Bruk av makt og maktmidler mv.	39
			8.1	Bruk av makt	39
			8.2	Ubevæpnet vakttjeneste mv.	40
			8.3	Strafferettslig vern	41

9	Krav til uniform og legitimasjon .	42	10	Gebyr	44
9.1	Uniformering	42	11	Økonomiske og administrative	
9.1.1	Gjeldende rett	42		konsekvenser	45
9.1.2	Arbeidsgruppens forslag	42	11.1	Konsekvenser for det offentlige	45
9.1.3	Høringsinstansenes syn og departementets vurdering	42	11.2	Konsekvenser for private	45
9.2	Legitimasjon	42	12	Merknader til de enkelte	
9.2.1	Gjeldende rett	42		bestemmelsene	46
9.2.2	Arbeidsgruppens forslag	43		Forslag til lov om endringer i lov om	
9.2.3	Høringsinstansenes syn og departementets vurdering	43		vaktvirksomhet	52

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 49

(2008–2009)

Om lov om endringer i lov om vaktvirksomhet

*Tilråding fra Justis- og politidepartementet av 27. mars 2009,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

I proposisjonen fremmer departementet forslag om endringer i lov om vaktvirksomhet 5. januar 2001 nr. 1 (vaktvirksomhetsloven 2001¹). Proposisjonen følger opp rapporten «Gjennomgang av regelverket om vaktvirksomhet – forslag om endringer» som ble avgitt i juni 2008.

Regjeringen har i sin politiske plattform (Soria Moria-erklæringen) lagt til grunn at regelverket om vaktvirksomhet skal gjennomgås, og proposisjonen er et ledd i dette arbeidet. Intensjonen bak gjennomgangen er å bidra til å heve nivået på vekttertjenestene, styrke den offentlige kontrollen og sørge for at rettssikkerheten til de som kommer i kontakt med vektere ivaretas i tilstrekkelig grad. I det følgende gjengis hovedtrekkene i lovforslaget.

Det foreslås en egen formålsbestemmelse, hvoretter formålet med loven er å ivareta rettssikkerheten til publikum, sikre god kvalitet på tjenestene, legge til rette for effektiv offentlig kontroll, samt hindre vaktvirksomhet som på grunn av sin militære eller annen sikkerhetsmessige karakter er uforenlig med vaktvirksomhetsloven og for øvrig er ulovlig eller i strid med internasjonal rett.

Departementet foreslår videre å utvide lovens virkeområde slik at egenvakt hold blir omfattet av loven. Hensikten er blant annet å forebygge omgåelse av loven ved at vakttjeneste organiseres som egenvakt hold. Dernest foreslås det at selskaper

som driver opplæring i vaktvirksomhet omfattes av loven, slik at en får kontroll med hvem som forestår slik opplæring.

Departementet mener det er behov for å styrke vekterutdanningen, ved å heve utdanningsnivået både kvalitets- og kvantitetsmessig. Eksempelvis gjelder dette med hensyn til problemstillinger rundt maktanvendelse. Det foreslås tatt inn i loven hvilke deler utdanningen skal bestå av: en teoretisk del, praksisopplæring inkludert objekt opplæring, avsluttende eksamen, eventuell tilleggsutdanning for utførelse av spesialtjeneste og regodkjenning. Ingen skal få arbeide selvstendig som vekter uten tilstrekkelig opplæring. Det er avgjørende at vektere har tilstrekkelig kompetanse til å utføre sine oppgaver på en tillitvekkende måte og med betryggende kvalitet. Utdanningskravene bør i utgangspunktet også gjelde for deltidsansatte og midlertidig ansatte.

Departementet fremsetter flere forslag som skal bidra til en bedre kontroll med vektere og vaktforetakene. Tillatelses- og kontrollmyndigheten (politiet) skal hvert år kontrollere foretakene basert på innrapportering. Herunder skal det foretas vandelskontroll av de som utfører vakttjeneste eller som har oppgaver direkte knyttet til vaktvirksomhet, samt av de øvrige persongruppene som er omfattet av vandelskravet i vaktvirksomhetsloven.

Samtidig foreslås en utvidelse av personkretsen som skal omfattes av vandelskravet, slik at også eiere og andre personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten må oppfylle kravet om tilfredsstillendeandel. En slik bestemmelse vil

¹ Vaktvirksomhetsloven 2001 - vaktl. er offisiell korttittel, heretter benyttes «vaktvirksomhetsloven» når loven omtales.

være et virkemiddel mot at kriminelle kan opprette vaktforetak og slik få tilgang til sensitive opplysninger mv. som kan misbrukes i kriminell virksomhet. I forlengelsen av dette foreslås det at endring i eierskap må meldes til tillatelses- og kontrollmyndigheten.

Departementet foreslår også, etter modell fra serveringsloven, å lovfeste en meldeplikt for skatte- og avgiftsmyndighetene, tollvesenet og Arbeidstilsynet til politiet, dersom disse avdekker forhold som antas å være av vesentlig betydning for vurderingen av om en tillatelse til å utøve vaktjenester skal trekkes tilbake.

Departementet mener at politiet bør ha en plikt til å varsle selskapene om ansatte som mellom kontrolltidspunktene har begått alvorlig kriminalitet eller som er under etterforskning av sådan såfremt dette ikke vil skade etterforskningen.

For at politiet skal kunne utføre sin funksjon som tillatelses- og kontrollmyndighet på en hensiktsmessig og effektiv måte, foreslås det innført et nytt landsdekkende elektronisk vaktvirksomhetsregister.

Endelig foreslås det å stille tydeligere krav til uniformering og legitimering. Uniform skal kun bæres i aktiv tjeneste og det skal fremgå av uniformen om personen er godkjent vekter eller under opplæring, i tillegg skal tillatelses- og kontrollmyndigheten også godkjenne uniformering av materiell. I tilknytning til legitimering mener departementet at det bør innføres et standardisert vekter ID-kort med tjenestenummer på vekter, og at dette kortet skal bæres synlig.

Departementet legger til grunn at forslaget vil medføre økte utgifter for politiet til kontrollvirksomheten, herunder blant annet til etablering av et landsdekkende vaktforetakregister. Det foreslås derfor et årlig gebyr knyttet til kontrollen.

2 Bakgrunn

2.1 Arbeidsgruppens mandat mv.

Vaktbransjen og konsekvensene av politiets manglende kontroll av denne har i den senere tid vært gjenstand for atskillig debatt. Søkelyset er i den forbindelse særlig satt på en del av den private sikkerhetsbransjen, og bekymring rundt potensialet for rekruttering av kriminelle og aktiviteter i «gråsoner».

Våren 2007 ble det også lekket til media at Oslo politidistrikt hadde utarbeidet en analyserapport om den såkalte spesialiserte sikkerhetsbransjen i

Norge. Denne bransjen omfatter både selskaper som skulle operere innenfor lov om vaktvirksomhet og sikkerhetselskaper som skulle operere utenfor loven og/eller i utlandet.

Regjeringen har, som nevnt i kap. 1, nedfelt i sin politiske plattform (Soria Moria-erklæringen) at regelverket om vaktvirksomhet skal gjennomgå. Justisdepartementet nedsatte ved brev av 18. oktober 2007 en arbeidsgruppe for å vurdere vaktvirksomhetsloven med tilhørende forskrift og behovet for endringer eller nye bestemmelser.

Arbeidsgruppen hadde følgende mandat:

«Arbeidsgruppen får i mandat å gjennomgå vaktvirksomhetsloven og forskriften til denne med hensyn til om reguleringen er tilstrekkelig for å sikre god kvalitet i bransjen og om kontrollreguleringen er tilstrekkelig. Arbeidsgruppen bes å vurdere alle sider ved vaktelskaperens virksomhet, herunder også ledsageroppdrag, der man særskilt bør se på krav til dokumentert opplæring. Arbeidsgruppen bes også å vurdere om det er forhold ved eierstrukturen som kan være problematiske med hensyn til å sikre kvalitet og tilstrekkelig kontroll. Videre bes vurdert en gebyrordning for politiets kontroll med vaktelskaperne. I tillegg bes vurdert et årlig gebyr i stedet for et engangsgebyr som i dag.

I forbindelse med ovenstående presiseres at det ikke legges opp til noen endring når det gjelder vekters adgang til maktbruk.

Det bes om at det fremmes forslag til endringer i loven/forskriften der det anses aktuelt.

Det forutsettes også at arbeidsgruppen gjør rede for økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene sine».

Arbeidsgruppen hadde følgende sammensetning:

- avdelingsdirektør Knut Fosli, Justisdepartementet (leder)
- seniorrådgiver Erna Gjesvold, Politidirektoratet (sekretær)
- rådgiver Marianne Holtet, Justisdepartementet
- politiinspektør Astrid Birgitte Borge, Asker og Bærum politidistrikt
- kontorsjef Tom Eklund, Agder politidistrikt
- forbundssekretær Trond Karlsen, Norsk Arbeidsmandsforbund
- direktør Rolf Gunnar Reisænen, (G4S), Servicebedriftenes Landsforening²
- sikkerhetsrådgiver Jan Eddie Tinlund, Sikker Vakt

² NHO Service

Rådgiver Marianne Holtet trådte ut av arbeidsgruppen før arbeidet startet, og ble erstattet av førstekonsulent senere rådgiver Ida Beate Fengsrud, Justisdepartementet. Seniorrådgiver Benthe Huse, Politidirektoratet, erstattet Erna Gjesvold som arbeidsgruppens sekretær, etter kort tid.

Arbeidsgruppens rapport ble avgitt i juni 2008. I denne proposisjonen menes med «arbeidsgruppen» denne gruppen, med mindre annet fremgår. Rapporten er enstemmig på alle punkter bortsett fra flyplassvakthold (punkt 5.3.8 i rapporten) og forslag til opplæring for vektere som ikke faller inn under dagens fagbrevutdanning (punkt 5.6.3 i rapporten).

2.2 Høringen

Departementet sendte arbeidsgruppens rapport på høring den 4. juli 2008. Høringsfristen utløp den 3. oktober 2008. Høringsbrevet med vedlegg ble sendt til følgende instanser:

Amnesty International
 Antirasistisk senter
 Arbeidstilsynet
 Barneombudet
 Den Norske Advokatforening
 Departementene
 Det juridiske fakultet, Bergen
 Det juridiske fakultet, Oslo
 Det kriminalitetsforebyggende råd
 Dyrebeskyttelsen i Norge
 Forbrukerombudet
 Frivillighet Norge
 Norsk senter for menneskerettigheter
 Institutt for rettsvitenskap, Tromsø
 Juridisk rådgivning for kvinner
 Juss-Buss
 Jussformidlingen i Bergen
 Helseforetakene
 Kommunenes Sentralforbund
 Konkurransetilsynet
 Kontaktutvalget mellom innvandrere og norske myndigheter
 Kontoret for fri rettshjelp
 Landsorganisasjonen i Norge
 Likestillingsombudet
 Luftfartstilsynet
 Norges Bank
 Norges Juristforbund
 Norges Lensmanns- og politilederlag
 Norsk forening for kriminalreform
 Norsk organisasjon for asylsøkere
 Norske Kvinnelige Juristers Forening
 Næringslivets hovedorganisasjon

Organisasjonen Mot Offentlig Diskriminering
 Poliitiembetsmennesenes Landsforening
 Petroleumstilsynet
 Politidirektoratet
 Politiets Fellesforbund
 Politimestrene
 Regjeringsadvokaten
 Rettspolitisk forening
 Riksadvokaten
 Sjøfartsdirektoratet
 Skattedirektoratet
 Sikker Vakt
 Toll- og avgiftsdirektoratet
 Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

Følgende instanser har avgitt realitetsmerknader til høringen:

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
 Barne- og likestillingsdepartementet
 Finansdepartementet
 Fiskeri- og kystdepartementet
 Fornyings- og administrasjonsdepartementet
 Forsvarsdepartementet
 Kunnskapsdepartementet
 Nærings- og Handelsdepartementet
 Samferdselsdepartementet
 Arbeidstilsynet
 Datatilsynet
 Luftfartstilsynet
 Sjøfartsdirektoratet
 Skattedirektoratet
 Toll- og avgiftsdirektoratet
 Vegdirektoratet
 Barneombudet
 Forbrukerombudet
 Likestillings- og diskrimineringsombudet
 Sysselmannen på Svalbard
 Politidirektoratet
 Kripes
 Politihøgskolen
 Asker og Bærum politidistrikt
 Oslo politidistrikt
 Hordaland politidistrikt
 Rogaland politidistrikt
 Søndre Buskerud politidistrikt
 Troms politidistrikt
 Vestfold politidistrikt
 Østfold politidistrikt
 Østfinnmark politidistrikt
 Politiets Fellesforbund
 Advokatforeningen
 Avinor
 Brønnøysundsregisterne
 Departementenes servicesenter
 Faglig råd for service og samferdsel

Handels- og servicenæringens hovedorganisasjon
 Helse SørØst HF
 Hovedtillitsvalgte for vekterne i Group 4 Securicor
 Aviation, Group 4 Securicor, Vakt Service, Loomis, Securitas Transport & Aviation, Securitas³
 Jernbaneverket
 Kommunesektorens Interesse- og arbeidsgiverorganisasjon
 Landsorganisasjonen i Norge
 NHO Luftfart
 NHO Service
 Norges Bank
 Norges Parkeringsforening
 Norsk Redaktørforening
 Norsk Rockforbund
 Organisasjonen Mot Offentlig Diskriminering
 Oslo Handelsstans Forening
 Oslo kommune
 Rom Eiendom (på vegne av NSB)
 Røde Kors
 Sikker Vakt
 Vaktvesenet
 Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

Følgende instanser har svart at de ikke har merknader til rapporten, eller at de ikke kommer til å avgi noen høringsuttalelse:

Helse- og omsorgsdepartementet
 Landbruks- og matdepartementet
 Miljøverndepartementet
 Olje- og energidepartementet
 Utenriksdepartementet
 Petroleumstilsynet⁴
 Regjeringsadvokaten
 Riksadvokaten
 Salten politidistrikt

Hovedinntrykket er at høringsinstansene i det alt vesentligste er positive til arbeidsgruppens forslag. Flere instanser gir uttrykk for at det er på tide at det er foretatt en bred gjennomgang av vaktbransjen med sikte på bedre regulering. Der høringsinstansene har hatt synspunkter til konkrete forslag, vil disse bli omtalt i tilknytning til de enkelte punktene nedenfor.

3 Lovens formål og virkeområde

3.1 Lovens formål

3.1.1 Arbeidsgruppens forslag

Gjeldende lov har ingen formålsbestemmelse som angir hvilke sentrale hensyn loven skal ivareta. Arbeidsgruppen har derfor funnet det hensiktsmessig å utforme en formålsbestemmelse, jf. punkt 5.2 i rapporten. Etter arbeidsgruppens syn er formålet med vaktvirksomhetsloven å sikre rettssikkerheten til de som kommer i kontakt med vektere, sikre god kvalitet i vakterbransjen og legge forholdene til rette for en effektiv offentlig kontroll av vaktvirksomheten. I tillegg anser arbeidsgruppen det som et formål å hindre vaktvirksomhet som på grunn av sin militære eller annen sikkerhetsmessige karakter ikke er forenlig med ordinær vaktvirksomhet og for øvrig er ulovlig eller i strid med internasjonal rett.

3.1.2 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

Politidirektoratet, Søndre Buskerud politidistrikt og Østfinnmark politidistrikt er enig i at det er behov for å ta inn en formålsbestemmelse i loven.

Forsvarsdepartementet foreslår en tilføyelse av ordet «privat» i forslagetets siste bokstav, slik at setningen ikke kan leses som om vaktvirksomhet organisert av Forsvaret kan bli ansett som ulovlig eller i strid med internasjonal rett.

Hovedtillitsvalgte for vekterne mener at hovedformålet med loven, å regulere vaktvirksomhet, er blitt borte i formålsparagrafen. For øvrig fremheves det at siktemålet med reguleringen er god kvalitet, opplæring og kontroll, sikre lovlig og rettssikker virksomhet etc. Hovedtillitsvalgte for vekterne foreslår en formålsbestemmelse hvor man løfter frem vektverbegrepet.

Departementet er enig i at loven bør ha en formålsbestemmelse, og slutter seg til de formål som arbeidsgruppen har kommet frem til. Bestemmelsen vil framheve og skape bevissthet om de viktigste hensyn som loven skal ivareta, og gi en anvisning på de sentrale funksjonene til loven. Formålet vil videre være et moment ved tolkingen av lovens øvrige bestemmelser, særlig ved bestemmelsene som legger opp til en skjønnsutøvelse.

Departementet er uenig med Forsvarsdepartementet om at det er behov for å tilføye ordet «privat» i lovforslag til ny § 1 bokstav d all den tid slik virksomhet som Forsvaret ønsker å unnta eksplisitt er unntatt etter forslagetets § 2 tredje ledd, siste

³ Heretter «Hovedtillitsvalgte for vekterne».

⁴ Petroleumstilsynet skriver at de anser sine merknader i brev til arbeidsgruppen av 30. mai 2008 ivare tatt i rapporten, og at tilsynet ikke har ytterligere kommentarer.

setning. En slik tilføyelse vil også unnta annen offentlig virksomhet, selv om det ikke er tenkelig at de skulle utføre slik tjeneste i dag.

Til bokstav d vil departementet ellers bemerke at vaktvirksomhet utført av private selskaper er et kjent fenomen i konfliktområder. Typiske oppgaver kan være livvaktjeneste og væpnet vakt hold. Ofte opptrer slikt personell i antrekk som kan ligne en militær uniform. Dersom slikt vaktpersonell i et konfliktområde er bevæpnet og bærer en militærlignende uniform, kan det lett føre til uklarhet om roller. De er ikke underlagt militær disiplin og demokratisk kontroll på samme måte som vanlige soldater. De vil vanligvis heller ikke ha fått noen opplæring i krigens folkerett. Man vil derfor kunne få en øket risiko for ulovligheter og overgrep, samtidig som det vil være vanskelig å forfølge slike hendelser rettslig.

Slikt vaktpersonell vil ikke være lovlig stridende i folkerettslig forstand. Dette innebærer at maktbruk som går lengre enn bestemmelsene om nødverge gir adgang til vil være straffbart. Det vil for eksempel være ulovlig for ikke militært vaktpersonell i en situasjon av væpnet konflikt, å forsvare et lovlig militært mål med våpenmakt.

3.2 Lovens virkeområde

3.2.1 Egenvakthold

3.2.1.1 Gjeldende rett

Det følger av vaktvirksomhetsloven § 1 at loven gjelder for ervervsmessig vaktvirksomhet, det vil si utførelse av vakttjenester mot vederlag. Vakttjenester er definert som

«tjenester der det ved bruk av personer, TV-overvåking, elektronisk overvåking eller på annen måte:

- a) utføres tilsyn med privat område eller område med adgang for allmennheten,
- b) utføres kontrolltjenester,
- c) utføres verditransporter,
- d) utføres ledsagertjenester, eller
- e) mottas og behandles alarmsignaler fra overfalls- eller innbruddsanlegg eller utrykning etter slike signaler».

Både vakttjenester som tilbys av private og av forvaltningsorgan reguleres av loven. Med forvaltningsorgan menes ethvert organ for stat eller kommune.

Loven gjelder ikke for egenvakthold, nabohjelp eller andre vaktoppdrag som utøves sporadisk og har lite omfang.

3.2.1.2 Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen påpeker at man ser en stadig økende kreativitet når det gjelder å omgå vaktvirksomhetslovens regler ved å etablere en form for egenvakthold. Hensikten med slik organisering kan være å unngå godkjenningprosessen, redusere administrative kostnader, opplæringskostnader mv. I dag stilles det ingen krav til vandel og utdanning for personer som utfører egenvakthold, og dette svekker rettsikkerheten både til disse personene selv og til publikum og andre som kommer i kontakt med dem. Arbeidsgruppen foreslår på denne bakgrunn at egenvakthold omfattes av lovens virkeområde. Forslaget er omtalt i punkt 5.2 og 5.3.2 i rapporten.

Arbeidsgruppen understreker at det er vanskelig å lage noen entydig definisjon av begrepet «egenvakthold». Det skal fortsatt være adgang for privatpersoner til å ta vare på egen eiendom. Det er ikke meningen å inkludere alminnelig nabohjelp, ei heller at en vaktmester sjekker at bygningen er tom og at alt er i orden før han låser og går for dagen. Vaktoppdrag som utøves sporadisk og har lite omfang vil falle utenfor det som er gjenstand for regulering. Arbeidsgruppen skriver i punkt 5.3.2 i rapporten:

«Ikke all egenvakthold vil falle innenfor. Ytterpunktet i den andre enden vil være vederlagsfri nabohjelp, som for eksempel å passe på nabosens hus mens han er på ferie. Mindre arrangementer hvor det ikke er forventet ordensproblemer eller andre forhold vil også falle utenfor som mindre lokale sportsarrangementer som kretsmeesterskap på ski o.l. Men større arrangementer hvor det er forventet en betydelig kontakt med publikum og hvor man for eksempel serverer alkohol, vil klart falle innenfor. Arbeidsgruppen legger til grunn at vaktoppdrag som utøves sporadisk og har lite omfang skal falle utenfor.»

Arbeidsgruppen henter sin definisjon av egenvakthold fra Politidirektoratets rundskriv 2006/8⁵ punkt 1.1, og sier i den forbindelse at grensen for egenvakthold må avklares nærmere i forskrift. Definisjonen lyder som følger:

«Med egenvakthold menes vakttjenester av enhver karakter av egen privat eiendom (herunder leiet og festet eiendom) så vel som egne statlige og kommunale eiendommer, med tilhørende bygninger og ansatte, så lenge vakt holdet utføres av virksomhetens egne ansatte.»

⁵ Politidirektoratets rundskriv 10. mai 2007 nr. 8 Lov om vaktvirksomhet – politiets saksbehandling og kontroll med vakt selskaper.

Arbeidsgruppen er tydelig på at man ikke har ment å inkludere mottak og behandling av signaler, samt utrykning etter slike signaler, som er en integrert del av kommunale eller statlige tjenester. Som eksempel nevnes de offentlige nødsentralene og spesielle alarmer knyttet til disse.

3.2.1.3 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

Flere av høringsinstansene har merknader til forslaget. *Politidirektoratet, Oslo politidistrikt, Søndre Buskerud politidistrikt, Troms politidistrikt, Østfinnmark politidistrikt, NHO Service, Sikker Vakt, Hovedtillitsvalgte for vekterne og Vaktvesenet* støtter at lovens virkeområde utvides slik at egenvakthold faller innenfor. I tillegg tilkjenner *Kommunesektorens Interesse- og arbeidsgiverorganisasjon* at organisasjonen ikke har innvendinger mot at egenvakthold tas inn under loven. Politidirektoratet uttaler

«Dette vil kunne hindre oppveksten av selskaper som opererer på siden av den seriøse delen av bransjen og uten noen form for offentlig kontroll. Slik virksomhet vil skaffe seg uberettigede konkurransefortrinn all den stund det ikke stilles noen krav verken til utdanning eller vandel.»

Datatilsynet og Advokatforeningen tilrår at det foretas en nærmere avklaring og presisering av hvilket egenvakthold som omfattes. Datatilsynet mener det vil være uheldig å la reglene i vaktvirksomhetsloven omfatte egenvakthold i den utstrekning forslaget legger opp til. Advokatforeningen ber om at det vurderes om det er nødvendig å stille like omfattende krav til alt egenvakthold, og anbefaler at det åpnes for en mer fleksibel praktisering av loven overfor egenvakthold.

Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon er sterkt uenige i å la virksomheter som utfører eget vakthold/kontroll komme inn under loven. Den viktigste grunnen er at slikt begrenset vakthold/kontroll ofte vil være av mindre omfang og/eller en mindre del av virksomheten.

Norsk Rockforbund er skeptiske til å la egenvakthold reguleres av loven på grunn av at dette vil kunne få negative konsekvenser for festivalbransjen mv. i tilknytning til arrangementsvakthold.

Fiskeri- og kystdepartementet anbefaler at havner og havneterminaler som omfattes av ISPS-regelverket og/eller havnesikringsforskriften unntas fra vaktvirksomhetslovens anvendelsesområde. Bakgrunnen er at gjeldende regelverk ivaretar vakthold i havner og havneterminaler på en tilfredsstillende måte. Det anses som lite formålstjenlig, og både økonomisk og administrativt uheldig,

at offentlige havnemyndigheter skal måtte godkjennes som vaktsselskap for å kunne utøve egenvakthold i havnevesenets egne havneterminaler. Videre mener Fiskeri- og kystdepartementet at et krav om ansettelse i et vaktsselskap i mange tilfeller vil bli svært byråkratisk og omfattende for private havneterminaler.

Departementenes servicesenter mener det bør vurderes særskilt om etatens vakt- og resepsjonstjeneste skal underlegges loven.

Norges Bank uttaler at en utvidelse av loven til å omfatte institusjoner av Norges Banks kategori vil være uhensiktsmessig:

«Offentlige institusjoner som er underlagt og som i sitt sikkerhetsarbeid baserer seg på lov om forebyggende sikkerhetstjeneste, og institusjoner som har ansvar for beskyttelse av kritisk infrastruktur og/eller kritiske samfunnsfunksjoner, bør etter Norges Banks vurdering ikke være omfattet av loven».

Politidirektoratet deler dette syn. *Yrkesorganisasjonenes sentralforbund* mener også at det bør vurderes om noen, for eksempel sikkerhetsavdelingen i Norges Bank, bør unntas fra loven i sin helhet. Det vises til at avdelingen er underlagt strengere regulering enn det vaktvirksomhetsloven legger opp til.

NHO Service og Sikker Vakt har for øvrig foreslått at det presiseres i loven at utleie av vektere omfattes. I tillegg har disse to instansene foreslått at det klargjøres i lovteksten at utenlandske foretak som utøver vaktvirksomhet i Norge må ha forretningssted her i landet, tilfredsstillende de samme vilkår som et norsk vaktforetak og kunne være gjenstand for nødvendig kontroll av norske myndigheter.

Forsvarsdepartementet tar til orde for en presisering av at loven ikke gjelder den vaktvirksomhet som Forsvaret bedriver ved bruk av eget personell.

Departementet viser til at spørsmålet om egenvakthold skal omfattes av loven eller ikke, har vært diskutert tidligere både i forbindelse med innføringen av den første loven om vaktvirksomhet og ved den senere lovrevisjonen. Begge gangene falt man ned på at egenvakthold ikke skulle omfattes.

Slik departementet ser det, synes det som om enkelte forsøker å organisere seg vekk fra loven ved å benytte egenvakthold i større grad. I bedrifter av noe størrelse kan det være etablert en egen stab av personell som utfører oppgaver av sikkerhetsmessig karakter. Man kan se for seg at eksempelvis større butikker som etablerer sin egen vakt eller kontrollenhet. Dette er ut fra et rettsikker-

hetsperspektiv betenkelig, ettersom det for publikum er likegyldig om vekteren er ansatt i et vaktforetak eller den bedriften vaktholdet skjer i regi av. For de som utøver slik tjeneste for egen bedrift i dag, stilles fra lovgivers side verken krav til vandel eller til utdanning.

Mange kan ha mer eller mindre treffende begrunnelser for at nettopp egen virksomhet ikke skal omfattes, og departementet har forståelse for enkelte av motargumentene som har kommet i høringsrunden. Departementet mener likevel at hensynet til likebehandling og ensartethet må være avgjørende, og fraråder derfor at man i stor grad åpner opp for unntak eller skiller mellom offentlig og privat virksomhet. Hvis man først åpner opp for unntak, vil dette kunne føre til en uthuling av loven. Dessuten må behovet for å sikre adekvat opplæring og en uavhengig kontroll tillegges vekt.

Når departementet har vurdert unntak er det særlig vektlagt hvordan annet regelverk har regulert vaktholdet. Som påpekt av Fiskeri- og kystdepartementet, er havner og havneterminaler omfattet av ISPS regelverket (International Ship and Port Facility Security Code). I tillegg gjelder dette også for skip. Skipsfartsnæringen er pålagt vakthold i medhold av regelverk utarbeidet av FNs sjøfartsorganisasjon IMO og EU-regelverket. Skipsikkerhetsloven og nasjonale forskrifter implementerer det internasjonale regelverket. Bakgrunnen for det internasjonale regelverket var ønsket om å forhindre terroranslag mot internasjonal skipsfart. Det er derfor naturlig at dette vurderes i sammenheng uavhengig av om vaktvirksomheten finner sted om bord på et skip eller på en havn eller havneterminal. Departementet ser i tillegg til at det foreligger et internasjonalt regelverk som har regler som skal sikre krav til adekvat opplæring, at kontrollaspektet ved skip som ankommer Norge kan være særdeles komplisert og foreslår derfor at skip underlagt ISPS-regelverket helt unntas loven.

For havner og havneterminaler ser departementet imidlertid at det bør kunne skilles mellom den behandlingen som omfatter gods og den mer publikumsrettede behandlingen som skjer ved cruise- og passasjerterminalene. Det er særlig den publikumsrettede aktiviteten som vil kreve opplæring i forhold til behandling av publikum. Det er i dag for eksempel ikke gitt regler for hvordan kroppsvitasjon skal foregå da dette i dag utføres av innleide vaktseksjoner. Departementet mener derfor at denne delen av virksomheten bør omfattes av vaktvirksomhetsloven, men ser ikke av samme grunn behov for at loven skal omfatte godsterminalene. Formålet med vaktvirksomhetsloven

anses tilstrekkelig ivaretatt med et slikt skille og departementet går derfor inn for at skip og godsterminaler som omfattes av ISPS-regelverket unntas fra vaktvirksomhetsloven.

Når det gjelder Norges Bank og egenvakthold, må dette også ses i sammenheng med bevæpning av vaktstyrken i Norges Bank. Norges Bank står i en særstilling som statsinstitusjon. Et anslag mot Norges Bank vil derfor måtte bli å vurdere som mer alvorlig enn et anslag mot en ordinær bank. Departementet er derfor enig i at sikkerheten rundt banken og transport av verdier til og fra banken bør ha et særlig sikkerhetsmessig vern.

I dag er sikkerhetsavdelingen i Norges Bank den eneste vaktstyrken i Norge som er bevæpnet. Avdelingen har ansvar for sikring av områder i og rundt banken, samt de verditransporttjenestene som utføres av banken. Seddeltransportene i regi av Norges Bank eskorteres av bevæpnet politi.

Arbeidsgruppens forslag om at egenvakthold skal omfattes av vaktvirksomhetslovens anvendelsesområde, vil som et utgangspunkt derfor også gjelde for Norges Banks vaktstyrke. Arbeidsgruppen vurderer i punkt 5.7.2 i rapporten om man bør gjøre unntak fra hovedregelen om at vakttjeneste skal utføres ubevæpnet for Norges Bank. Fra rapporten gjengis:

«Arbeidsgruppen registrerer at vakter tilknyttet Norges Bank har lettere tilgang til våpen enn norsk politi. Dette etter avtale med Oslo politidistrikt. Dette er imidlertid et tankekors i og med at politiet i utgangspunktet er ubevæpnet i sin daglige tjeneste, eventuelt praktiserer fremskutt lagring av våpen.

Arbeidsgruppen ser at det kan ha en preventiv virkning blant kriminelle at sikkerhetsstyrken bærer våpen. På den annen side er det også klare holdepunkter for at bevæpning fremprovoserer våpen i det kriminelle miljøet. Dette er en av grunnene til at norsk politi er ubevæpnet ved ordinær tjeneste. Det må imidlertid kunne legges til grunn at de fysiske sikringstiltakene er bedre i dag enn de var tidligere, slik at dette i seg selv har en forebyggende effekt. Videre antas det at en tett dialog med politiet vil medføre at betydningen av vaktstyrkens egen bevæpning reduseres betraktelig. Ved seddeltransport bør politiets bistand være av et slikt omfang at sikkerheten opprettholdes på et tilfredsstillende nivå selv om en fjerner transportørens våpen. Det bemerkes at andre vaktforetak som utfører verditransporter gjør dette uten bevæpning.»

Under forutsetning av at sikkerheten både ved hovedkontoret og under transport ivaretas gjennom et nært samarbeid med politiet, kom arbeids-

gruppen frem til at det ikke bør gjøres unntak for Norges Bank.

Av høringsinstansene gir Norges Bank, Politidirektoratet og Yrkesorganisasjonenes sentralforbund uttrykk for at dersom Norges Bank skal omfattes av vaktvirksomhetsloven, så bør det gjøres unntak fra hovedregelen om ubevæpnet vakttjeneste. Fra høringsvaret til Politidirektoratet gjengis:

«Bevæpning av vakt og verditransportpersonell i Norges Bank er forankret i politifaglige vurderinger og klarert med politiet. Forslaget om å avvæpne vaktstyrken i Norges Bank må forventes å utløse kompensierende og skjerpede krav til vakt og bistand fra politiet, så vel i forhold til intern sikkerhet som verditransporter. Det er ikke høstet generelle eller konkret erfaringer av negativ art som tilsier at bevæpningen av vaktstyrken i Norges Bank bør avvikles. Etter Politidirektoratets vurdering bør det ikke foretas endringer med virkning for Norges Bank som kan utløse krav til kompensierende og ressurskrevende tiltak fra politiet».

Norges Bank uttaler blant annet:

«Arbeidsgruppen har etter Norges Banks vurdering i for stor grad lagt vekt på at bankens vaktvirksomhet er å sammenligne med annen regulær vaktvirksomhet. Norges Bank mener at det foreligger så store forskjeller i både arbeidsoppgaver og trusselbilde, at en slik sammenligning ikke er dekkende på viktige områder innenfor bankens sikkerhetsarbeid.

I arbeidsgruppens rapport pkt. 5.7.2 er det lagt til grunn at det for eksempel ved seddeltransporter bør foreligge bistand fra politiet i et slikt omfang at sikkerhetsnivået er tilfredsstillende selv om man fjerner transportørens våpen. Banken mener at det fortsatt må være de operative politimyndigheter som skal vurdere behov, graden av bevæpning, i hvilke tilfelle våpen skal bæres, opplæring og vedlikeholdstrening. Poli tiets tilrå dning vil bero på en vurdering med hensyn til om omfanget av poli tiets bistand gjør det nødvendig med bevæpning av bankens vaktpersonell. Vurderingen vil igjen kunne bero blant annet på den til enhver tid gjeldene ressurs situasjon i poli ti et, trusselbildet osv. En eventuell tilrå dning fra poli ti et om bevæpning i bankens vaktstyrke vil som nevnt ikke kunne gjennomføres dersom det i loven fastsettes et forbud mot bevæpnet vakt hold som gjelder for banken. Norges Bank går derfor i mot et slikt lovfestet forbud mot bevæpning som vil gjelde for bankens vaktvirksomhet.»

Finansdepartementet forutsetter at en i vurderingen av forslaget om at forbudet mot bevæpning

også skal gjelde for vaktstyrken til Norges Bank, tar i betraktning de særskilte sikkerhetsfaglige hensyn, herunder Norges Banks vurdering.

Departementet konstaterer at høringsinstansene som har uttalt seg er negative til forslaget om avvæpning av Norges Bank. Departementet ser imidlertid, som arbeidsgruppen, at det er grunn til å stille spørsmålste gn ved at man her har en særordning hvor en egen vaktstyrke har tilgang til våpen og pr. i dag også en videre adgang enn norsk politi. Denne særordningen ble dessuten etablert for flere tiår siden.

Departementet vil i tilknytning til seddeltransport påpeke at det her foreligger en rekke likhetstrekk med den verditransport som utføres av andre vektere. Det forhold at det ved transport er snakk om større verdier, er etter departementets syn ikke et tilstrekkelig argument alene for bevæpning ettersom disse transportene eskorteres av politiet. Dersom politi beskyttelsen er på et sikkerhetsmessig forsvarlig nivå, blir det et spørsmål om det vil være behov for egne bevæpnede vakter i tillegg.

Når det gjelder vakt holdet i selve banken, så er departementet av den oppfatning at det også her bør kunne vurderes om det er tilstrekkelig med forsvarlig politi beskyttelse.

Departementet ser at Norges Bank står i en særstilling som et nasjonalt symbol. Et anslag mot Norges Bank vil derfor måtte bli å vurdere som mer alvorlig enn et anslag mot en ordinær bank. Departementet er derfor enig i at sikkerheten rundt banken og transport av verdier til og fra banken bør ha et særlig sikkerhetsmessig vern. Departementet legger også til grunn at poli ti et har et særlig ansvar for å sikre Norges Bank og transport til og fra denne. Et ansvar som norsk politi erkjenner.

Ut fra et politifaglig ståsted mener departementet at bevæpning av vaktstyrken ved Norges Bank reiser tre spørsmål. For det første hvilke grenser er det for vaktstyrkens bruk av våpen. For det andre hvordan vil det at vaktstyrken er bevæpnet virke inn på en politifaglig aksjon ved et eventuelt ran og for det tredje hvilken betydningen har den til enhver tid gjeldende trusselvurdering av ransmiljøet for spørsmålet om bevæpning av vaktstyrken.

Departementet har lagt til grunn at dagens adgang til bevæpning er basert på selvforsvar og ikke for å avverge et angrep på selve pengetransporten eller pengeoppbevaringen. Departementet mener derfor at dagens bevæpning setter Norges Banks vaktpersonell i en svært vanskelig situasjon når det gjelder å vurdere bruk av våpenet.

Det vil kun være i de tilfeller hvor eget liv direkte er truet at bruk av våpenet er tillatt. Departementet mener at det vil være svært vanskelig for den enkelte å foreta en kvalifisert vurdering i en skarp situasjon om det er verdiene som det anvendes våpen for å beskytte eller eget liv.

Såfremt politiet skal løse en skarp situasjon er det viktig at de har kontroll over våpen på innsatsområdet. Såfremt vaktene overgir seg i en situasjon vil ranerne få kontroll over vaktens våpen. I tillegg vil vaktens bruk av eller trussel om bruk av våpen kunne medføre endringer i ranernes atferd og dermed utsette vaktene for økt fare. Dette er forhold som vil kunne gjøre politiets oppgave med å løse ranssituasjonen svært vanskelig. I forhold til egenbeskyttelsen vil en væpnet vaktstyrke ha liten effekt. Ranerne må enten få vaktene ut av transportbilen eller være kommet inn i Norge Bank før sikkerhetsanordninger mellom vaktene og ranerne er fjernet. Det kan tenkes situasjoner hvor vaktene vil kunne bli truet til å forlate sikkert område, men da vil en bevæpning slik departementet ser det i all hovedsak forverre sikkerhetssituasjonen for vaktene.

Politiet foretar til enhver tid en vurdering av aktuell trussel fra ransmiljøet. Politiet må i henhold til denne vurdere hvor mye ressurser som må settes inn for å beskytte verdiene i Norges Bank. Dette gjøres i dag og vil ikke bli annerledes med eller uten bevæpning av vaktstyrken.

Departementet viser til uttalelsen fra Politidirektoratet, hvor det fremgår at en avvæpning av tjenesten vil stille økte krav til politiets ressurser i form av kompensierende tiltak. Departementet mener for det første at rene ressurshensyn ikke bør være styrende for avgjørelsen om å opprettholde bevæpningen av vaktstyrken i Norges Bank eller ikke. Men dernest at direktoratet synes å bygge på feil grunnlag i sin uttalelse. Som det er fremhevet ovenfor er det ikke bevæpningen av vaktene som tilsier økt politipersonell, men den til enhver tid gjeldende trusselvurdering mot verdiene. Avvæpningen av vaktene tilsier derfor etter departementets mening ikke at politiets vakthold må styrkes uten at trusselbildet endres.

Departementet har vurdert dette opp mot høringsinstansenes syn og kommet til at de omfattede miljøene, Finansdepartementet herunder Norges Bank og Politidirektoratet bør tillegges avgjørende vakt. Departementet har også vektlagt at det synes som om opplæringen til vaktstyrken er adekvat og tilfredsstillende. Departementet ønsker imidlertid ikke å åpne opp for unntak i loven for bevæpning, se pkt. 8.2, da dette kan gi

uheldige signaler til andre som utfører vakttjeneste.

Departementet går etter dette inn for at man gjør unntak for Norges Banks vaktstyrke, men legger til grunn at bruk av ordinære vektere utover egen vaktstyrke omfattes av loven enten disse er innleid av et vaktsselskap eller banken selv skulle ønske å tilsette slikt personell.

Departementet går av disse grunner inn for at lovens virkeområde forøvrig utvides til å omfatte egenvakthold. For ordens skyld nevnes at departementet legger til grunn at Det kongelige hoff på grunn av sin særstilling ikke omfattes av loven.

Når det gjelder regulering av vaktholdet ved Stortinget har en vurdert om dette kan være problematisk hva gjelder forholdet mellom Storting og forvaltning. Det er imidlertid vaktpersonellet og deres vakttjeneste som vaktvirksomhetsloven skal regulere, og ikke Stortingets virksomhet som sådan. Dette er drift og ivaretagelse av sikkerhet ved vakthold, og slik sett et ytre forhold rundt Stortinget i form av en tjeneste som blir regulert. Andre tjenester som er undergitt ulik regulering ytes også til Stortinget uten at dette anses problematisk. Departementet mener derfor at vaktholdet ved Stortinget bør omfattes av lov om vaktvirksomhet.

Det vil naturligvis ikke være noe i veien for at det i tilknytning til særlige tjenester stilles mer omfattende krav til teoretisk og praktisk opplæring enn det som kreves etter lov om vaktvirksomhet. Det kan også tenkes at det for enkelte spesielle vaktenheter vil være nødvendig med mer omfattende sikkerhetsklarering i henhold til annet lovverk.

Departementet ser at det kan være behov for å foreta nærmere avgrensninger i regelverket av hva som ligger i begrepet egenvakthold, og legger til grunn at dette bør vurderes i forbindelse med utarbeidelsen av ny forskrift.

Forslagene fra NHO Service og Sikker Vakt om å presisere i loven at utleie av vektere er omfattet og at det bør stilles de samme krav til utenlandske foretak som til norske synes overflødige. Det er ikke tvilsomt at utleie av vektere er omfattet av vaktvirksomhetsloven. Ei heller synes det å være behov for å si uttrykkelig at lovens krav også må oppfylles av utenlandske foretak, da dette allerede ligger implisitt i reglene.

Forslaget til Forsvarsdepartementet om å presisere at loven ikke gjelder for vakthold som utføres av Forsvarets eget personell synes klargjørende, og er innarbeidet i lovforslaget, jf forslaget § 2, tredje ledd siste setning. I tillegg legger depar-

tementet til grunn at dette også omfatter personell uten utdanning fra Forsvaret.

Departementet bemerker at en følge av at egenvakthold blir en del av lovens virkeområde, er at man må rette større oppmerksomhet mot å skille mellom hva som er vaktjeneste og hva som er andre oppgaver. Dette gjelder i første rekke for forvaltningsorganer og bedrifter som har egen vaktstyrke. Skillet vil videre være nødvendig i foretak som tilbyr både vaktjenester og mer servicepregede tjenester. For eksempel vil ordinær resepsjonstjeneste falle utenfor vaktvirksomhetslovens anvendelsesområde.

Det vil være naturlig at også risikoen for bruk av makt i vaktholdet vil være av betydning for å kunne vurdere om forholdet må anses som et egenvakthold som skal omfattes av loven eller om forholdet har en slik karakter at det bør kunne unntas og derav kunne drives uten tillatelse fra tillatelsesmyndigheten. Det å sikre rettssikkerheten til de som kommer i kontakt med vekterne er en av hovedformålene med loven. Dette må imidlertid vurderes nærmere i forskriftsarbeidet.

Det reiser seg spesielle spørsmål for SMB-bedriftene. For disse bedriftene kan et spørsmål om økte kostnader være avgjørende for det å kunne drive lønnsomt videre. I de tilfeller hvor politiet pålegger ordensvakt eller hvor det av sikkerhetsmessige grunner ønskes brukt vakthold, vil disse bedriftene også måtte omfattes av regelverket. Men for øvrige forhold må det vurderes om bruk av vakt er av en slik art at rettssikkerheten til de som kommer i kontakt med vekterne er avgjørende. Bedriftens økonomiske situasjon kan ikke gå foran et slikt formål. Departementet vil anbefale at forholdet til disse bedriftene vurderes i forskriftsarbeidet under egenvakthold og at det der skal legges vekt på muligheten for å lempe belastningene for disse bedriftene og utvikle ordningene som innenfor lovens formål kan ivareta dette.

3.2.2 Parkeringsvakthold

Etter *gjeldende rett* er det avgjørende for om vaktvirksomhetsloven får anvendelse hvorvidt tjenestene som utføres kommer inn under beskrivelsen i lovens § 1.

På bakgrunn av et pågående arbeid i Samferdselsdepartementet som tar sikte på å fremme et nytt regelverk for avgiftsparkering, er politiet bedt om å utvise tilbakeholdenhet med å håndheve vaktvirksomhetsloven ovenfor parkeringsselskapene. Politidirektoratet har i rundskriv 2006/8 punkt 1.5 bedt om at oppfordringen følges.

Arbeidsgruppen omtaler parkeringsvirksomhet i punkt 5.3.5 i rapporten. Det antas at siden Samferdselsdepartementet er i ferd med å utarbeide et særskilt regelverk både for offentlig og privat avgiftsparkering, vil dette området ikke lenger være et aktuelt emne for vaktvirksomhetsloven.

Arbeidsgruppens forståelse av det regelverket Samferdselsdepartementet utarbeider, er at dette vil regulere parkeringsvaktens/-kontrollørens oppgaver, det vil si kontroll med om det er betalt for parkering, at vedkommende har adgang til å parkere der og at bilen står på oppmerket felt. Andre vaktoppdrag, som å bortvise personer eller ha oppsyn med biler eller automater med tanke på innbrudd, vil være oppdrag for ordinære vektere.

De av *høringsinstansene* som har uttalt seg om forslaget synes samstemte i at parkeringsvakthold bør holdes utenfor vaktvirksomhetsloven.

Samferdselsdepartementet støtter at parkeringsvakthold ikke lenger vil være et aktuelt emne for loven. Samferdselsdepartementet er enig i at om det på parkeringsområdet utføres andre vaktoppdrag enn de som er knyttet til vilkårsparkeringen, vil dette være oppgaver som underlegges vaktvirksomhetsloven.

Vegdirektoratet synes vurderingene i forhold til parkeringsvakter og vaktvirksomhetsloven er i overensstemmelse med arbeidet med ny felles parkeringsordning for offentlig og privat avgiftsparkering.

Norpark er tilfredse med en egen ordning for parkeringsbransjen utenfor vaktvirksomhetsloven, men påpeker at en del av de oppgavene som rapporten angir bør utføres av vektere ved parkeringsoppdrag som en naturlig del av parkeringsvirksomheten.

Forbrukerombudet understreker at det må skje en avklaring i forhold til Samferdselsdepartementet og eventuelt nytt regelverk om parkeringshåndheving. Bilfjerningsbransjen bør fortsatt sortere under vaktvirksomhetsloven.

Departementet viser til at arbeidsgruppen og høringsinstansene hovedsakelig er enige om at parkeringsvakthold ikke lenger er et aktuelt område for loven, og slutter opp om dette synspunkt. Vaktoppdrag som ikke er et ledd i alminnelig parkeringsvakthold vil etter omstendighetene kunne falle inn under vaktvirksomhetsloven.

3.2.3 Arrangementsvakthold - politiets adgang til å stille vilkår

3.2.3.1 Gjeldende rett

I politiloven § 11 fastsettes en meldeplikt for arrangementer på offentlig sted. Opplistingen av typer

arrangementer er ikke uttømmende og det gjelder ingen begrensning til bestemte typer aktiviteter, jf. Ot.prp. nr.22 (1994-1995) Om lov om politiet (politiloven) side 63. Politiet kan iverksette nødvendige tiltak og stille vilkår for avviklingen, jf. § 11 tredje ledd. I tillegg gir politiloven § 14 nr. 3 kommunen adgang til å fastsette i kommunale politivedtekter at det for enkelte arrangementer som er alminnelig tilgjengelig, skal gjelde meldeplikt selv om arrangementet ikke avholdes på offentlig sted. Arrangementet må være av en slik art eller størrelse som gjør det sannsynlig at politioppsyn blir nødvendig av hensyn til ro eller orden eller avvikling av trafikken.

For enkelte arrangementer på offentlig sted kan kommunen fastsette i kommunale politivedtekter at det skal gjelde en søknadsplikt, jf. politiloven § 14 nr. 4. Det må dreie seg om arrangement som overveiende er av underholdningsmessig, kunstnerisk, selskapselig eller kommersiell art, og som har et slikt omfang at det åpenbart vil medføre behov for betydelige ferdselsreguleringer eller vakthold.

Mindre arrangement er der arrangør leier inn frivillige til vaktoppdrag, vil undertiden kunne falle inn under vaktvirksomhetslovens unntak i § 1 annet ledd tredje punktum for «vaktoppdrag som utøves sporadisk og har lite omfang».

3.2.3.2 Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen uttaler om arrangementer i punkt 5.3.3 i rapporten at politiet i større grad enn i dag bør gå inn og pålegge hva slags vakthold det er behov for og hvordan det skal organiseres ut fra en vurdering av hvilke problemer man forventer i forbindelse med det aktuelle arrangementet. Arbeidsgruppen mener at politiet bør gi føringer om følgende:

- «Er det behov for at politiet skal ha vaktholdet?
- Skal vaktholdet ivaretas av vektere, eventuelt hvor mange?
- Kan det benyttes frivillige vakter – og hvilke oppgaver skal i så fall disse ha?
- Kan det være en kombinasjon av alle eller av noen av ovennevnte kategorier?»

Arbeidsgruppen foreslår at politiet i vaktvirksomhetsloven får hjemmel for å kunne sette som vilkår at vakttjenestene av sikkerhetsmessige grunner skal utføres av godkjente vektere selv om vaktoppdraget utøves sporadisk og har lite omfang. Forslaget beskrives i punkt 5.3.2 i rapporten:

«Ved søknad om å kunne avholde et arrangement vil imidlertid politiet kunne sette som vilkår at tjenestene skal utføres av profesjonelle vektere selv om de som en hovedregel skulle ligge utenfor det som må antas å omfattes av lovens virkeområde. Politiet bør få en hjemmel på selvstendig grunnlag for å vurdere sikkerhetsaspektene ved slike oppdrag.»

Arbeidsgruppen understreker at det ikke har vært dens intensjon å gjøre det vanskeligere å avvikle arrangementer som er basert på dugnad/frivillighet.

3.2.3.3 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

Det er kun to instanser som har merknader til dette konkrete forslaget. *Rogaland politidistrikt* mener det ikke er behov for noen ny hjemmel, idet reglene om vakthold under arrangement i politiloven anses tilstrekkelige.

Norsk Rockforbund er kritiske til forslaget. Norsk Rockforbund fremholder at det å ikke kunne drive uten godkjente vakter vil ha enorm negativ virkning for festivalbransjen mv., og anbefaler at sikkerheten på arrangementer ivaretas med en kombinasjon av politivakthold, profesjonelle utdannede vakter og frivillige vakter.

Departementet har til en viss grad forståelse for bekymringen Norsk Rockforbund gir uttrykk for, men mener at hensynet til sikkerheten må gis forrang. Politiet skal ikke i større utstrekning enn det som er nødvendig av sikkerhetsmessige grunner pålegge arrangementer å holde profesjonelle vakter. Departementet går derfor, som arbeidsgruppen, inn for at politiet får hjemmel i vaktvirksomhetsloven til å stille som vilkår for arrangement at vakttjenestene av sikkerhetsmessige grunner skal utføres av godkjente vektere, selv om loven i utgangspunktet ikke får anvendelse fordi vaktoppdraget utøves sporadisk og har lite omfang.

3.2.4 Ordensvakter – forholdet til serveringsloven

3.2.4.1 Gjeldende rett

Utgangspunktet er at serveringsstedet selv avgjør om det vil ha ordensvakter eller ikke. Serveringsloven § 16 første ledd første punktum gir likevel politiet hjemmel for å pålegge et serveringssted å ha en eller flere godkjente ordensvakter. Etter bestemmelsens annet punktum kan politiet kreve at vaktene skal ha gjennomført et bestemt kursopplegg for å kunne godkjennes. Departementet

kan i medhold av § 16 annet ledd gi nærmere regler om godkjenning av ordensvakter.

Dersom serveringsstedet pålegges å ha godkjente ordensvakter, eller selv velger å ha slike, finnes det to alternativer. Serveringsstedet kan leie inn ordensvakter fra et godkjent vaktforetak. De som da utfører ordensvaktjeneste må ha gjennomgått ordinær vekteropplæring og i tillegg ordensvaktkurs. Alternativet er at serveringsstedet ansetter egne personer som har gjennomført og bestått et slikt kurs, eller sender egne ansatte på kurs. Slike ordensvakter faller i dag utenfor vaktvirksomhetslovens virkeområde, da det anses som egenvakthold.

3.2.4.2 Arbeidsgruppens forslag

I forlengelsen av forslaget om at egenvakthold skal tas inn i vaktvirksomhetsloven, foreslår arbeidsgruppen at regelen i serveringsloven § 16 første ledd annet punktum om politiets adgang til å kreve at ordensvakter skal ha gjennomført kurs for å godkjennes og regelen i § 16 annet ledd om at departementet i forskrift kan gi nærmere regler om godkjenning av ordensvakter, tas ut av serveringsloven for å få en helhetlig regulering. Derimot foreslås det at regelen i § 16 første ledd første punktum om politiets adgang til å pålegge et serveringssted å holde godkjente ordensvakter beholdes i serveringsloven. Arbeidsgruppens drøftelse og anbefaling fremgår av punkt 5.3.4 i rapporten.

Dersom forslaget gjennomføres vil serveringssteder ikke lenger ha adgang til å ansette egne ordensvakter. Serveringssteder som blir pålagt å ha ordensvakter må derfor leie denne tjenesten fra godkjente vaktforetak. Det anses mindre aktuelt at et serveringssted registrerer seg som vaktforetak for å kunne ansette egne ordensvakter.

Arbeidsgruppen tilrår at det også i fremtiden stilles krav om at en vekter må ha en særskilt tilleggsgutdannelse for å kunne utføre ordensvaktjeneste.

3.2.4.3 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

De høringsinstansene som har uttalt seg om dette er delt i synet på forslaget. *Oslo politidistrikt* er positive og uttaler:

«Ved å inkludere alle former for ordensvakter i loven vil man unngå en urimelig forskjellsbehandling med hensyn til opplæring, avhengig av om vaktene er ansatt direkte av serveringssted eller leies ut fra godkjent vaktforetak. Ved å gjennomføre den foreslått endringen unngår man denne forskjellsbehandlingen, og sikrer

en adekvat opplæring av ordensvaktene. Vi mener videre at det bør stilles krav til at ordensvakter må ha gjennomført tilleggsgutdannelse/ordensvaktopplæring godkjent av politiet, jf forslaget § 9 bokstav d.»

Vaktvesenet er også veldig positive til at det blir samme krav til utdanning og kompetanse for alle ordensvakter som gjør samme jobb.

Rogaland politidistrikt vedgår at det er mange fordeler med at all ordensvaktutførelse vil måtte bli ivaretatt av godkjente vaktforetak, men på den annen side kan det i enkelte tilfelle synes noe «voldsomt» at alle serveringssteder må over på en slik løsning.

Nærings- og handelsdepartementet understreker at det er behov for å vurdere overflyttingen av hjemmelen i serveringsloven til vaktvirksomhetsloven nærmere. I noen tilfelle kan kanskje en ordning som foreslått være hensiktsmessig, men i andre tilfelle vil det være noe rigid å ha et omfattende regime for en ordensvakt. Departementet er bekymret for kostnadene for mindre virksomheter, og anfører at det er såpass store forskjeller mellom virksomheter og landsdeler at mange steder vil kunne klare seg med dagens ordning. *Handels- og servicenæringens Hovedorganisasjon* mener også at dagens godkjenningsordning for ordensvakter bør videreføres.

Hordaland politidistrikt finner det noe uklart om det legges opp til at ordensvakter/dørvakter må ha tilsvarende godkjenning av politiet som i dag, eller om det er tilstrekkelig at disse har tilleggsgutdannelse, men for øvrig legges under vakt-selskapets vandelsvurdering.

Departementet viser til at det i dag kun er ordensvakter eller dørvakter som leies ut fra vaktforetak som kommer inn under lov om vaktvirksomhet. En konsekvens av at egenvakthold foreslås tatt inn i loven, er at også ordensvakter som utfører vakthold i egen virksomhet omfattes. Departementet har merket seg innvendingene fra enkelte høringsinstanser på dette punkt. Imidlertid kan departementet ikke se at det foreligger tungtveiende argumenter for å skulle stille lavere krav til en ordensvakt, enn til andre vektere. En ordensvakt vil jo nettopp på grunn av tjenestens karakter kunne havne i vanskelige situasjoner hvor blant annet god opplæring er av stor betydning. Departementet mener at disse skal gjennom samme grunnutdanning som andre vektere, i tillegg til en tilleggsgutdannelse rettet særskilt mot utførelse av ordensvaktjeneste, jf. punkt 7.2.3 nedenfor. Dette vil bidra til å sikre en mer ensartet opp-

læring, i motsetning til de ulike kurs med varierende innhold som tilbys i dag.

Departementet kan ikke se at ordningen generelt sett vil medføre en uforholdsmessig økning i omkostningene for serveringssteder. Politiet pålegger allerede i dag en del serveringssteder å ha godkjente ordensvakter, og stiller i den forbindelse krav om gjennomført kurs. Det er ikke foreslått noen endring av politiets adgang til å stille krav om ordensvakter, og det legges således ikke opp til at slike krav skal stilles overfor flere serveringssteder enn det som er tilfellet i dag. Dersom politiet ikke stiller et slikt krav, vil det som i dag være opp til serveringsstedet selv å vurdere om de ønsker å ha ordensvakt eller ikke. Dersom de ønsker dette, til tross for at politiet ikke anser dette som nødvendig av sikkerhetsmessige grunner, må de enten kjøpe en slik tjeneste fra et vaktforetak eller etablere et vaktforetak for dette formål.

Det er videre en grense mellom hva som skal anses som vakthold på et serveringssted som faller inn under vaktvirksomhetsloven, og hva skal anses som andre oppgaver som faller utenfor. For eksempel vil det å ta i mot betaling eller jakker naturligvis i seg selv ikke anses som utførelse av vaktjeneste. En portier på et hotell vil også falle utenfor. Det man har ment å regulere er typisk vakthold i døren for adgangskontroll eller kontroll med at man ikke bringer med seg uønskede gjenstander inn i lokalet, eller vakter som er ansatt for å holde oppsyn med gjestene for å fange opp eventuelle konfliktsituasjoner og bortvise personer som for eksempel er overstadig beruset mv. På mindre lokale steder antas det konfliktdempende å ha personer som er godt kjent med gjestene. Det er selvfølgelig ikke noe i veien for at annet personell enn vektere håndterer eventuelle situasjoner som skulle oppstå, så lenge disse ikke har kontroll eller tilsyn som oppgaver etter ansettelsesforholdet og opptreden ikke går utover de regler som gjelder for inngripen ovenfor andre personer. Videre nevnes at det i forslag til § 2 tredje ledd er fastsatt unntak fra loven for vaktoppdrag som utøves «sporadisk og har lite omfang» samt at det er vist til at også risikoen for bruk av makt skal vurderes m.h.t. egenvakthold.

Departementet går etter dette inn for at ordensvakter skal omfattes av vaktvirksomhetsloven, og at serveringslovens bestemmelser om ordensvakter i § 16 første ledd annet punktum og § 16 annet ledd oppheves. Hjemmelen for politiet til å pålegge serveringsstedet å holde godkjente ordensvakter beholdes. En godkjent ordensvakt vil heretter måtte oppfylle vilkårene i vaktvirksomhetsloven for å utføre slik tjeneste og vedkommende må være ansatt i et godkjent vaktforetak.

Til den problemstillingen Hordaland politidistrikt tar opp i høringsuttalelsen om hvem som skal godkjenne ordensvakter, vil departementet klargjøre at det i første omgang blir opp til vaktforetakene å vurdere om vekteren har tilfredsstillende vandel, men at politiet ved sin kontrollvirksomhet skal påse at lovens krav overholdes.

3.2.5 Opplæringsinstitusjoner

Etter gjeldende rett skal Politidirektoratet godkjenne opplæringsprogrammet for vektere, jf. forskrift om vaktvirksomhet § 5 annet ledd fjerde punktum. Innholdet i opplæringen skal således godkjennes, mens regelverket ikke stiller noen krav til institusjonene eller personen som skal forestå opplæringen.

Arbeidsgruppen foreslår i rapporten punkt 5.3.13 at de institusjoner utenfor det offentlige skoleverket som skal forestå opplæring av vektere (grunnutdanning og tilleggsutdanning for utøvelse av spesialtjeneste) må være godkjent som vaktforetak. Begrunnelsen er at for å sikre at utdannelsen av vektere er tilstrekkelig både når det gjelder innhold og det pedagogiske, så er det viktig å kunne føre kontroll med institusjoner som skal forestå denne opplæringen og hvem som står bak.

Av høringsinstansene er det kun *Politidirektoratet* og *Troms politidistrikt* som har merknader til forslaget, og disse synes forslaget høres fornuftig ut.

Departementet er enig i arbeidsgruppens forslag. Institusjoner som står for opplæring utenfor fagbrevordningen må være godkjent som vaktforetak med de krav dette medfører.

3.2.6 Geografisk virkeområde - Svalbard

Departementet viser til at det i Ot. prp. nr. 54 (1999-2000) side 20 ble det pekt på at:

«Forholdene på Svalbard tilsier at loven inntil videre ikke bør gjøres gjeldende her. Det er ingen tegn som tyder på at det er noe marked for ervervsmessig vaktvirksomhet på øygruppen».

På denne bakgrunn ble loven ikke gjort direkte gjeldende for øygruppen, men det ble tatt inn en hjemmel for Kongen til å fastsette i forskrift om loven skal gjøres gjeldende for Svalbard.

I den senere tid har det foregått vaktvirksomhet på Svalbard, først og fremst på Svalbard lufthavn Longyear. Departementet har derfor startet arbeidet med å vurdere om hele eller deler av vaktvirksomhetsloven bør få anvendelse på øygruppen,

og om det er behov for å gi eventuelle særregler. I forbindelse med dette arbeidet foreslår departementet å endre hjemmelsbestemmelsen. Endringen medfører at Kongen ikke bare kan fastsette i hvilken utstrekning loven skal gjøres gjeldende, men også kan gi særlige regler for Svalbard dersom det er behov for dette under hensyn til de stedlige forhold. En slik bestemmelse anses som hensiktsmessig og fleksibel for å kunne gi regler som passer godt til forholdene på øygruppen. Ordlyden i forslaget er dessuten i tråd med tilsvarende bestemmelser i andre lover som regulerer forholdet til Svalbard.

4 Krav for å få tillatelse

4.1 Gjeldende rett

Krav til å kunne få tillatelse til å utøve vaktvirksomhet fremgår i dag av vaktvirksomhetslovens § 2. Tillatelse til å utøve vaktvirksomhet kan gis til foretak og til innehaver av enpersonsforetak. Foretaket må være registrert i Foretaksregisteret for at tillatelse skal gis. Enpersonsforetak må være registrert i Enhetsregisteret. Foretaket må ha fast forretningssted i riket.

Loven stiller dessuten personlige krav til innehaver av enpersonsforetak: vedkommende må være fylt 21 år, ha tilfredsstillende vandel, være statsborger i stat som er part i EØS-avtalen og ikke anses usikkert til å utføre vaktvirksomhet på forsvarelig måte i samsvar med god skikk innenfor bransjen. De samme personlige forutsetningene må oppfylles av daglig leder dersom foretaket har det, samt styret i aksjeselskap eller annen sammenlutning med begrenset ansvar og samtlige fullt ansvarlige deltakere i ansvarlig selskap eller kommandittselskap. I tillegg er kravene stilt til den som har daglig ansvar for ervervsmessig vaktvirksomhet som utøves av forvaltningsorgan, jf. vaktvirksomhetsloven § 2 siste ledd, jf. forskrift om vaktvirksomhet § 2 tredje ledd.

4.2 Krav til eiere og andre med vesentlig innflytelse

4.2.1 Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen anser det som uheldig at man i dag ikke stiller noen krav til eiere av vaktforetak, jf. punkt 5.4.4.2 i rapporten. Det er viktig å sikre at eiere og personer som har reell innflytelse på foretaket har en tilfredsstillende vandel. Det vises til at serveringsloven § 6 har en slik bestemmelse for eiere av serveringssteder. Det foreligger i dag således en mulighet for at kriminelle oppretter og dri-

ver et vaktforetak. På den måten kan vedkommende få tilgang til sensitive opplysninger som kan misbrukes til kriminell virksomhet.

Arbeidsgruppen ønsker å sikre at personer som har reell innflytelse på foretaket har tilfredsstillende vandel, og foreslår at personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten må oppfylle det samme kravet til tilfredsstillende vandel som de persongrupper som i dag er omfattet av kravet. Arbeidsgruppens forslag til avgrensning av hvilken personkrets som skal anses å ha vesentlig innflytelse på virksomheten er hentet fra serveringsloven §§ 6 og 7.

4.2.2 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

Landsorganisasjonen i Norge, Politidirektoratet, Rogaland politidistrikt, Søndre Buskerud politidistrikt og Luftfartstilsynet støtter forslaget. *Hordaland politidistrikt* poengterer at det bør medtas en nærmere konkretisering av overgangsreglene i tilknytning til endring av krav til eiere.

Datatilsynet finner den foreslåtte utvidelsen av personkretsen som skal vandelsvurderes problematisk, da en slik generell utvidelse ikke er tilstrekkelig begrunnet. En eventuell utvidelse må etter deres syn kun knyttes til særlig begrensede og på forhånd avklarte tilfeller.

Departementet mener at en bestemmelse slik arbeidsgruppen har forslått, at personer med vesentlig innflytelse på virksomheten må ha tilfredsstillende vandel, vil være viktig for å kunne kontrollere hvilke personer som reelt står bak foretaket. Etter departementets syn er det ikke tilstrekkelig at det stilles krav til vandel til daglig leder i vaktforetak, samt deltakere og styre. Dette kan illustreres ved at det i dag er mulig for en person som ikke lenger oppfylder lovens krav til å sitte i styret i et vaktforetak, kan delta i opprettelsen av et nytt foretak og ha betydelige eierinteresser i det nyopprettede foretaket. Det er uheldig om en person med vesentlig innflytelse på foretaket har et kriminelt rulleblad som ikke er forenlig med å ha store interesser i eller mulighet for påvirkning av virksomheten i et vaktforetak. Bestemmelsen vil dessuten forhindre at eiere og andre med vesentlig innflytelse på foretaket får avslag på søknad om å drive serveringssted, men får innvilget søknad om tillatelse til å drive vaktvirksomhet.

Hensikten med bestemmelsen er å ansvarliggjøre de fysiske personene som står bak driften av vaktforetaket. Spørsmålet om hvilken persongruppe som kravet skal omfatte er i liten grad omtalt i arbeidsgruppens rapport, men arbeids-

gruppens forslag til lovens ordlyd er hentet fra serveringsloven. Forarbeidene til de siste endringene i bestemmelsene er Ot.prp. nr.69 (2006-2007) Om lov om endringer i lov om serveringsvirksomhet (serveringsloven), side 23-25 og side 63-64.

Departementet går inn for at det i forhold til bestemmelsen i vaktvirksomhetsloven skal foretas en helhetsvurdering i den enkelte sak av om kriteriet «vesentlig innflytelse» er oppfylt. Det er den reelle og betydelige innflytelse som er viktig, ikke den formelle. Etter en konkret vurdering kan det være at en person som ikke har vesentlige eierandeler, likevel skal vandelsvurderes fordi vedkommende har et forhold til vaktvirksomheten som tilsier at vedkommende har vesentlig innflytelse. Departementet mener at et skjønnsmessig kriterium er nødvendig for at det skal bli mulig å vandelskontrollere de personer som faktisk har innflytelse i virksomheten og forhindre at foretak kan organisere virksomheten slik at de involverte slipper unna vandelskontroll. Til hjelp for vurderingen går departementet inn for at det positivt listes opp hvilke personer som alltid skal anses for å ha vesentlig innflytelse på virksomheten. Oppstillingen er ikke uttømmende.

For å unngå enkel omgåelse av vandelskravet foreslås det at det i vurderingen av om en person har vesentlig innflytelse ikke bare er egne forhold som tillegges vekt, men at vedkommendes eierandeler eller stemmer må regnes sammen med personer som vedkommende har et nært forhold til.

4.3 Krav om nødvendig tillit

4.3.1 Arbeidsgruppens forslag

Kravene til daglig leder, innehaver av enpersonsforetak, styremedlemmer i selskap med begrenset ansvar og fullt ansvarlige deltagere i ansvarlige selskaper, foreslås videre ført slik de lyder i dag, men med ett tillegg. Foruten kravet om skikkethet ser arbeidsgruppen det som viktig å tilføye et krav om nødvendig tillit. En person kan ha både tilfredsstillende vandel og være skikket til å utøve vaktvirksomhet, men likevel ikke ha den nødvendige tillit som er viktig for å drive en slik virksomhet. Arbeidsgruppens syn fremgår av punkt 5.4.4.3.

I tillegg foreslås det at man stryker «i samsvar med god skikk innenfor bransjen» fra nåværende § 2 tredje ledd tredje punktum bokstav d. Kravet om skikkethet knytter seg til at virksomheten utøves på en forsvarlig måte. Dette relaterer seg til mer

generelle regler og praksis, og ikke bare det som gjelder innenfor bransjen.

4.3.2 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

Av høringsinstansene er det kun tre instanser som har uttalt seg om å tilføye et krav om nødvendig tillit. *Politidirektoratet* synes det er viktig med en slik tilføyelse, og *Luffartstilsynet* er også positive til forslaget.

Datatilsynet finner det på sin side betenkelig å innføre et slikt krav. Dette skyldes at begrepet legger opp til svært skjønnsmessige vurderinger.

Ingen av høringsinstansene har kommentarer til forslaget om å fjerne «i samsvar med god skikk innenfor bransjen» fra nåværende § 2 tredje ledd tredje punktum bokstav d.

Departementet er enig med arbeidsgruppen i at det kan tenkes tilfeller hvor en person oppfyller både vandels- og skikkethetskravet, men at vedkommende likevel ikke anses å inneha den nødvendige tillit til å stå bak et vaktforetak. Det kan være at personen er del av et sterkt belastet miljø, og at man derfor bør vurdere nøye om dette vil kunne ha negativ innvirkning på den måten vaktforetaket driver sin virksomhet. Dersom konklusjonen er at personen ikke innehar nødvendig tillit, bør det være adgang til å reagere både ved søknadsbehandling og senere kontroll.

Departementet er inneforstått med at begrepet åpner for en skjønnsmessig vurdering. Det understrekes imidlertid at det er politiet som skal vurdere om kravet er oppfylt, på samme måte som de i dag vurderer om personer anses «usikket til å utøve vaktvirksomhet på forsvarlig måte i samsvar med god skikk innenfor bransjen». Det er politimesteren som i dag treffer avgjørelse av om søknad om å drive vaktvirksomhet skal innvilges. Det forhold at det er politiet som skal foreta vurderingen, medfører etter departementets syn at det er mindre betenkelig å legge opp til en skjønnsmessig vurdering idet det legges til grunn at politiet er vant med å foreta slike vurderinger.

Departementet foreslår i likhet med arbeidsgruppen å fjerne henvisningen til «god skikk innenfor bransjen». En slags standard innen bransjen synes ikke godt egnet som et vurderingskriterium i denne sammenheng, og slik «skikk» kan da også ha et varierende innhold. Skikkethetsvurderingen bør ikke være begrenset til kutyme innen bransjen, men heller relateres til å utøve vaktvirksomhet på en forsvarlig måte mer generelt.

4.4 Krav til forvaltningsorgan

4.4.1 Arbeidsgruppens forslag

Forvaltningsorganer som utøver vaktvirksomhet enten ervervsmessig eller som egenvakthold bør etter arbeidsgruppens oppfatning oppfylle de samme kravene som ethvert annet vaktforetak, se punkt 5.4.3.5 i rapporten. Dette betyr blant annet at de ansvarlige i virksomheten må ha tilfredsstillende vandel og at de som utfører vaktoppdrag må tilfredsstillende de samme krav til vandel og utdanning som vektere ansatt i private vaktforetak.

Arbeidsgruppen er kommet frem til at det kan være nødvendig at den delen av et forvaltningsorgan som driver egenvakthold skilles ut som en juridisk atskilt enhet, blant annet for å sikre at de ansvarlige i virksomheten har tilfredsstillende vandel. I forslaget til lovtekst § 3 siste ledd foreslås:

«Den delen av et forvaltningsorgan som utøver ervervsmessig vaktvirksomhet eller egenvakthold må være utskilt som en egen juridisk enhet.»

4.4.2 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

Flere høringsinstanser har kritiske merknader til forslaget. *Fornyings- og administrasjonsdepartementet, Kommunesektorens Interesse- og arbeidsgiverorganisasjon, Landsorganisasjonen i Norge, Norges Bank, Yrkesorganisasjonenes sentralforbund og Departementenes servicesenter* går imot forslaget slik det er formulert.

Flere fremhever at det må være tilstrekkelig at den delen av forvaltningsorganet som utøver vaktjeneste skilles ut som en egen enhet eller avdeling innenfor virksomheten. For eksempel uttaler Fornyings- og administrasjonsdepartementet:

«Det vil være nærliggende å tolke «juridisk enhet» som virksomhet organisert med eget organisasjonsnummer i Enhetsregisteret. Vi mener i så fall dette er et for strengt krav med påfølgende store administrative og organisatoriske konsekvenser for de som nå faller inn under loven. Etter FADs mening må det være tilstrekkelig for lovens formål at sikkerhetstjenesten er skilt ut i egen avdeling».

Videre uttaler samme departement:

«Vi vil også vise til at vaktjeneste, særlig i mindre virksomheter, kan være integrert i en integrert del av en annen stilling. Eksempelvis ved å være en del av resepsjons-/forværelsesansattes arbeidsoppgaver - eller ved å inngå i en vaktmesterstilling. FAD har ikke oversikt over omfanget av slike integrerte vaktjenester i

offentlig forvaltning, men vil be om at de økonomiske/administrative konsekvensene vurderes nøye dersom en endring fører til at delte tjenester blir omfattet av lovendringen. Alternativt bør en minstegrense for når kravet om utskillelse i egen enhet/avdeling gjøres gjeldende - f.eks. minst fem personer.»

NHO Service og Sikker Vakt forslår at det tas inn en ny setning i bestemmelsen, som gir mulighet for enkel organisering av vaktvirksomhet i egen regi av forvaltningen:

«Den delen av et forvaltningsorgan som utøver ervervsmessig vaktvirksomhet må være utskilt som en egen juridisk enhet. **I de tilfeller forvaltningsorganet driver vaktvirksomheten i egen regi, kan denne virksomheten være utskilt i en egen avdeling i forvaltningen».**

Norges Bank foreslår at lovteksten formuleres slik at forvaltningsorgan som utøver vakthold skal være «etablert i egen organisatorisk enhet innenfor virksomheten».

Oslo politidistrikt synes indirekte å gi sin støtte til forslaget ved å be departementet vurdere kravet om å skille ut vaktvirksomhet i egen juridisk enhet gjeldende for alle virksomheter, ikke bare for forvaltningsorganer. Begrunnelsen er et ønske om klarere grensedragning med hensyn til hvem vandelskravet gjelder for.

Departementet kan vanskelig se at det er gode argumenter for å stille andre krav til vektere ansatt i forvaltningsorganer enn for vektere ansatt i private vaktforetak. Departementet er derfor enig med arbeidsgruppen at også de ansvarlige i forvaltningsorgan må ha tilfredsstillende vandel og at de som utfører vaktoppdrag må oppfylle de samme vilkår om tilfredsstillende vandel og godkjent utdanning som vektere ansatt i det private.

Som en følge av at egenvakthold blir en del av vaktvirksomhetsloven er det påkrevd med en slags form for avgrensning av hvem som utfører vaktoppgaver i forvaltningsorganer, blant annet for å sikre at ikke flere enn nødvendig blir vandelskontrollert.

I motsetning til arbeidsgruppen, mener imidlertid departementet at man bør skille mellom forvaltningsorganets utførelse av egenvakthold og eventuell ervervsmessige vaktvirksomhet. Forslaget om utskillelse av forvaltningsorgan i en «egen juridisk enhet» har møtt betydelig motstand i høringsrunden. Departementet finner det tilstrekkelig for å oppfylle lovens formål at man i forhold til forvaltningsorganer som utfører egenvakthold kun krever at dette vaktholdet organiseres innenfor virksomheten som en egen enhet eller avde-

ling. Det viktigste er at enheten er organisert på en slik måte at det er klart hvem som omfattes av vandelskravet (ansatte som utfører vaktjeneste, leder og personer med vesentlig innflytelse på virksomheten) og hvem som faller utenfor (personer med andre oppgaver eller funksjoner). Avgrensningen av hvem som utfører vektertjenester og andre er sentralt også for hvem som omfattes av utdanningskravene i vaktvirksomhetsloven.

Departementet registrerer forslaget fra Fornyings- og administrasjonsdepartementet om en nedre grense for når krav om utskillelse i egen avdeling/enhet skal gjøres gjeldene ved delte eller integrerte tjenester i forvaltningen. Departementet mener at det vil være kunstig å innføre en grense som sier at virksomheter med eksempelvis fem eller mindre som utfører vaktjeneste ikke omfattes av loven, mens virksomheter med seks personer er omfattet. Behovet for nødvendig opplæring av ansatte og kontroll vil også være tilstede i mindre virksomheter. Det avgjørende må etter departementets syn være om oppgavene som utføres må anses som utførelse av vaktjeneste etter vaktvirksomhetsloven. Resepsjonstjeneste og vaktmestertjeneste i sin alminnelighet vil falle utenfor. Loven får heller ikke anvendelse for vaktjenester som utføres «sporadisk og har lite omfang».

5 Krav til ansatte mv.

5.1 Vandelskravet

5.1.1 Gjeldende rett

Vaktvirksomhetsloven oppstiller i § 7 et krav om tilfredsstillende vandel. Hvorvidt lovens vandelskrav er oppfylt, beror på en skjønnsmessig vurdering.

I Ot.prp. nr. 54 (1999-2000) side 24 vises det til at forarbeidene til den første vaktvirksomhetsloven gir en viss veiledning om forståelsen av begrepet «tilfredsstillende vandel». Det samme vandelskravet gjelder både for ansatte og for den som søker tillatelse til å drive vaktvirksomhet, og i tilknytning til sistnevnte ble det uttalt følgende i Ot.prp. nr. 84 (1986-87) side 12:

«Er vedkommende tidligere straffet må det vurderes om forholdet gir grunn til å frykte for misbruk av adgangen til å utøve vaktvirksomhet. Det må vurderes om forholdet etter sin art innebærer en fare for ny kriminalitet i forbindelse med utøvelse av vaktvirksomhet for nettopp denne gjerningsmann. Det må tas hensyn til under hvilke omstendigheter og på hvilken måte forholdet ble forøvet. Det må videre ses hen til gjerningsmannens personlige forhold på gjerningstidspunktet og nå, og om det er første-

gangskriminalitet eller gjentagelse, hvor lang tid som er gått siden overtredelsen osv. Dreier det seg om volds- eller vinningskriminalitet må man være svært tilbakeholdne med å gi tillatelse».

Videre uttalte justiskomiteen i Innst.O. nr.52 (1987-88) side 7:

«Komiteen mener at kravet om tilfredsstillende vandel må gjelde alle ansatte i vaktelskaper og ikke bare for ledelsen og vekterne»... ..« Kravet til god vandel er imidlertid ikke slik å forstå at enhver liten plett på en persons vandel skal diskvalifisere vedkommende fra ansettelse i et vaktelskap. Det må vurderes om forholdet innebærer noen fare for kriminalitet - særlig volds- og vinningskriminalitet - og/eller brudd på den tillit som ansatte i vaktelskaper må ha».

I Ot.prp. nr.54 (1999-2000) side 25 uttaler departementet at det som ble uttalt om vandelskravet i Ot.prp. nr.84 (1986-87) side 12 og Innst.O. nr.52 (1987-88) side 7 er dekkende for hva som fortsatt bør være gjeldende i forhold til vandelskravet, og at det må foretas en konkret vurdering av om den ansattes vandel er «tilfredsstillende». Justiskomiteen gikk også inn for å opprettholde vandelskravet, jf. Innst.O. nr. 20 (2000-2001) side 3.

Politidirektoratet har i rundskriv 2006/8 punkt 3 gitt nærmere retningslinjer for vandelsvurderingen. Det gis uttrykk for at ovennevnte uttalelser i forarbeidene til vaktvirksomhetsloven gir klare føringer på at vandelskravet skal vurderes strengt. Fra retningslinjene gjengis følgende:

«Det skal ved vandelsvurderingen legges vekt på forhold som kan ha betydning for vedkommendes skikkethet som vekter. Det er av stor betydning at personer med tilknytning til vekteryrket har nødvendig tillit. Derfor vil bruk av og befatning med ulovlige rusmidler, bot/bøter for ordensforstyrrelse (strl § 350), vinningskriminalitet og voldsforbrytelser være forhold av særlig betydning for vandelsvurderingen. Graverende tilfeller vil kunne få betydning selv om det er gått lang tid siden forholdet ble begått. Det kan også tenkes forhold som er så alvorlig at vedkommende må anses å ha en slik personlighetsbrist at vedkommende finnes varig uskikket til å gå inn i vekterfaget».

5.1.2 Arbeidsgruppens forslag

I følge arbeidsgruppen legger de fleste større vaktforetak til grunn et krav om plettfri vandel, og dermed et strengere krav enn det loven angir. Vandelskravet omtales i punkt 5.5.3.10 i rapporten. Vaktforetakenes praktisering av vandelskravet har medført en situasjon der det i realiteten stilles

strengere vandelskrav til de ansatte enn de som leder foretaket. Dette skyldes at politiet vurderer vandelen for sistnevnte kategori ved søknad om tillatelse til å drive vaktforetak, mens det er vaktforetakene som vurderer om vandelskravet for dem som skal utføre vaktjenestene ved ansettelse.

Arbeidsgruppen ser ikke behov for å innføre noe strengere krav enn det kravet som loven angir i dag, nemlig «tilfredsstillende vandel». Imidlertid påpeker arbeidsgruppen at vandelskravet må vurderes opp mot hva den enkelte person skal utføre av oppgaver for eller i foretaket. Vurderingen av vandelskravet til en leder vil kunne falle annerledes ut enn vurderingen av kravet til en ansatt.

5.1.3 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

Advokatforeningen fremhever at begrepet «tilfredsstillende» er uklart. *Vestfold politidistrikt* mener det i en ordning hvor ledelsen i vaktforetaket vurderer om en vekter har tilfredsstillende vandel, ligger en fare for ulik praktisering og at vurderingene kan påvirkes av arbeidsmarkedet. Det kan derfor være et alternativ at politiet foretar vurderingen ut fra en felles, konkretisert, oppstilling av kriterier. Synspunktet om at godkjenning av vektere burde ha vært tillagt politiet fremkommer også i *Hordaland politidistrikts* uttalelse.

Departementet slutter seg til arbeidsgruppens syn om å videreføre gjeldende rett med hensyn til innholdet i vandelskravet. Det skal foretas en individuell vurdering. I «tilfredsstillende» ligger det intet krav om plettfri vandel, og det bør normalt sees bort fra forhold av bagatellmessig art.

Vandelen skal være betryggende med tanke på de vaktjenester vekteren skal utføre eller den rolle/funksjon vedkommende person (eier, daglig leder, styremedlem, person med vesentlig innflytelse i foretaket mv.) har i virksomheten. Et utgangspunkt for vurderingen er at kravet ikke vil være oppfylt dersom vedkommende har begått straffbare forhold som er uforenlig med å utøve tjeneste som vekter eller drive/delta i drift av vaktforetak, eller straffbare forhold som har betydning for vedkommendes egnethet til å inneha stillingen eller posisjonen i bedriften. Man kan også tenke seg enkelte straffbare forhold som er så graveværende at det vil stride med den alminnelige rettsoppfatning om vedkommende får tjenestegjøre som vekter eller ha vesentlig innflytelse i et vaktforetak. Vandelskravet vil kunne variere noe etter som hvilken type vaktjeneste vekteren skal utføre,

og dessuten etter hvilken person som vurderes (vekter eller for eksempel daglig leder i foretaket).

Departementet ser at det faktum at vandelsvurderingen av ansatte i første omgang skal foretas av hver enkelt arbeidsgiver kan resultere i en viss forskjellsbehandling. Dette er imidlertid alltid tilfelle når det i loven stilles opp et krav om vandelskontroll uten at det samtidig hjemles et yrkesforbud. Man anser det heller ikke som en god løsning å gi politiet noen større rolle i tilknytning til vandelskontrollen ved ansettelse. Det må i utgangspunktet være opp til vaktforetaket hvem de ønsker å ansette. Politiet vil dernest ved den årlige kontrollen fange opp eventuelle «uheldige» ansettelser. Tilsvarende vil politiet kunne varsle arbeidsgiver mellom kontrolltidspunktene, dersom man besitter informasjon som gir grunn til å reagere, jf. punkt 5.4 om politiets meldeplikt. Til støtte for den konkrete totalvurderingen som skal foretas og for å sikre større grad av ensartet praksis vil departementet vurdere å fastsette i forskrift hvilke momenter (som hvilke kategorier lovbrudd) som anses særlig relevante.

5.2 Hvilke ansatte omfattes av vandelskravet

5.2.1 Gjeldende rett

Det følger av vaktvirksomhetsloven § 7 første ledd at «den som skal tilsettes» i vaktforetak må oppfylle kravet om tilfredsstillende vandel, og at kravet gjelder for «enhver som utfører arbeid eller tjeneste for foretaket».

I Ot.prp. nr. 54 side 24 gjengis følgende fra Innst.O. nr.52 (1987-88) side 7 vedrørende hvem som omfattes av vandelskravet:

«Komiteen mener at kravet om tilfredsstillende vandel må gjelde alle ansatte i vakt-selskaper og ikke bare for ledelsen og vekterne. (...) Komiteen forutsetter ikke at det skal kunne dispenseres fra nevnte vandelskrav for ansatte i vakt-selskaper. Forskriftene må derfor ikke åpne for en slik dispensasjonsadgang.»

I Politidirektoratets rundskriv 2006/8 punkt 2.2 slås det fast at vandelskravet ikke bare vil gjelde operative vektere, men også for vikarer, midlertidige ansatte og lærlinger. Kravet gjelder dessuten for alle personer som har tilgang til vaktforetaket på en slik måte at de kan få innsyn og opplysninger om kunder, dokumenter, nøkkeloppbevaring med mer. Når det gjelder skoleelever med praksisplass, forutsettes disse å bli fulgt opp så tett og ha engasjement over så kort tid at vandelsjekk kan unnlates.

5.2.2 Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen drøfter i punkt 5.5.3.1 i rapporten behovet for kartlegging av og eventuelt skille mellom hvilke ansatte i et foretak/forvaltningsorgan som det bør være hjemmel for å kreve politiattest for og hvem det ikke bør være hjemmel for å kreve politiattest for. Arbeidsgruppen påpeker at dette ikke minst vil gjelde dersom man får tilslutning for forslaget om å utvide lovens virkeområde til å omfatte egenvakthold. Arbeidsgruppen uttaler følgende:

«Med hjemmel i vaktvirksomhetsloven vil det kun være adgang til å foreta vandelsjekk av de personer som faktisk utfører vaktjenester, samt personer som vil ha tilgang til sensitive opplysninger om vaktobjektene, vaktrutiner osv. Dersom vandelen skal kontrolleres for andre kategorier ansatte, må det være hjemlet i annet regelverk.

Vaktforetakene tilbyr stadig nye tjenester som ikke faller inn under lovens definisjon av vaktvirksomhet og hvor det derfor ikke stilles krav om bruk av personell som har vekteropplæring. Dette er rene servicetjenester og andre typer tjenester som andre foretak/privatpersoner fritt kan tilby. For personell som kun utøver slike tjenester vil det ikke stilles krav om gjennomført og bestått vekteropplæring. Grunnlaget for å kreve vandelsjekk av ansatte i vaktforetak, har vært disse personenes ansvar for store verdier og tilgang til sensitive opplysninger. Dette gjelder ikke for personell som kun utfører servicetjenester. Hjemmel for eventuell vandelsjekk av sistnevnte personell må derfor finnes i annet regelverk enn vaktvirksomhetsloven.»

Arbeidsgruppen foreslår at de ansatte som skal omfattes av vandelskravet begrenses til personer som er tilsatt i vaktforetak, og som i tillegg enten skal utføre vaktjeneste eller har oppgaver direkte knyttet til vaktjeneste.

5.2.3 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

Datatilsynet er positive til at adgangen til å innhente vandelsattest innskrenkes til å gjelde kun når personer utøver vaktjeneste eller har oppgaver i direkte tilknytning til slike tjenester.

Politidirektoratet mener også det er riktig å presisere at kun de som utfører vaktjeneste eller har oppgaver for selskapet som gir tilgang til sensitive opplysninger bør være gjenstand for vandelskontroll i medhold av vaktvirksomhetsloven, og uttaler:

«Vi er eksempelvis kjent med at enkelte vakt-selskap ansetter og leier ut personell til rengjøring etc. Etter de någjeldende bestemmelser om politiattest vil det være hjemmel for å pålegge denne gruppen å innhente politiattest. Dette vil igjen gi arbeidsgiver et uberettiget konkurransefortrinn ved at firmaet kan tilby vandelskontrollerte rengjøringspersoner».

Politidirektoratet skriver videre at det kan by på utfordringer å fastsette forskrifter som effektivt skiller mellom hvem som skal undergis vandelskontroll i medhold av vaktvirksomhetsloven.

De samme utfordringene med hensyn til avgrensning fremheves av *Oslo politidistrikt*. Som eksempel nevnes at mange selskaper har selgere eller kundekontakter.

Advokatforeningen synes omformuleringen som er foreslått i bestemmelsen er språklig sett lite heldig, da «Den som skal tilsettes...og som skal utføre vaktjeneste..» kan leses som kumulative og ikke selvstendige krav.

Departementet finner det viktig at personkretsen som omfattes av vandelskravet avgrenses på en hensiktsmessig måte, slik at det ikke er adgang til å innhente politiattest i flere tilfelle enn det som er nødvendig ut fra formålet med loven. Departementet er derfor enig i arbeidsgruppens forslag til innsnevring, slik at det ikke skal være adgang til å vandelskontrollere alle kategorier ansatte i foretaket med hjemmel i vaktvirksomhetsloven.

I praksis vil endringen innebære at to kumulative kriterier må være oppfylt for at vandelskontroll skal finne sted. For det første gjelder vandelskravet bare for personer som «skal tilsettes» i foretak som omfattes av loven. Poliattiattest skal kun utstedes når det foreligger et konkret tilbud om stilling i et vaktforetak. For det andre vil kravet gjelde kun for personer som «skal utføre vaktjeneste» eller alternativt «har oppgaver direkte knyttet til vaktjeneste». Med hjemmel i vaktvirksomhetsloven vil det således ikke være adgang til å vandelskontrollere annet personell ansatt i foretaket. Det gjelder blant annet personer som utfører rene serviceoppgaver eller andre oppgaver som faller utenfor lovens definisjon av vaktjenester.

Med alternativet «oppgaver direkte knyttet til vaktjeneste» gis det adgang for å undersøke vandelen til enkelte ansatte som ikke utfører vaktjeneste selv, men som for eksempel har tilsvarende tilgang til sensitive opplysninger mv. Det forutsettes at søknader om utstedelse av politiattest til sistnevnte gruppe undergis en nøye og restriktiv vurdering.

5.3 Politiattestens innhold

5.3.1 Gjeldende rett

Vaktvirksomhetsloven § 7, jf. forskrift til vaktvirksomhetsloven § 4 første ledd, bestemmer at det skal innhentes uttømmende politiattest til bruk i vurderingen av om lovens vandelskrav er oppfylt. En uttømmende politiattest inneholder opplysninger om alle straffer, strafferettslige reaksjoner eller andre tiltak i anledning av straffbare handlinger som er registrert på vedkommende person. Det gjelder ingen tidsbegrensning bakover i tid og mildere reaksjoner blir også tatt med, med unntak av forenklede forelegg.

5.3.2 Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen foreslår ingen endring av at det skal innhentes en uttømmende politiattest til bruk i vurderingen av om vandelskravet er oppfylt. Derimot foreslår arbeidsgruppen at det gis en klar hjemmel for utstedelse av utvidet politiattest, og angir at en slik hjemmel kan gis i forskrift. En utvidet politiattest vil kunne gi opplysninger om vedkommende er siktet eller tiltalt for forhold som kan ha betydning for hans tillit i arbeidet. Slike saker vil kunne være mer interessante for vurderingen av vedkommende enn gamle sonede dommer og betalte bøter. Fra arbeidsgruppens redegjørelse i punkt 5.5.3.4 i rapporten hitsettes følgende:

«Et av hovedformålene med å kunne kreve politiattest ved ansettelse i vaktforetak, er å forebygge straffbare handlinger - det vil si å hindre ansettelse av personer som kan tenkes å misbruke den tillitt og kunnskap de vil få gjennom den aktuelle stilling. Det vil derfor være et reelt behov for å fange opp en søker som ikke har noen avgjorte forhold, men som på tidspunktet for utstedelse av politiattesten er siktet eller tiltalt for forhold som vil ha betydning for tilliten. Skillet mellom vekteroppdrag og oppdrag som utføres av politiet er i mange tilfeller glidende. Det er derfor svært viktig at de som utfører disse oppdragene ikke er under etterforskning for alvorlig kriminalitet. Man kan klart tenke seg uheldige sider ved at en person som er under etterforskning for ran samtidig skulle utføre verditransportoppdrag.»

Arbeidsgruppen fremhever at adgangen til å ta med verserende saker i forbindelse med utstedelse av politiattest må avveies mot vedkommendes personvern, og regelen må sees i forhold til EMK art. 8 om retten til privatliv. I den forbindelse gir arbeidsgruppen uttrykk for at det bør presiseres i forskriften hvilke straffebud som er relevante og derfor skal anmerkes. Det må kreves at det dreier

seg om straffbare forhold av alvorlig karakter eller forhold som har betydning for tilliten i vedkommendes arbeid.

Videre bør det etter arbeidsgruppens syn presiseres i regelverket hvilken status saken må ha (siktelse, tiltalebeslutning). Det bør være en forventning om en positiv påtaleavgjørelse for at forholdet skal anmerkes på attesten.

Arbeidsgruppen anfører at en mulighet for å ta med uavgjorte forhold, vil gi helhet i regelverket i forhold til bestemmelsen i forskrift om vaktvirksomhet § 4 annet ledd om politiets adgang til å gi arbeidsgiver opplysninger om ansatte som etterforskes for alvorlige forhold eller forhold av betydning for tilliten i vedkommendes arbeid.

Å gi ut opplysninger om verserende saker, kan undertiden være problematisk i forhold til etterforskningen av større saker. Dersom det gis hjemmel for utvidet politiattest, er arbeidsgruppens konklusjon at det bør tas inn en begrensning om at slike opplysninger bare kan gis hvis dette kan skje uten å skade etterforskningen.

5.3.3 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

Høringsinstansene har ulike betraktninger om forslaget. *Luffartstilsynet* er svært positive til klar hjemmel for å innhente utvidet politiattest.

Likestillings- og diskrimineringsombudet uttaler på mer generelt grunnlag at arbeidsgruppens forslag om strengere kontroll med vaktvirksomhetsbransjen gjennom blant annet strengere vandelskontroll støttes.

Hordaland politidistrikt mener at det ikke er noen større grunn til å være mer restriktiv ved opplysning om verserende saker før ansettelse, enn etter ansettelse. Fra uttalelsen hitsettes:

«...også ved ansettelse bør [det] kunne opplyses om verserende straffesaker av alvorlig karakter eller forhold som har betydning for tilliten i vedkommendes arbeid, før det er tatt ut siktelse/tiltale i sak. Det bemerkes videre at det kan foreligge opplysninger om en person i henlagte saker/ikke registrerte straffesaker (opplysninger i PO-logg eller lignende), som enten enkeltvis eller samlet sett tilsier at vedkommende ikke bør inneha stilling som vekter».

Som eksempel nevner Hordaland politidistrikt tilfeller hvor en person har et unormalt antall anmeldelser mot seg, uten at disse har ledet til straffereaksjon. Når anmeldelsene sees i sammenheng kan det foreligge sannsynlighetsovervekt for at vedkommende har en atferd som ikke er forenlig med å være vekter.

Oslo politidistrikt konstaterer i forbindelse med spørsmålet om i hvilken grad verserende straffesaker bør fremkomme av politiattesten, at det her likevel vil være adgang til å gi arbeidsgiver underretning på nærmere vilkår, jf. forskrift om vaktvirksomhet § 4 tredje ledd.

Advokatforeningen er skeptisk til at arbeidsgiver skal kunne varsles straks etter at det åpnes straffesak mot en ansatt, og mener at det ut fra personvern hensyn er lite tilfredsstillende at slike vurderinger skal tillegges polititjenestemenn.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet uttaler at da bestemmelsen omandel skal suppleres med forskrift, må personvernsspørsmål grundig utredes og redegjøres for i forbindelse med utarbeidelse og høring.

Datatilsynet forventer en klar presisering av på hvilke områder og i hvilke tilfeller adgangen til å innhente utvidet politiattest skal foreligge, dersom det er aktuelt å følge rapporten på dette punkt.

Departementet er enig i at det fortsatt bør kunne kreves uttømmende politiattest, men man mener at dette bør fremgå av loven. Departementet foreslår videre, under henvisning til arbeidsgruppens begrunnelse, at det gis en hjemmel for at det kan kreves utvidet politiattest, slik at det kan anmerkes verserende saker på politiattest som skal utstedes til personer som skal arbeide i vaktforetak. Nærmere regler om hvilke forhold som bør anmerkes på utvidet attest bør fastsettes i forskrift. Det bør herunder vurderes om man bør ta inn en begrensning om at slike opplysninger bare kan gis dersom dette kan skje uten å skade etterforskningen. I utformingen av reglene må behovet for å ta med opplysninger om verserende saker veies opp mot personvern hensyn og ses i forhold til EMK art. 8 om retten til privatliv.

Som nevnt ovenfor i punkt 5.1.3 må man i forbindelse med forskriftsarbeidet vurdere om det er behov for å konkretisere hvilke typer lovbrudd som er relevante i forhold til vandelsvurderingen av vektere. Som hovedregel vil dette være straffbare forhold av alvorlig karakter eller straffbare forhold som har betydning for tilliten i vedkommendes arbeid. Videre må det vurderes hvilken status saken skal ha før opplysninger kan gis på utvidet attest. Som eksempel bør det foreligge en forventning om positiv påtaleavgjørelse for at forholdet skal anmerkes på den utvidete politiattesten.

Departementet vil i denne forbindelse påpeke at det pågår et arbeid med en odelstingsproposisjon om ny politiregisterlov, og at man i forskriftsarbeidet derfor må se hen til de føringer som vil bli gitt der.

5.4 Meldeplikt

5.4.1 Gjeldende rett

Foretaket plikter å sørge for at de ansatte oppfyller kravene fastsatt i lov og forskrift, jf. vaktvirksomhetsloven § 7 annet ledd. For at det skal være mulig å følge opp etter ansettelse, kan arbeidsgiver be om ny politiattest etter at en person er ansatt når det foreligger «særlige grunner», jf. forskrift om vaktvirksomhet § 4 tredje ledd første punktum.

Etter politidirektoratets rundskriv 2006/8 punkt 3.2 kan slike «særlige grunner» tenkes å foreligge dersom arbeidsgiver har fått mistanke om at en ansatt har begått straffbare handlinger. Det gis uttrykk for at kravet til særlige grunner ikke skal praktiseres strengt i slike tilfeller, fordi det er viktig at arbeidsgiver her gis anledning til å kontrollere vandelen til den ansatte.

I Innst.O. nr. 20 (2000-2001) side 3 bad Justiskomiteen om at departementet :

«utarbeider forskrifter som sikrer vandelskontroll også etter tilsetting, eventuelt ved at kontrollen foretas i forbindelse med den årlige rapporteringen. Hvis vekteren er siktet i alvorlige straffbare handlinger, må arbeidsgiver etter komiteens mening kunne varsles spesielt om dette.»

I medhold av forskrift om vaktvirksomhet § 4 tredje ledd annet punktum har politiet rett til å varsle vaktforetaket om ansatte «som er under etterforskning for straffbare forhold av alvorlig karakter eller forhold som har betydning for tilliten i vedkommendes arbeid».

5.4.2 Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen foreslår ingen endring av vaktforetakets adgang til å innhente ny politiattest etter ansettelse. Arbeidsgruppen antar at det også her er snakk om en uttømmende politiattest på linje med attesten som utstedes ved ansettelse. Det vil ta tid før det straffbare forholdet som arbeidsgiver eventuelt mistenker den ansatte for å ha begått vil fremkomme på attesten. Det antas at politiet når de får en slik henvendelse om politiattest, vil benytte seg av retten til å informere vaktforetaket såfremt vedkommende er under etterforskning for et straffbart forhold som politiet har adgang til å opplyse om.

Arbeidsgruppens beskriver i punkt 5.5.3.7 i rapporten at varslingsretten kunne ha vært benyttet i større grad. Problemet er at politiet ikke har noen oversikt over ansatte i vaktforetakene, og det finnes heller ikke noe system for å fange opp tilfeller hvor varsling kan være aktuelt. Det beror således i

følge arbeidsgruppen på tilfeldigheter om politiet blir oppmerksomme på at personen som er under etterforskning er ansatt i et vaktforetak.

Arbeidsgruppen legger til grunn at det er god kontakt og informasjonsflyt mellom politiet og de foretakene som måtte ønske det når det gjelder relevant informasjon om vektere i politiets søkelys. Likevel foreslår arbeidsgruppen at varslingsretten omgjøres til en varslingsplikt, for i større grad å sikre at informasjonen blir gitt. Forslaget avhenger av etablering av et til enhver tid oppdatert sentralt vekterregister med oversikt over alle vektere og hvilke foretak de er ansatt i, som er koblet opp mot politiets registre over anmeldelser, innbringelse, pågripelser osv.

Samtidig må det foretas en avgrensning av hvilken type kriminalitet (hvilke straffebud) som er særlig avgjørende for utførelsen av de vaktoppdrag vedkommende utfører. Det vil kun være mer alvorlige forhold som det skal varsles om. Nærmere avgrensning bør foretas i forskrift. I tillegg må det tas inn en begrensning slik at plikten til å gi informasjon ikke utløses i de tilfelle hvor dette kan skade etterforskningen.

Arbeidsgruppen understreker at det er arbeidsgiver som i lys av eventuelle negative opplysningene må foreta en arbeidsgivermessig vurdering av om vedkommende skal tas ut av aktiv tjeneste og settes midlertidig til andre oppgaver.

5.4.3 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

Ingen av høringsinstansene har særskilte merknader til adgangen til å innhente politiattest etter ansettelse. Derimot uttaler flere høringsinstanser seg om arbeidsgruppens forslag om varslingsplikt. *NHO Luftfart* er positive til varsling fra politiet til arbeidsgiver hvis alvorlige forhold oppstår. *NHO Service* og *Sikker Vakt* mener at politiets varslingsplikt bør fremgå av loven.

Departementenes Servicesenter mener at en kobling mot politiets register, slik at arbeidsgiver informeres dersom sikkerhetsvakter kommer under etterforskning, bøtelegges eller straffedømmes, vil sikre at virksomheten kan iverksette nødvendige tiltak.

Oslo politidistrikt uthever at varslingsplikt er avhengig av et register, mens *Rogaland politidistrikt* fremhever at det må etableres klare retningslinjer dersom forslaget blir vedtatt.

Hovedtillitsvalgte for vekterne mener det ved automatisk vandelsjekk må gjøres en god vurdering av attestenes innhold kontra personvern.

Kripes er av den oppfatning at forskrift om vaktvirksomhet alt åpner for adgang til varsling før sikte i dag. Da dette praktiseres ulikt i dag, bør det skje en avklaring. Det fremheves at det i enkelte alvorlige tilfelle vil være behov for varsling selv om vedkommende ikke formelt er siktet. Slik *Kripes* ser det er det «innsideproblematikken» med spredning av informasjon til sentrale aktører i ransmiljøet som gir størst utfordring ved bekjempelse av ran knyttet til vaktvirksomhet, herunder verdi-transportran.

Departementet foreslår på linje med arbeidsgruppen at politiets rett til å varsle foretaket endres til en plikt. Departementet er videre enig med de høringsinstansene som har foreslått at denne plikten fastsettes i lov.

En grunnleggende forutsetning for at meldeplikten fungerer i praksis er at det opprettes et funksjonelt register. Uten et slikt register vil det til en viss grad avhenge av tilfeldigheter om politiet har kunnskap om vedkommende er vekter eller ikke. Plikten forutsetter at politiet er kjent med det forhold det skal varsles om. Vaktvirksomhetsregisteret, som omtalt i punkt 6.4, må ha en kobling til de registrene i politiet som er relevante i forhold til varslingspliktens innhold.

Departementet vil understreke at en varslingsplikten begrenses til straffbare forhold som vedkommende vekter etterforskes for, og at disse forhold enten må være av alvorlig art eller av betydning for tilliten i vedkommendes arbeid.

Utover dette foreslår departementet ikke å videreføre foretakenes mulighet til å be om ny politiattest. En slik adgang synes for det første unødvendig ved siden av politiets meldeplikt, og dernest vil det i den nye politiregisterloven bli gitt en felles bestemmelse for fornyet vandelskontroll. Dersom vaktforetaket fatter mistanke om at en ansatt har begått en straffbar handling etter ansettelse, vil vedkommende fortsatt kunne henvende seg til politiet med sin mistanke. Det forutsettes da at politiet sjekker ut mistanken, og at meldeplikten utløses dersom politiet avdekker noe som man bør varsle om eller alt burde ha varslet om. Denne fremgangemåten er nødvendig for at foretaket fortsatt skal kunne innestå for ansattes vandel også etter ansettelse.

5.5 Alderskravet

Etter *gjeldende rett* må person som skal utføre vaktvirksomhet være fylt 18 år, jf. § 7 første ledd tredje punktum. Unntak er fastsatt for lærling, jf. forskrift om vaktvirksomhet § 4 siste ledd. *Arbeidsgruppen*

foreslår at unntaket for lærlinger som i dag fremgår av forskriften tas inn i loven.

Ingen av *høringsinstansene* har hatt merknader til forslaget.

Departementet er uenig med arbeidsgruppen i at man bør flytte unntaket fra alderskravet for lærlinger inn i loven. Departementet mener at unntaksbestemmelsen bør fjernes. Etter departementets syn bør alderskravet på 18 år gjelde for alle som skal utføre ansvarlig tjeneste, det vil si selvstendig tjenestutførelse uten tilsyn eller oppfølging ved fysisk tilstedeværelse av en godkjent vokter. Opplæring kan skje før personen er fylt 18 år.

6 Kontroll

6.1 Årlig kontroll

6.1.1 Gjeldende rett

I medhold av vaktvirksomhetsloven § 3 er det fastsatt i forskrift til lov om vaktvirksomhet § 3 at godkjenning og kontroll med vaktelskapene utføres av politidistriktene. Når et vaktelskap har tillatelse i flere politidistrikter, utføres kontrollen i disse politidistriktene av den politimesteren som har gitt tillatelsen i samarbeid med stedlig politimester.

Lovens § 14 forutsetter at tillatelses- og kontrollmyndigheten skal kontrollere at vaktforetak driver i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av loven. Etter samme paragraf annet ledd skal alle vaktelskap innen utløpet av mars hvert år sende en rapport til politiet. I rapporten skal det redegjøres for foretakets virksomhet foregående år.

6.1.2 Arbeidsgruppens forslag

I punkt 5.4.8 og punkt 5.10.3 i rapporten lanserer arbeidsgruppen sin ideelle løsning for kontrollen; en sentral myndighet som forestår innvilgelse av tillatelser og kontroll av vaktforetakene. Fordelen med en slik løsning vil etter arbeidsgruppens syn være blant annet enhetlig og kvalitetsmessig god saksbehandling og kontroll.

Arbeidsgruppen erkjenner likevel at dette ikke vil være et realistisk forslag i denne omgang. Politiet må dermed fortsatt anses best egnet til å ivareta disse oppgavene. Politiet har god tillit i samfunnet, nærhet til aktuelle registre og en landsdekkende organisasjon. Tillatelses- og kontrollfunksjonen overfor vaktvirksomhetsbransjen er på mange områder tilliggende politiets oppgaver, og

bør derfor av faglige og sikkerhetsmessige grunner forbli i politiet.

Arbeidsgruppen foreslår en presisering i lovteksten av at det er politiet som er tillatelses- og kontrollmyndighet. I forlengelsen av dette foreslår arbeidsgruppen at det tas inn i lovteksten at det skal utføres en årlig kontroll av vaktforetakene på bakgrunn av foretakenes rapporteringsplikt.

6.1.3 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

En rekke av høringsinstansene gir sin generelle tilslutning til behovet for en innskjerpet og kvalitativt bedre kontroll med vaktbransjen.

Oslo Handelsstands Forening ser behovet for at politiet er kontroll- og tillatelsesmyndighet, men påpeker at andre «kontroll»-oppgaver (uniformering, ID-kort, vaktvirksomhetsregister m.m.) bør ligge til andre på grunn av politiets ressursmangel.

Politidirektoratet er ikke enig med arbeidsgruppen i at man på det nåværende tidspunkt ikke bør gå inn i en diskusjon om politiet skal ha den rollen de i dag har ovenfor vaktbransjen:

«Med den vekst i næringen som vi har sett siden begynnelsen på 1980-tallet er tiden etter vårt syn nå inne for – i forbindelse med gjennomgangen av de foreslåtte endringer – igjen å diskutere om det er fornuftig å bruke politiets ressurser til søknader om etablering og kontroll av denne ene formen for privat næringsvirksomhet. Politiet har ikke tilsvarende oppgaver i forhold til andre bransjer.»

Bortsett fra *Søndre Buskerud politidistrikt*, som støtter forslaget, uttaler ingen av høringsinstansene seg uttrykkelig om lovfesting av at årlig kontroll skal foretas av politiet på bakgrunn av foretakenes innrapportering. *Hovedtillitsvalgte for vekterne* fremhever riktignok at det avgjørende ikke er ny lovtekst, men endret praksis fra kontrollmyndigheten.

Luffartstilsynet er bekymret for en oppsplitting av kontrollmyndigheten mellom politiet og tilsynet når det gjelder sikkerhetskontrollører på lufthavn, og uttaler:

«En oppsplitting av gjennomføringsansvaret for securityregelverket kan etter Luffartstilsynets oppfatning medføre at det oppstår en situasjon hvor grensen mellom myndighetenes ansvar blir uklar. Det må på dette området nødvendigvis være en vekselvirkning mellom erfaringer gjennom faktiske tester og kontroll og kontroll med utførelsen og på den andre siden korrigerende tiltak samt kontroll med opplæringsorganisasjonene».

NHO Luftfart understreker også at ansvarsområdet mellom politiet og Luftfartstilsynet må avklares, og uttaler:

«...vi har et overlappende regelverk og et overlappende tilsynsansvar for vektertjenester innenfor luftfart. Dette er uryddig. Når politiet nå i langt større grad skal utøve kontroll med vekterselskapene og de tjenestene de utøver, stiller vi spørsmål ved om de også skal gjøre dette på flyplassene? Eller er dette ansvaret fortsatt tillagt Luftfartstilsynet?...». Det legges imidlertid til: «Generelt er vi av den oppfatning at myndighetene bør utøve større kontroll med vekterbransjen og støtter arbeidsgruppens flertallsinnstilling.»

Departementet går som utvalget inn for å presisere at politiet er tillatelses- og kontrollmyndighet, men mener at det bør fremgå at det i utgangspunktet er politidistriktene ved politimesteren som er ansvarlig tillatelses- og kontrollmyndighet. Etter dagens regelverk er det «politimesteren» som er besluttsende myndighet ved søknader om tillatelse til å utøve vaktvirksomhet, jf. forskrift om vaktvirksomhet § 2 annet ledd første punktum.

Departementet er videre enig med arbeidsgruppen i at det presiseres at det skal foretas en årlig kontroll av tillatelses- og kontrollmyndigheten. Luftfartstilsynet skal fortsatt være tilsynsmyndighet på sine ansvarsområder, og ha gjennomføringsansvaret for det internasjonale regelverket på luftfartsområdet. Luftfartstilsynet kontrollerer, gjennom adgangskontroll og tilsyn med lufthavnoperatører, utførelsen av sikkerhetskontrolltjenesten. Tilsyn med lufthavnoperatørenes virksomhet som sådan vil fortsatt ligge under Luftfartstilsynet.

Politiet skal kun foreta den kontrollen av vaktforetakene som vaktvirksomhetsloven legger opp til, det vil si kontroll av at kravene til å utøve vaktvirksomhet er oppfylt.

Departementet mener derfor at det ikke oppstår uklare grenser mellom hvem som skal utføre de forskjellige kontrollene. Nærmere bestemmelser om politiets årlige kontroll skal fastsettes i forskrift, og departementet vil der påse at grenser trekkes klart opp. Når det gjelder innsigelsene fra luftfartssiden om uklare ansvarsforhold mellom Luftfartstilsynet og politiet, mener derfor departementet at en slik uklarhet ikke vil foreligge, men at en avklaring av rent praktiske arbeidsprosedyrer må skje gjennom kontakt mellom de ansvarlige myndigheter.

6.2 Opplysnings- og rapporteringsplikt

6.2.1 Gjeldende rett

Vaktvirksomhetsloven § 14 første ledd fastsetter at vaktforetakene plikter å gi tillatelses- og kontrollmyndighetene de opplysninger og den informasjon som er nødvendig for å føre kontroll med at virksomheten drives i samsvar med bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven. Samme paragraf annet ledd bestemmer at vaktforetaket hvert år, innen utløpet av mars måned skal sende inn en rapport til tillatelses- og kontrollmyndigheten hvor det redegjøres for virksomheten i foregående år.

6.2.2 Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen foreslår to endringer i gjeldende bestemmelse. For det første mener arbeidsgruppen at alminnelige krav til foretak generelt bør ha betydning for muligheten til å få og inneha tillatelse til vaktvirksomhetsdrift. Det foreslås derfor en henvisning til at foretakene plikter å gi tillatelses- og kontrollmyndigheten de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for kontroll av at foretaket ikke driver virksomheten på en måte som vil være uforenlig med å utøve næringsvirksomhet. Som eksempel nevnes at skatter og avgifter må være betalt.

For det andre foreslår arbeidsgruppen å innføre en plikt for foretakene til å vedlegge en liste over ansatte i foretaket i årsrapporten til kontrollmyndigheten. Listen skal kunne benyttes ved den årlige vandelskontrollen av ansatte, jf. § 4. Arbeidsgruppen mener at nærmere regler om den årlige kontrollen bør gis ved forskrift.

6.2.3 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

Det er få høringsinstanser som har uttalt seg om forhold knyttet til disse forslag. Politidirektoratet gir sin støtte til de foreslåtte endringene, men fremsetter følgende innspill:

«I stedet for å si at kontrollen skal avdekke om foretaket «ikke driver virksomheten på en måte som vil være uforenlig med å utøve næringsvirksomhet» (understreket av oss) foreslår vi følgende ordlyd: «driver virksomheten på en måte som er forenlig med å utøve næringsvirksomhet».

Når det gjelder presiseringen i annet ledd om at den årlige rapporten skal ledsages av en oversikt over ansatte med tanke på vandelskontroll ber vi departementet vurdere om ikke oversikten også bør inneholde navn på eiere,

siden disse også er underlagt vandelskrav, jf. lovforslagets § 3. Man vil da fange opp situasjoner der selskapet av ulike grunner ikke har oppfylt pålegget i § 3 syvende ledd om at endringer i virksomhetens eierskap skal meldes til politiet.

Uansett eierskifte eller ikke vil det være grunn til å vandelskontrollere eiersiden på samme måte som ansatte vektere.

Sett hen til at kravet om tilfredsstillende vandel bare gjelder for de som utfører vakttjeneste eller har oppgaver direkte knyttet til vakttjeneste etter utkastet § 8, synes det inkonsekvent at det skal gis oversikt over ansatte, ikke bare over ansatte som utfører vakttjeneste.»

Advokatforeningen savner at det på listen over ansatte som skal sendes i forbindelse med den årlige rapporteringen, også medtas hvilke personer som har vært ansatt i inneværende år.

Brønnøysundregistrene minner om at nye eller endrede oppgaveplikter skal meddeles til Oppgaveregisteret, jf. lov av 6. juni 1997 nr. 35 om oppgaveregisteret § 4.

Departementets forslag er hovedsakelig i overensstemmende med arbeidsgruppens, likevel med noen justeringer. Departementet er enig med Politidirektoratet i å bytte ut negasjonene «ikke driver» og «uforenlig» med at driften skal være forenlig med å utøve næringsvirksomhet. Departementet er også enig i at listen som skal sendes inn skal gjelde ansatte som skal utføre vakttjeneste eller har oppgaver direkte knyttet til vakttjeneste. Derimot finner departementet ikke at det er behov for å presisere i loven at listen også skal omfatte eiere. Det vises til foretakets informasjonsplikt ved endringer i eierskap, jf. forslag til § 3 syvende ledd.

Advokatforeningens forslag om at personer som har vært ansatt i inneværende år tas med ved innrapporteringen følges opp. Sistnevnte vil naturlig nok også gjelde for personer som har hatt oppgaver direkte knyttet til vakttjeneste siste året.

6.3 Andres meldeplikt

6.3.1 Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen foreslår å lovfeste en meldeplikt for skatte- og avgiftsmyndighetene og Arbeidstilsynet til politiet. Forslaget behandles i punkt 5.10.8 i rapporten. Arbeidsgruppen henter modellen for meldeplikten fra serveringsloven. Plikten skal gjelde for tilfelle hvor skatte- og avgiftsmyndighetene eller Arbeidstilsynet gjennom egen virksomhet avdekker forhold som antas å være av vesentlig betydning for vurderingen av om en tillatelse til å

utøve vakttjenester skal trekkes tilbake etter § 7. Vedkommende myndigheter bør ifølge arbeidsgruppen få plikt til på eget initiativ og uten hinder av taushetsplikt å informere politiet om slike forhold.

Meldeplikten begrenses til forhold av «vesentlig» betydning for vurderingen av om en tillatelse til å utøve vakttjeneste skal trekkes tilbake etter § 7. Fritaket fra taushetsplikt er følgelig begrenset til slike opplysninger. Det er opp til etatene med meldeplikt å vurdere hva det vil kunne være av vesentlig betydning for politiet å kjenne til. Som eksempel på forhold av «vesentlig betydning» nevner arbeidsgruppen opplysninger om at foretaket som har tillatelsen til å utøve vaktvirksomhet har begått alvorlige eller gjentatte straffbare brudd på skatte- og avgiftslovgivningen, enten i forbindelse med tidligere næringsvirksomhet eller i tilknytning til driften av det aktuelle vaktforetaket.

6.3.2 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

Ingen av høringsinstansene går imot forslaget, men noen av instansene har merknader i tilknytning til det nærmere innholdet i og rekkevidden av meldeplikten. For *Politidirektoratet* synes det selvsagt at andre etaters kontrollorganer skal ha anledning til å melde fra til politiet om uregelmessigheter innenfor sitt område uten å bryte organets taushetsplikt. En lovfesting av retten vil være avklarende og føre til at informasjon lettere gis. *Oslo politidistrikt* vurderer meldeplikten som en viktig og nødvendig regel. *Søndre Buskerud politidistrikt* er positive til en meldeplikt der det avdekkes forhold av betydning for tillatelsen til å utøve vaktvirksomhet.

Advokatforeningen reagerer på at det knyttes et krav om vesentlighet til rapporteringsplikten, idet det antas tilstrekkelig at forholdet kan få betydning for vurderingen av tilbaketrekking av tillatelse. Det må så være opp til fagmyndigheten å vurdere konsekvensen av meldingen. Fra høringsuttalelsen gjengis:

«Dersom det knyttes et vesentlighetskrav til informasjonsplikten, kan terskelen for innrapportering variere [mellom] de offentlige institusjonene. Det kan medføre at de ytre etater legger terskelen for høyt for innrapportering, i forhold til hva fagmyndighetene trenger av informasjon for å vurdere tilbaketrekningsspørsmålet. En annen sak er at forhold av betydning for tilbaketrekningsspørsmålet kan samlet sett være tilstrekkelig til at en tillatelse skal trekkes tilbake, hvis det avdekkes forhold

både hos Skatte- og Avgiftsmyndighetene som samlet sett gir grunn nok til en tilbaketrekning.»

Toll-og avgiftsdirektoratet er også av den oppfatning at vesentlighetskravet bør fjernes.

Skattedirektoratet bemerker at forslaget ikke omfatter de tilfeller der politiet har behov for opplysninger i forbindelse med tildeling av tillatelser, slik bestemmelsen i serveringsloven gjør. Skattedirektoratet mener dessuten at det må foretas en nærmere presisering av meldepliktens innhold. Fra høringsuttalelsen gjengis følgende:

«Det fremgår av bestemmelsen at meldeplikten er begrenset til forhold av «vesentlig betydning» i vurderingen av om en tillatelse skal trekkes tilbake. Skattedirektoratet antar at eksempel på forhold av «vesentlig betydning» kan være opplysninger om at innehaver, ledelse, eier eller person som har vesentlig innflytelse på virksomheten i foretaket eller ansatt, har begått alvorlige eller gjentatte straffbare brudd på skatte- og avgiftslovgivningen. Det fremkommer en rekke forhold i forslaget som kan medføre at tillatelsen til vaktvirksomheten kan trekkes tilbake, jf forslaget §§ 3, 7 og 16.

Utenfor vårt forvaltningsområde bør det presiseres hvilke tilfeller det kan være aktuelt å melde inn.

Innenfor vårt forvaltningsområde må det tas stilling til hvor langt saksbehandlingen i for eksempel skatte- og eller avgiftssaken må ha kommet før opplysningene skal avgis, hvilke opplysninger som skal gis mv. Det må presiseres at det bare er opplysninger som er nødvendig for behandlingen av tilbakekall av en tillatelse om å drive vaktforetak som kan gis.»

Finansdepartementet slutter seg i hovedsak til Skattedirektoratets merknader, og understreker viktigheten av at innholdet i en eventuell meldingsordning, og ovenfor hvilke personer den skal gjelde, klarlegges nærmere. Videre uttaler Finansdepartementet blant annet at det bør vurderes om en meldingsadgang, ikke plikt, kan ivareta politiets informasjonsbehov.

Toll-og avgiftsdirektoratet mener at «tollmyndighetene» bør oppføres i bestemmelsen som en etat med meldeplikt. Begrunnelsen synes å være at det er viktig for tollvesenet at de som utfører vaktforhold på områder der tollvesenet opererer har tillit, uavhengig av oppdragsgiver.

Etter å ha nevnt forslaget fra Toll-og avgiftsdirektoratet om at toll-og avgiftsetaten gis en tilsvarende meldeplikt skriver Finansdepartementet:

«Finansdepartementet antar at når det først skal vurderes en meldingsordning for skatte-

og avgiftssvikt som ev. kan påvirke tillatelser til å drive vaktvirksomhet, bør vurderingen omfatte svikt på alle sentrale områder av skatteetatens og toll- og avgiftsetatens virksomhet. Vurderingen bør gjelde både et vaktforetaks egne skatte-, avgifts- og tollforhold, herunder dets skatte- og avgiftsmessige arbeidsgiveransvar, og personalets egne forhold på disse områdene. Vurderingen behøver ikke falle likt ut for alle typer svikt. Eksempelvis er det mindre sannsynlig at et vaktforetak som sådant er involvert i omfattende tollovertredelser (smugling), enn at enkeltansatte i foretaket begår slike overtredelser. Men et vaktforetak kan like gjerne begå avgiftsovertredelser på toll- og avgiftsetatens område (innførselsmerverdiavgift, bilavgifter og særavgifter) som på skattetatens område (merverdiavgift, arbeidsgiveravgift mv.). For personalet blir det et viktig vurderingstema om meldingsordningen skal begrenses til svikt som kan antas å ha sammenheng med arbeidet for vaktforetaket. Mye kan tale for en slik begrensning. Formålet med vurderingen må være å sørge for at interessant informasjon av betydning for tilsynet med vaktvirksomhet blir formidlet fra de to etatene til politiet under rimelig hensyntagen til personvern, og uten urimelige byrder på meldingsgiverne. »

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har ingen merknader til forslaget om meldeplikt for Arbeidstilsynet, men påpeker at:

«... dette vil gjelde forhold som Arbeidstilsynet avdekker i sitt tilsyn etter HMS-regelverket. Det vises til Arbeidstilsynets uttalelse hvor etaten anbefaler at det utdypes nærmere i regelverket hvilke forhold Arbeidstilsynet har meldeplikt for».

Arbeidstilsynet finner å kunne støtte forslaget om meldeplikt, og legger til grunn at det er snakk om meldeplikt for forhold som avdekkes gjennom den normale tilsynsaktiviteten som allerede utføres i dag. Tilsynet finner det fordelaktig om man i noen grad kan utdype hvilke forhold det kan være snakk om å melde om:

«Gjennom vår egen tilsynsaktivitet vil det normalt kun være avvik i forhold til og brudd på arbeidsmiljølovgivningen vi vil avdekke. Ser man for seg avdekte forhold i denne sammenheng som det eksempelvis vil være av vesentlig betydning for politiet å få kjennskap til? Eller ser man for seg en meldeplikt som først og fremst vil omfatte forhold vi avdekker i et tilsyn som ligger utenfor arbeidsmiljølovgivningens område, for eksempel forhold som må anses å

ugjøre brudd på bestemmelser i vaktvirksomhetsloven».

Departementet mener at en meldepliktsordning vil være nyttig både i et forebyggende henseende og som et hjelpemiddel for politiets utøvelse av kontrollfunksjonen. Eventuelle meldinger om alvorlige forhold kan få konsekvenser for adgangen til å inneha tillatelse til å utøve vaktvirksomhet. Departementet går inn for en meldeplikt i tråd med arbeidsgruppens forslag, men har likevel forståelse for synspunktene til enkelte høringsinstanser om at det er behov for en nærmere utdyping og avgrensning av plikten. Dette bør vurderes under utarbeidelsen av ny forskrift. Meldeplikten avgrenses til forhold som etatene avdekker i forbindelse med sine egne undersøkelser, og de pålegges ingen økte undersøkelsesoppgaver.

Departementet har vurdert innspillene om å fjerne vesentlighetskravet, men er kommet til at det skal være en viss terskel for når meldeplikten inntreffer. Opplysningen må være av en viss viktighet. Departementet går inn for å opprettholde kravet om at opplysningene må være av vesentlig betydning for vurderingen av om tillatelse skal tilbakekalles.

Til Arbeidstilsynets merknad bemerkes at meldeplikten ikke bare bør begrenses til informasjon som den aktuelle etaten besitter om brudd på eget regelverk, men også inkludere eventuell kunnskap om brudd på regelverket om vaktvirksomhet utover dette. Tillatelse til å utøve vaktvirksomhet kan trekkes tilbake dersom noen av den oppregnede personkretsen har gjort seg skyldig i overtredelser av bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven, jf. forslag til § 7 første ledd.

Departementet er enig i forslaget om at også tollmyndighetene medtas i bestemmelsen som en etat med meldeplikt til politiet.

6.4 Sentralt vaktvirksomhetsregister

6.4.1 Gjeldende rett

I medhold av lov 9. juni 1978 nr. 48 om personregistre m.m. (personregisterloven) § 9, jf. kgl.res. av 21. desember 1979 punkt 1, har Datatilsynet den 6. mars 1995 gitt Justisdepartementet og politiet konsesjon til å føre henholdsvis et sentralt register og lokale registre over vaktelskaper. Et landsdekkende register over vaktelskaper ble opprettet 1. april 1995. Registeret har vært brukt i forbindelse med behandling av søknader, kontroll av virksomheter og for å gi en oversikt over virksomhetene.

Hvert politidistrikt fører et lokalt register, og opplysninger fra dette skal oversendes til det landsdekkende registeret en gang i måneden. Ansvaret for å føre det landsdekkende vaktelskapsregisteret er i dag lagt til Oslo politidistrikt. Dette registeret er det samme som de lokale registrene, men inneholder opplysninger fra hele landet. Det er kun Oslo politidistrikt som har tilgang til denne samlede oversikten.

Etter personopplysningsloven av 2000 er dagens register ikke konsesjonspliktig, da det kun har opplysninger om næringsdrivende. Det inneholder heller ingen sensitive personopplysninger.

6.4.2 Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen argumenterer for at dersom man skal ha en effektiv kontroll med vaktforetakene og deres virksomhet, er det behov for et sentralt databasert register. Det eksisterende registeret har ikke tilstrekkelig funksjonalitet til å møte dagens behov. På grunn av manglende automatikk i oversendelse av informasjon, er det også fare for at registeret ikke er oppdatert til enhver tid.

Et nytt register må etter arbeidsgruppens syn fungere som et saksbehandlingsverktøy. Dette innebærer behov for registrering av blant annet enkelte sensitive personopplysninger. I henhold til personopplysningsloven § 33 vil dette medføre krav om konsesjon med mindre man får en egen hjemmel i vaktvirksomhetsloven, og det foreslås derfor en slik hjemmel.

Arbeidsgruppen mener at et slikt register bør inneholde:

- oversikt over alle vaktforetak med hovedkontor og underkontor/datterselskap,
- opplysninger om når foretaket er kontrollert,
- resultatet av kontrollen,
- oversikt over de ansatte med vandel og utdanning, og
- oversikt over daglig leder, styrerepresentanter, eiere osv. med vandel.

6.4.3 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

Politidirektoratet, Oslo politidistrikt, Rogaland politidistrikt, Søndre Buskerud politidistrikt, Troms politidistrikt, Østfinnmark politidistrikt, Ligestillings- og diskrimineringsombudet, Luftfartstilsynet, Departementenes Servicesenter, Oslo Kommune, Sikker Vakt og Brønnøysundregisterne støtter opp om forslaget om å etablere et nytt landsdekkende og elektronisk vaktvirksomhetsregister.

Politidirektoratet uttaler:

«Vi er enig med utvalget i at det av hensyn til en effektiv og kvalitetsmessig god kontroll vil være nødvendig å innføre et landsdekkende register over foretakene med oversikt over ansatte. Utvalget foreslår å innføre plikt for politiet til å varsle selskapet dersom det blir avdekket alvorlig kriminalitet mellom tidspunktene for den årlige kontrollen (pkt 5.5.3.7 side 50). Nærmere bestemmelser om dette vil komme i forskrift. For at politiet skal ha mulighet for å oppfylle sine forpliktelser vil det være helt nødvendig med et register over ansatte som utfører vaktjeneste og dette bør være koblet opp mot politiets registre over anmeldelser, innbringelser, pågripelser osv slik det er antydnet i rapporten under pkt 5.5.3.7. Uten en slik kobling vil det bero på tilfeldigheter om politiet er kjent med at en siktet person er vekter, slik at varslingsplikt inntrer.»

Fornyings- og administrasjonsdepartementet viser til at det i arbeidsgruppens forslag fremgår at lovbestemmelsen om vaktvirksomhetsregisteret skal suppleres med forskrift. Fornyings- og administrasjonsdepartementet legger til grunn at personvernsspørsmål vil bli grundig utredet og redegjort for i den forbindelse.

Datatilsynet finner det uklart hvorfor et slikt register skal etableres. Datatilsynet ser at et sentralt register vil kunne medføre en viss grad av effektivisering, men det er ikke argumentert tilstrekkelig til å godtgjøre et sentralt register med sensitive personopplysninger om en rekke personer. Fra Datatilsynets høringsuttalelse gjengis:

«Et sentralt register vil innebære en større samling av personopplysninger, hvor personvernkonsekvensene vil kunne bli store dersom opplysningene kommer på avveie. Datatilsynet kan ikke se at arbeidsgruppen har vurdert formålet med registeret opp mot personvernkonsekvensene. Denne problematikken er heller ikke nevnt i forbindelse med den foreløpige kravspesifikasjonen.

Datatilsynet anbefaler at det på ny vurderes om det foreligger et saklig behov for et sentralt register på dette området, eller om det er andre mulige løsninger for å oppnå det samme formålet. Dersom resultatet skulle bli et sentralt vaktvirksomhetsregister, må uansett personvernproblemene og tiltak for å imøtegå disse klarlegges.»

Landsorganisasjonen i Norge påpeker på generelt grunnlag at det er viktig at man ikke går for langt i retning av dataovervåking av ansatte.

Norsk Redaktørforening er av den oppfatning at et slikt register, også med opplysninger om hvem som er ansatt, bør være offentlig tilgjengelig i sin helhet.

Departementet viser til arbeidsgruppens beskrivelse av dagens register, hvor det tydelig fremgår at dette registeret er lite egnet i kontrollsammenheng. Flere typer vaktjenester ligger i grenseland mot politiets oppgaver og ivaretar dermed viktige samfunnsinteresser. Vaktvirksomhetsbransjen utfører en rekke tjenester som skal bidra til å skape trygghet, og for å oppnå dette er det grunnleggende at publikum og oppdragsgivere har tillit til at bransjen opptrer seriøst og at arbeidet utføres av pålitelige personer med tilstrekkelige kvalifikasjoner. Det er også dette som er hovedbegrunnelsen for at vaktvirksomhetsbransjen er underlagt kontroll.

For at politiet skal kunne utøve sin tillatelses- og kontrollfunksjon på en hensiktsmessig måte er det behov for å ha fullstendige og oppdaterte opplysninger om vaktforetakene, og oversikt over hvem som til enhver tid utfører arbeid som vekter. Et nytt elektronisk og landsdekkende register forutsettes dessuten å ville ha en effektiviseringsgevinst i form av å lette politiets arbeidsbyrde, ved at opplysninger som er relevante for utøvelsen av tillatelses- og kontrollfunksjonen vil være samlet på ett sted. Registeret må utformes slik at det blir et nyttig hjelpemiddel for saksbehandlingen.

Registeret er i tillegg en sentral forutsetning for at politiet skal kunne pålegges en plikt til å varsle foretakene om ansatte som er siktet eller tiltalt for alvorlig kriminalitet. Vaktvirksomhetsregisteret må derfor også ha en kobling til de politiregistrene som er relevante i forhold til meldepliktens innhold. I dag beror det til en viss grad på tilfeldigheter og lokalkunnskap om politiet blir oppmerksom på at personer under etterforskning eller straffeforfølgning er ansatt i vaktbransjen.

Departementet vil understreke at etableringen av et slikt register over vaktbransjen, ikke vil være overførbart til andre bransjer som eventuelt måtte ønske et lignende register med oversikt over sine ansatte. Opprettelsen av et register for vaktvirksomhetsbransjen er som det fremgår ovenfor særskilt begrunnet i politiets kontrolloppgaver overfor vaktbransjen.

Departementet foreslår at de sentrale vilkårene for registrering i og bruken av registeret skal fremgå av loven. Opplysningene i registeret må være relevante og nødvendige for gjennomføringen av politiets tillatelses- og kontrollmyndighet. Registeret skal inneholde opplysninger om alle vaktforetakene og opplysninger om kontrollen av

de enkelte vaktforetakene. I tillegg må registeret inneholde en oversikt over ansatte i vaktforetakene som utfører vakttjenester eller som har oppgaver direkte knyttet til vakttjeneste, samt de personer som etter forslag til § 3 må ha tilfredsstillende vandel for at foretaket eller forvaltningsorganet skal få/inneha tillatelse til å drive vaktvirksomhet (daglig leder, styrerepresentanter, eiere mv.). Nærmere regler om hvilke opplysninger som skal registreres om foretakene og de enkelte persongrupper vil bli fastsatt i forskrift. Likeledes vil det i forskriften bli gitt regler om hvem som er behandlingsansvarlig, til hvilket formål opplysningene kan brukes, hvem som skal ha tilgang til registeret samt regler om innsyn, retting og sletting mv. I forbindelse med forskriftsarbeidet må det foretas grundige vurderinger i forhold til de personvernmessige sidene.

Departementet foreslår videre at det lovfestes at en liste over godkjente vaktforetak skal være offentlig tilgjengelig, slik at kjøpere av vakttjenester enkelt skal kunne se hvilke foretak som innehar tillatelse til å tilby vakttjenester og hvilke tjenester tillatelsen omfatter.

6.5 Tilbakekall av tillatelse

6.5.1 Gjeldende rett

Gjeldende vaktvirksomhetslov § 6 angir når en tillatelse til å drive vaktvirksomhet kan trekkes tilbake. Det kan for det første skje når innehaveren eller ledelsen i foretaket som har tillatelsen, eller noen ansatte i foretaket, har gjort seg skyldig i grov eller gjentatt overtredelse av særskilte vilkår for tillatelsen eller av bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven. For det andre kan tillatelsen tilbaketrekkes dersom vilkårene for tillatelsen ikke lenger er oppfylt.

6.5.2 Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen foreslår at tillatelsen skal kunne trekkes tilbake dersom eier eller personer med vesentlig innflytelse på virksomheten har gjort seg skyldig i grov eller gjentatt overtredelse av særskilte vilkår for tillatelsen eller av bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven. Tilbakekall er omhandlet i punkt 5.4.7 i rapporten.

Dersom et vaktforetak som har tillatelse til å drive alarmsentral gjentatte ganger sender feilmelding, bør dette etter arbeidsgruppens vurdering kunne få betydning for tillatelsen til å drive alarmsentral. Især gjelder dette hvor det går ut feilmeldinger om ran, som er meget ressurskrevende for politiet. Årsaken til feilmeldingene må skyldes for-

hold som kan bebreides foretaket, som manglende oppfølging av feil eller manglende opplæring eller informasjon til kunder om bruken av alarmen. Tilbakekall skal bare kunne skje dersom foretaket ikke retter opp feilen etter gjentatte henvendelser fra politiet.

Videre foreslår arbeidsgruppen en opprydning ved å fjerne tillatelser til å utøve vaktvirksomhet som ikke er reelle, det vil si der det ikke er noe aktivitet. Fra punkt 5.4.7 i rapporten siteres følgende om i hvilke tilfelle det bør være adgang til tilbakekall av tillatelsen:

«- dersom det ikke har vært aktivitet i foretaket de siste to år. Det samme bør gjelde tillatelse til å utøve en konkret type vakttjeneste dersom det ikke har vært aktivitet der i løpet av siste fire år. Videre bør det samme gjelde tillatelse til å utøve vaktvirksomhet i et politidistrikt som ikke lenger utøves.

- dersom vaktforetaket ikke er kommet i drift ett år etter at tillatelsen ble gitt. (jf serveringsloven § 25). Det samme bør gjelde tillatelse til å utøve en type vakttjeneste dersom den ikke er startet opp innen en viss tid etter innvilgelse av tillatelse. Videre bør det samme gjelde tillatelse til å utøve vaktvirksomhet i et politidistrikt hvis virksomheten ikke er kommet i gang etter en viss tid etter at tillatelse er innvilget.

I tillegg ser arbeidsgruppen behov for å kunne tilbakekalle tillatelsen i følgende tilfelle:

«- dersom det i søknaden mot bedre vitende er gitt uriktige opplysninger eller fortiet forhold av vesentlig betydning for vedtaket eller dersom det for øvrig følger av alminnelige forvaltningsrettslige regler (jf. utlendingsloven § 13),

- dersom foretaket ikke driver i samsvar med krav til forsvarlig næringsvirksomhet, eller

- dersom foretaket ikke innleverer pålagt rapportering eller gir kontrollmyndigheten nødvendige opplysninger eller dokumentasjon.»

6.5.3 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

Politidirektoratet slutter seg til de presiseringer og endringer som utvalget har fremsatt, men gjør et poeng av at:

«For at det skal være helt klart at det er politiet som også har ansvaret for tilbakekall av tillatelse bør paragrafen eksempelvis ha følgende presisering innledningsvis: «Politiet kan tilbakekalle en tillatelse dersom innehaveren...»»

Oslo politidistrikt tiltrer forslaget om tilbakekall av tillatelser fra «sovende» selskaper.

Hordaland politidistrikt forslår i forhold til bestemmelsen om tilbaketrekking av tillatelse medtatt følgende vilkår:

«...dersom eier, innehaver, daglig leder eller personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten, ikke lenger innehar nødvendig tillit og ikke lenger anses som skikket til å utøve vaktvirksomhet på forsvarlig måte, kan tilbaketrekking skje. Dette for å få samsvar med vilkårene for tillatelse, særlig i tilfeller hvor det fremkommer slike nye opplysninger om forhold som gjør at vedkommende ikke har den nødvendige tillit, og således, dersom slike forhold hadde foreligget når tillatelsen ble gitt, ikke ville fått slik.»

Departementet bemerker at når det gjelder forslaget fra Hordaland politidistrikt, så er det allerede adgang til tilbakekall i tilfelle hvor for eksempel daglig leder ikke lenger innehar nødvendig tillit, siden forslag til § 7 fastsetter at tilbakekall kan skje dersom en eller flere av de etter bestemmelsen relevante aktører grovt eller gjentatte ganger har brutt «bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven».

Departementet slutter seg til arbeidsgruppens forslag om opprydning ved å innføre adgang til å tilbakekalle tillatelsen til foretak uten drift. Det er ikke ønskelig at det foreligger en rekke uvirksomme tillatelser. Foretak som legger ned virksomheten bør ikke lenger inneha tillatelse til å utøve vaktvirksomhet. Departementet mener at dersom det ikke har vært aktivitet i foretaket de to siste år, så er det rimelig at man vurderer tilbakekall av tillatelsen. Tilsvarende gjelder dersom foretaket har tillatelse til å utøve flere former for vaktjeneste, jf. forslag til § 5, jf. forslag til § 2 første ledd bokstav a til f. Dersom man på et senere tidspunkt skulle ønske å oppta aktiviteten, må man søke om tillatelse på nytt.

Det kan tenkes at et foretak søker om tillatelse for flere kategorier vaktjeneste eller om drift i flere politidistrikter enn de har kvalifikasjoner og ressurser til å betjene. Det bør derfor være adgang til å tilbakekalle en tillatelse dersom denne ikke er tatt i bruk innen ett år etter at tillatelsen er gitt.

Når det gjelder de andre typetilfellene som arbeidsgruppen angir for når tilbakekall bør kunne skje, så støtter departementet også disse utgangspunkter. Imidlertid synes det i disse tilfellene ikke behov for tilføyelser i loven for at tilbakekall skal kunne skje. I forhold til feilalarmer (særlig ran) antas det at tillatelsesmyndigheten bør vurdere å fastsette i tillatelsen til å drive alarmtjeneste at til-

bakekall kan finne sted dersom gjentatte feilmeldinger ikke utbedres. Tillatelsen vil i så fall siden kunne tilbakekalles på bakgrunn av at vilkår satt for tillatelsen ikke overholdes.

7 Utdanning

7.1 Gjeldende rett

Det følger av vaktvirksomhetsloven § 8 at den som skal utføre vaktjeneste må gjennomføre godkjent utdanning for vektere, og at departementet i forskrift kan fastsette nærmere krav til utdanningen.

I forskrift om vaktvirksomhet § 5 annet ledd er det bestemt at den som skal utføre selvstendig vaktjeneste må ha gjennomført et introduksjonskurs på 15 timer, og i tillegg ha gjennomgått en obligatorisk grunnutdanning på 80 timer innen seks måneder etter påbegynt tjeneste. Vikarer og midlertidig ansatte må ha gjennomført opplæringen innen vedkommende har utført 850 timer vaktjeneste.

Opplæringsprogrammet skal ha en praktisk og en teoretisk del, og være godkjent av Politidirektoratet, jf. forskrift om vaktvirksomhet § 5 annet ledd fjerde punktum. Politidirektoratet godkjenner opplæringsprogram på grunnlag av innsendt dokumentasjon om kursets varighet og innhold, samt oversikt over instruktører. I praksis består opplæringen av tre deler: introduksjonskurset på 15 timer, praktisk opplæring i 30 timer og et 50 timers teorikurs.

Politidirektoratet kan i medhold av forskrift om vaktvirksomhet § 5 annet ledd femte punktum kreve at personer som skal utføre bestemte oppdrag må være gitt spesialutdanning eller annen tilleggsopplæring. Politidirektoratet har i dag stilt krav om særskilt opplæring i tillegg til grunnutdannelsen for oppdrag innen flyplasstjeneste, offshoretjeneste, verditransport og ledsagertjeneste.

For å bli vekter kan man alternativt til det utdanningsløp som er beskrevet her ta fagbrev i sikkerhetsfaget innenfor videregående skole etter lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa 17. juli 1998 nr. 61 (opplæringslova).

7.2 Krav til utdanning

7.2.1 Arbeidsgruppens syn

Arbeidsgruppens medlemmer er enige om at utdannelsen av vektere som ikke tar fagbrev kan bli bedre, og at det er behov for mer teoretisk kunnskap. Arbeidsgruppen går inn for en allmenn grunnopplæring som løper over inntil seks måneder og fordeler seg over tre faser, se punkt 5.6.3 i

rapporten. Det foreslås at det fastsettes i loven hvilke hoveddeler utdanningen skal bestå av:

- a) teoretisk del gjennomført før ansettelse,
- b) praksisopplæring i vaktjeneste, herunder objekttopplæring,
- c) avsluttende eksamen,
- d) eventuell tilleggsutdannelse for utførelse av spesialtjeneste, og
- e) bestått regodkjenning hvert fjerde år.»

Arbeidsgruppen tar utgangspunkt i at utdanningen bør fylle de behov for opplæring som den enkelte tjenestetype krever. Utdanning utover dette vil by på pedagogiske utfordringer, samt medføre unødvendige kostnader og dårlig utnyttelse av arbeidsmarkedets- og samfunnets ressurser. Arbeidsgruppen er imidlertid delt i synet på hvor mye utdanning som må kreves.

Arbeidsgruppens flertall, alle unntatt representanten fra NHO Service, foreslår i første fase et teoretisk grunnkurs på 140 klokketimer. Kurset bør etter flertallets vurdering ta utgangspunkt i læreplanen som benyttes i videregående opplæring for salg, service og sikkerhet (VG2). For å få en standardisert og ensartet utdanning, bør kurset bygge på en offentlig godkjent læreplan. Det offentlige må godkjenne og kontrollere timeplan, kursmaterie/ll/pensum, undervisning og instruktører. Kurset vil ifølge flertallet dekke et nødvendig teoretisk kunnskapsbehov, samtidig som man vil ha et grunnlag for senere påbygging frem mot fagbrev.

Som annen fase foreslår arbeidsgruppens flertall en praksisperiode. Perioden skal dokumenteres, og den må ha et innhold som er i samsvar med en godkjent læreplan. Det foreslås at praksisopplæringen følger kompetansemål fra læreplanen for videregående opplæring i sikkerhetsfaget (VG3). Opplæringen skal skje i regi av et vaktforetak, og det vil derfor være en forutsetning at vedkommende er ansatt i et godkjent vaktforetak.

Objekttopplæring eller tjenesteopplæring, det vil si opplæring relatert til de konkrete arbeidsoppgavene vekteren skal utføre, kommer i tillegg til praksisopplæringen.

Den tredje fasen bør etter flertallets syn være et avsluttende kurs på 20 klokketimer med kort gjenoppfriskning av regelverket, sett i sammenheng med erfaringene under praksisperioden. Kurset avsluttes med en skriftlig eksamen i regi av det offentlige. Flertallet mener at eksamen må være avlagt innen seks måneder etter at utdannelsen er påbegynt.

Mindretallet, representanten fra NHO Service, foreslår at timeantallet i det teoretiske grunnkurset doubles i forhold til dagens ordning. Grunnkur-

set vil da bli på 30 timer. Praksisperioden kan påbegynnes etter at grunnkurset er fullført. For særskilte vaktoppgaver, som for sikkerhetskontrollører på lufthavn, mener mindretallet at praksisperioden bør kunne ha et annet innhold enn det som generelt er forutsatt. Praksisperioden bør ha en varighet som i dag av 30 timer. Det bør dessuten kreves et oppfølgende vekterkurs på 50 timer som påbygging av det grunnleggende teorikurset. Kurset behøver etter mindretallets syn ikke å være gjennomført før vaktjeneste blir påbegynt, idet det anses tilstrekkelig at kurset gjennomføres innen vedkommende har utført slik tjeneste i seks måneder.

Arbeidsgruppens flertall, alle unntatt representanten fra NHO Service, mener at man ikke skal kunne arbeide selvstendig som vekter før man er godkjent, dette innebærer at utdannelsen må være sluttført og eksamen bestått. Etter mindretallets syn, representanten fra NHO Service, bør selvstendig arbeid kunne utføres når grunnkurset, som etter mindretallets oppfatning bør være på 30 timer, er gjennomført.

Enkelte typer vaktjenester er så spesielle at arbeidsgruppen mener det er behov for tilleggsutdanning. Det kan være tjenester som krever spesiell kunnskap eller kvalifikasjoner eller hvor spesielt regelverk krever det. For å kunne utføre spesialtjeneste må vedkommende vekter i tillegg til den vanlige vekterutdannelsen gjennomgå en tilleggsutdanning. Dette gjelder uavhengig av om vekteren har fagbrev eller annen godkjent vekterutdanning. Arbeidsgruppens flertall, alle unntatt representanten fra NHO Service, mener at hovedregelen bør være at grunnutdanningen skal være gjennomført før eleven kan starte på tilleggsutdannelsen. Mindretallet, representanten fra NHO Service, mener at det er tilstrekkelig at grunnkurset er gjennomført før man kan begynne på tilleggsutdannelsen.

Arbeidsgruppens flertall, alle unntatt representanten fra NHO Service, foreslår at det skal kreves tilleggsutdanning for lufthavntjeneste, verditransporttjeneste, ledsagertjeneste, ordensvakt-/dørvaktjeneste, fergetjeneste, og havnetjeneste. Mindretallet, representanten fra NHO Service, gir også uttrykk for at man kan vurdere å utforme egne tilleggsutdannelse for enkelte tjenester.

For å opprettholde godkjennelsen som vekter, foreslår arbeidsgruppen at vedkommende skal gjennomføre et regodkjenningskurs hvert fjerde år. Personer som har gjennomført grunnopplæringen og ikke arbeidet som vekter i løpet av de fire siste årene må gjennomføre grunnopplæringen på nytt.

Arbeidsgruppens flertall, alle unntatt representanten fra NHO Service, mener at man må stille de samme krav til utdanning av deltidsansatte/ferievikarer som til vektere i sin alminnelighet. Det bør legges til rette slik at kursene kan tas på deltid og at praksis kan strekke seg over en noe lengre periode, men også her må eksamen avlegges innen seks måneder etter at utdanningen er påbegynt. Arbeidsgruppens mindretall, representanten fra NHO Service, mener at det av hensyn til behov som kan oppstå i særskilte perioder, må gis adgang til å lempe på kravet til utdanning for korttidsansatte og vikarer. Slike perioder kan være ferietid og lignende, sykdom blant ansatte eller andre uforutsette begivenheter. Grunnutdanningen på 30 timer må være gjennomført før personen skal kunne tjenestegjøre.

7.2.2 Høringsinstansenes syn

Det er stor oppslutning blant høringsinstansene om at vekterutdanningen bør styrkes, men uenighet om hvilket omfang utdanningen bør ha. Ingen av høringsinstansene har hatt motforestillinger om at det fastsettes i loven hvilke hovedelementer vekterutdanningen skal bestå av.

Oslo politidistrikt, Søndre Buskerud politidistrikt, Troms politidistrikt, Østfinnmark politidistrikt, Østfold politidistrikt, Toll-og avgiftsdirektoratet, Barneombudet, Likestillings-og diskrimineringsombudet, Oslo kommune, Norsk Rockforbund, Hovedtillitsvalgte for vekterne, Sikker Vakt og Yrkesorganisasjonenes sentralforbund går uttrykkelig inn for en styrking av vekterutdannelsen i forhold til dagens nivå.

Hovedtillitsvalgte for vekterne knytter enkelte kommentarer til mindretallets dissens i arbeidsgruppens rapport, blant annet sies følgende:

«Det er emner i grunnutdanningen (særlig de etiske og juridiske) som er av teoretisk art. Hvis hinderet er for høyt skal man ikke bli vekter. (Det er dessuten en fornærmelse mot de vekterne som har akademisk utdanning å kalle et kurs på 140 timer for akademisk).»

Politidirektoratet er opptatt av at det er behov for endring av gjeldende regler med tanke på å oppnå en mer strukturert og ensartet opplæring av vektere.

NHO Luftfart antar at de utfordringer som ligger i at vekterbransjen synes dradd mellom hurtig ekspansjon, mye bruk av midlertidig arbeidskraft og lite tradisjon i bransjen for opplæring, langt på vei kan løses med riktig og bedre opplæring på vekttersiden.

Handels-og servicenæringens hovedorganisasjon, NHO Service og Oslo Handelsstands forening synes i all hovedsak å tiltre lovforslaget, men understreker at det er viktig at opplæringen differensieres ut fra de oppgaver vekteren skal ha, og forutsetter dialog ved utarbeidelse av forskriften. Eksempelvis uttaler NHO Service at det er feilslått å kreve 140 timer teori før man kan utføre enkle vektertjenester.

Departementenes servicesenter inntar også det standpunkt at utdanningskrav bør differensieres, avhengig av hvilke «kompleksitetsnivå» av vaktjeneste som skal dekkes.

Jernbaneverket, Rom eiendom, Avinor og Vaktvesenet er også kritiske til forslaget om å øke introduksjonskurset til 140 timer for alle, uavhengig av innholdet i tjenesten.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet har på generelt grunnlag ingen innvendinger mot krav til kompetanse, men tar forbehold med hensyn til de økonomiske/administrative konsekvensene knyttet til opplæring.

Luftfartstilsynet ser ut til å være av den oppfatning at vekteropplæring ikke uten videre er av betydning for å tjenestegjøre som sikkerhetskontrollør på flyplass. Fra høringsuttalelsen gjengis:

«Opplæring og godkjenning som vekter har ikke nødvendigvis relevans for den jobben som skal utføres av en sertifisert sikkerhetskontrollør. Etter Luftfartstilsynets oppfatning kan det tenkes at nødvendig vekteropplæring kan inkluderes i den spesifikke sikkerhetskontrollørutdanningen. I den grad det stilles krav om separat vekterkurs (grunnleggende teorikurs fase 1/praksisperiode fase 2/avsluttende oppfriskingskurs fase 3) i tillegg til sikkerhetskontrollørutdanningen, bør det etter Luftfartstilsynets oppfatning ikke være krav om at dette er gjennomført før tjenesteopplæringen kan påbegynnes. Luftfartstilsynet har således forståelse for mindretallets syn, jf. rapporten side 69 flg.»

Tillitsvalgte for vekterne sier derimot i sin høringsuttalelse at tjenesten til sikkerhetskontrollører ikke skiller seg vesentlig fra andre vektertjenester på en slik måte at de har mindre behov enn andre vektere for økt generell vekterutdanning.

Luftfartstilsynet er videre negative til en endring i regelverket slik at regulering av krav til utdanningsorganisasjonen og/eller utdanningen for sikkerhetskontrollører på flyplass inntas i regelverket om vaktvirksomhet, med dertil overføring av tillatelses- og kontrollmyndigheten på området. Luftfartstilsynet uttaler:

«Regelverket på securityområdet er komplekst og omfatter en rekke områder som må sees i sammenheng. Det stilles krav til utdanningsorganisasjonens ledere både når det gjelder tidligere erfaring og kunnskap om securityarbeidet. Luftfartstilsynet har særlig fagkunnskap innenfor securityområdet. Securityregelverket er i stor grad hendelsesstyrt og har vist seg å være lite statisk. For å opprettholde fagkunnskap på securityområdet, fremstår det derfor nødvendig med tett kontakt med aktørene i norsk luftfart, internasjonale organisasjoner og EU/ESA.»

Luftfartstilsynet kan vanskelig se at det er hensiktsmessig eller vil innebære noen effektiviseringsgevinst at deler av securityområdet skal skilles ut og overføres til en annen myndighet, og påpeker at dette vil kunne skape uklare ansvarsforhold mellom myndighetene.

Etter *Fiskeri- og kystdepartementets* oppfatning medfører kravene som er fastsatt i havnesikringsforskriften at det ikke er behov for å gjøre arbeidsgruppens forslag til utdanningskrav gjeldende for vakthold i havner og terminaler. Fiskeri- og kystdepartementet mener at de vaktjenester som utføres i tilknytning til havner og havneterminaler i stor grad skiller seg fra annet vakthold.

Barne- og likestillingsdepartementet mener at vekterutdanningen bør inneholde opplæring i det rettslige vernet mot diskriminering på ulike grunnlag (etnisitet, kjønn, seksuell orientering, alder, nedsatt funksjonsevne m.m.). Slik opplæring anses særlig viktig i forhold til vektere som skal yte publikumsrettede tjenester.

Kunnskapsdepartementet påpeker at lærlingeløpet for unge og praksiskandidatordningen for voksne kan benyttes i større grad. For øvrig er det enighet om at kompetansemålene i læreplanen (e) dekker bransjens kompetansebehov for vektere. Fra uttalelsen gjengis:

«Ut fra dette kan læreplanen for (vg2 og) vg3 sikkerhetsfaget være utgangspunkt for vekteropplæring. Dersom det er behov for en «minsteutdanning», vil det være positivt at denne tar utgangspunkt i kravene i vg3-læreplanen som fører fram til fagbrev. Dette vil legge til rette for at vektere som tar den «obligatoriske minsteutdanningen» kan utdanne seg videre fram til fullt fagbrev.»

Faglig råd for service og samferdsel mener det bør legges en plan for å øke antallet fagarbeidere i vekterfaget.

Når det gjelder tilleggsutdannelse for utførelse av spesielle tjenester erklærer *Sjøfartsdirektoratet*

seg positive til forslag om ekstra kurs og opplæring for vektere som skal utføre vakthold på skip. Oslo politidistrikt mener det bør stilles krav til at ordensvakter har gjennomført tilleggsutdanning godkjent av politiet, jf. forslaget § 9 d.

Av høringsinstansene som har hatt konkrete merknader til forslaget fra arbeidsgruppens flertall om at utdanningskravene må gjelde for deltidsansatte og midlertidig ansatte, så støttes forslaget av *Oslo politidistrikt*, *Søndre Buskerud politidistrikt*, *Troms politidistrikt* og *Østfinnmark politidistrikt*. Oslo politidistrikt fremhever at det er viktig at tidsrammen gjelder for alle deltidsansatte og vikarer, slik at utdanningen må være fullført i løpet av seks måneder. *Norsk Rockforbund* er også positive til at det her strammes inn på kravene. *Rom eiendom* mener derimot at det må gis adgang til å lempe på kravet for korttidsansatte/vikarer.

Vaktvesenet er opptatt av at vekterutdanning for ordensvakter må legges opp med tanke på at det for mange er et deltidsyrke, men samtidig være differensiert i nivåer for de som satser på et fulltidsyrke.

7.2.3 Departementets vurdering

Tilstrekkelig nivå på vekterutdanningen skal bidra til å sikre at vaktjenester utføres på forsvarlig måte med god kvalitet, og dessuten ivareta tryggheten til vekterne ved at de har tilstrekkelig kompetanse til å løse oppgavene de er satt til å utføre. Departementet registrerer at høringsinstansene i all hovedsak er enige om at vekterutdanningen bør styrkes, selv om det er uenighet om hvilket nivå som er riktig. Departementet finner i likhet med arbeidsgruppen at dagens system for utdanning av vektere utenfor fagbrevordningen er lite tilfredsstillende.

Departementet går inn for at det fastsettes i lov hvilke hovedelementer av utdanningen som må være fullført før man oppnår status som godkjent vekter. Departementet slutter seg til arbeidsgruppens opplisting av hvilke deler utdanningen skal bestå av: teoretisk del før ansettelse, praksisopplæring og objekttopplæring, avsluttende eksamen, eventuell tilleggsutdannelse for utførelse av spesialtjeneste og regodkjenning hvert fjerde år. I tillegg har arbeidsgruppen foreslått at man før eksamen skal gjennomføre et gjenoppfriskningskurs, hvor hensikten er at man skal se erfaringene fra praksisperioden i sammenheng med den teorien (regelverk mv.) man gjennomgikk før ansettelse. Departementet mener også at dette kurset er så grunnleggende at det bør fremgå av loven.

Departementet mener at det nærmere innholdet i og omfanget av undervisningen bør fastsettes i forskrift, under hensynstagen til lovens formål om å sikre rettssikkerheten til publikum og kvaliteten på tjenestene. Departementet mener at det er viktig å sikre at den generelle utdannelsen for vektere blir ensartet, og departementet har i den forbindelse merket seg forslaget om å bygge opp læreplaner med utgangspunkt i fagbrevutdannelsen. Departementet ønsker å signalisere at man går inn for å heve kompetansenivået til vektere ved en betydelig styrking av utdanningen både kvalitets- og kvantitetsmessig.

Under forskriftsarbeidet vil departementet dessuten vurdere å fastsette bestemmelser om blant annet gjennomføringstid, hvem som skal stå for godkjenning av opplæringen, krav til undervisningspersonell og eksamen. Når det gjelder gjennomføringstiden, er det etter departementets syn viktigst at utdanningen og eksamen tas mest mulig i sammenheng og så raskt som mulig, fortrinnsvis innen seks måneder. Når det gjelder vikarer og midlertidig ansatte, bør det stilles tilsvarende krav til utdanningens innhold for disse, men det kan være grunn til å vurdere tilpasninger av gjennomføringstiden. Uten intensjon om å være uttømmende, er det videre nærliggende at det vurderes å gi nærmere regler om dispensasjon fra utdanningskravet på bakgrunn av relevant erfaring og godkjenning av opplæring gjennomført i utlandet, om sistnevnte se også nedenfor under punkt 7.3.

Departementet mener at alle som skal utføre tjenester som faller inn under lovens definisjon av vaktjeneste, må gjennomgå den samme generelle grunnutdanningen og kan derav ikke se at det foreligger tungtveiende argumenter for at noen tjenester er så særegne at man bør gjøre unntak fra dette. Departementet mener at kravet om grunnutdanning også må gjelde for personer som skal utføre vaktjeneste på lufthavn. Fastsettelse av nærmere krav til tilleggsutdanning for å utøve vaktjeneste på lufthavner, må imidlertid skje i et tett samarbeid med luftfartsmyndighetene. Det kan her vurderes å legge eksisterende utdanningsprogram til grunn for tilleggsutdanningen. Hvordan tilleggsutdanningen skal organiseres og hvem som skal kontrollere denne mv. må man komme tilbake til i det videre arbeidet, herunder avklare hva som er politiets og hva som er luftfartstilsynets ansvarsområder. Det legges til grunn at politiet ikke skal ha oppgaver utover kontroll av om kravene i regelverket om vaktvirksomhet er oppfylt.

For ordens skyld vil departementet bemerke at virksomheter med ansvar for kritiske og samfunnsviktige funksjoner naturligvis kan stille spesifikke

opplæringskrav til det vaktforetaket de skal leie inn utover det som fremgår av regelverket om vaktvirksomhet.

Departementet går, i likhet med arbeidsgruppen, inn for at det skal kreves tilleggsutdanning for utførelse av spesialtjeneste, og at det skal skje en regodkjenning av vektere hvert fjerde år. Hvilke spesialtjenester som krever tilleggsutdanning, det nærmere innholdet i tilleggsutdanningen og krav til regodkjenning skal fastsettes i forskrift. Krav om tilleggsutdanning for spesialtjeneste og krav om regodkjenning skal også gjelde for personer som har utdannet seg til vekter gjennom fagbrevløpet. Arbeidsgruppen foreslo imidlertid også en egen utdanning for ledere i vaktforetak. Departementet viderefører ikke dette forslaget, da det ikke anses at slike krav er formålstjenlige.

Departementet presiserer at de hovedelementene i utdanningen som fremgår av forslag til § 9, må være oppfylt for at man skal kunne utføre tjeneste som godkjent ansvarlig vekter. Med «ansvarlig» mener departementet utførelse av selvstendig tjeneste, i betydning at tjenesten utføres på eget ansvar uten tilsyn av annen godkjent vekter. Det vil ikke være tilstrekkelig å ha veiledning pr. telefon eller lignede for å kunne hevde at tjenesten utføres selvstendig.

7.3 Utdanning gjennomført i utlandet – yrkeskvalifikasjonsdirektivet

For borgere av andre EØS-stater enn Norge kreves at tilsvarende utdanning som den norske utdanningen kan dokumenteres ved et utdanningsbevis utstedt av kompetent myndighet i den aktuelle EØS-staten, jf. forskrift om vaktvirksomhet § 5 annet ledd annet punktum.

Direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner (yrkeskvalifikasjonsdirektivet) gjelder for lovregulerte yrker. Direktivet skal sikre at personer som har kvalifisert seg i en EØS-stat ikke blir diskriminert når de søker adgang til et regulert yrke i en annen EØS-stat. Direktivet omfatter også de tilfellene der yrket som personen utøver ikke er regulert i hjemstaten, men regulert i den staten vedkommende ønsker å etablere seg i eller tilby sine tjenester midlertidig i.

Med et lovregulert yrke menes her at myndighetene stiller krav om minimumskvalifikasjoner i lov eller forskrift for å utøve hele eller deler av yrket og/eller benytte en bestemt tittel. I forslaget til § 9 er det satt kvalifikasjonskrav til utdanning for den som skal utføre vaktjeneste.

Arbeidsgruppen har omtalt forholdet til EØS-retten to steder i rapporten. I punkt 5.6.3.6 i rapporten

er det uttalt at det må stilles de samme krav til kvalifikasjoner for både norske og utenlandske vektere, men det kan være aktuelt å gjøre unntak fra utdanningskravet for vektere fra et annet EØS-land. I punkt 5.6.6 i rapporten uttales det at lovgiver allerede nå bør ta høyde for at man etter hvert vil bli pålagt å godkjenne vekterutdannelse gjennomført i de andre EØS-landene. Videre at dette bør sees i sammenheng med hvordan man løser utarbeidelse av kursmaterieell og kontroll med opplæringen i Norge.

Under *høringen* har *Kunnskapsdepartementet* knyttet følgende kommentarer til forholdet mellom forslaget til ny § 9 og yrkeskompetansedirektivet:

«Vår foreløpige vurdering er at dette faller inn under direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. Dette vil få betydning for regelverket for den som skal utføre vaktvirksomhet. Yrkeskvalifikasjonsdirektivet må gjennomføres, dette kan gjøres i forskriften for utdanning ved at det er egne bestemmelser som gjennomfører direktivet.

Kunnskapsdepartementet vil bemerke at yrkeskvalifikasjonsdirektivet vil gi føringer for hvordan en skal godkjenne en person fra et EØS-land med opparbeidet yrkeskvalifikasjon i et annet EØS-land enn Norge. Dette kan også være for norske statsborgere med yrkeskvalifikasjoner fra et annet EØS-land og som søker godkjenning i Norge.

Det må også tas høyde for at en godkjenningssprosess som yrkeskvalifikasjonsdirektivet forutsetter, vil kunne medføre noe økte utgifter til godkjenningmyndighetene.»

Departementet bemerker at man ved utarbeidelsen av forskriftsbestemmelser om utdanning må vurdere gjennomføring av yrkeskvalifikasjonsdirektivet. Direktivet gir føringer for hvordan en søker med kvalifikasjoner fra et annet EØS-land skal behandles.

8 Bruk av makt og maktmidler mv.

8.1 Bruk av makt

Etter *gjeldende rett* har en vekter ikke større adgang til å anvende makt enn det enhver annen borger har. Reglene i straffeloven og straffeprosessloven setter her skrankene, for eksempel bestemmelsen om nødverge i straffeloven § 48. Videre har vekteren som en hvilken som helst annen privatperson adgang til å pågripe en person som treffes på fersk gjerning eller ferske spor og det er fare ved opphold, jf. straffeprosessloven §

176 første ledd. De materielle vilkår for pågrepelse i straffeprosessloven §§ 171 til 173 må være oppfylt for at lovlig pågrepelse skal kunne finne sted. Videre må pågripelsen være forholdsmessig, jf. straffeprosessloven § 170 a. Personer under 18 år bør ikke pågripes med mindre dette er «særlig påkrevd», jf. straffeprosessloven § 174.

Arbeidsgruppen beskriver vektere og bruk av makt i punkt 5.7.3 i rapporten. Arbeidsgruppen foreslår at det tas inn i loven at vektere ikke har større adgang enn enhver annen privatperson til å utøve fysisk makt. Arbeidsgruppen anser det videre som viktig at det innføres interne rutiner for rapportering fra vektere hvis de har benyttet fysisk makt i utøvelsen av tjenesten. Rapportene skal arkiveres og danne grunnlag for statistikk, i tillegg til å være tilgjengelig for politiet ved kontroll.

Av *høringsinstansene* så støtter *Politidirektoratet*, *Oslo politidistrikt* og *Datatilsynet* forslaget om å presisere i loven at vektere ikke har større adgang enn andre personer til å anvende makt. Oslo politidistrikt mener at det ikke bør gjøres noe forsøk på beskrive grensene for vekternes maktutøvelse nærmere.

Forsvarsdepartementet fremsetter et forslag til alternativ lovtekst, hvor det skal fremgå at utøver av vakttjeneste kun har adgang til å anvende makt i selvforsvarøyemed, slik enhver annen borger har anledning til i medhold av straffeloven.

Advokatforeningen mener at bestemmelsen i større utstrekning bør tydeliggjøre hvilken maktutøvelse det siktes til utover henvisningen til det enhver har adgang til. Advokatforeningen savner en rapportskrivningsplikt etter loven for situasjoner hvor makt og vold er blitt benyttet.

Jernbaneverket og *Rom Eiendom* uttaler at det ikke er grunn til å gi vektere noen videre fullmakt til maktbruk enn andre borgere.

Helse Sør-Øst viser til synspunkter som er innhentet fra Ullevål universitetssykehus. Ullevål universitetssykehus ber blant annet om at det vurderes om ikke vektere på sykehus etter omstendighetene bør ha større adgang til å «gripe inn» i gitte situasjoner.

Departementet er av den oppfatning at selv om dagens regelverk ikke gir vektere noen videre adgang til å anvende makt enn det enhver privatperson har adgang til, så er man her på et livsområde hvor det ut fra et informasjons- og opplysnings-synspunkt bør inntas en bestemmelse om dette i spesialloven. Av samme grunn mener departementet at det i bestemmelsen bør vises til straffeloven § 48 og straffeprosessloven § 176, jf. § 170 a som fastsetter grensene for henholdsvis nødverge og for pågrepelse som foretas av privatpersoner.

Departementet mener at det ikke bør gis noen videre adgang til å «gripe inn» for bestemte kategorier vektere, som vektere på sykehus. Det vil imidlertid være naturlig at enkelte vektergrupper oftere enn andre kan havne i situasjoner hvor det kan være aktuelt å anvende makt, og dette bør gjenspeiles i opplæringen som gis.

Departementet har også vurdert om det er grunnlag for å regulere en snevrere adgang til bruk av makt for vektere nettopp fordi de i kraft av sitt yrke vil bli stilt overfor situasjoner hvor bruk av makt vil forekomme hyppigere enn for den alminnelige borger. Departementet har imidlertid ikke funnet grunnlag for en slik innsnevring, både sett hen til at uberettiget maktbruk av vektere ikke anses som et stort samfunnsproblem og at en slik innsnevring i bruken vil være praktisk vanskelig å gjennomføre.

Departementet vil imidlertid se nærmere på spørsmålet om rapportskrivningsplikt ved bruk av makt og maktmidler i forbindelse med utarbeidelsen av forskrift, og da knyttet til hva vaktforetakene skal ha plikt til å rapportere om ved den årlige kontrollen.

Departementet har foretatt språkendringer i forhold til arbeidsgruppens forslag, uten at dette anses å ha noen realitetsbetydning.

8.2 Ubevæpnet vakttjeneste mv.

Etter *gjeldende rett* skal personer som utfører vaktvirksomhet være ubevæpnet, jf. forskrift om vaktvirksomhet § 9 første ledd. De kan heller ikke utstyres med gassvåpen. Dersom det foreligger særlige behov kan personer som utfører vakttjeneste i medhold av annet ledd i samme bestemmelse likevel utstyres med batong/kølle i samsvar med bestemmelser fastsatt i våpenlovgivningen. Det må søkes særskilt om å få bære batong. Batong kan bare benyttes når vilkårene for nødverge i straffeloven § 48 foreligger.

Etter forskrift om vaktvirksomhet § 9 fjerde ledd kan håndjern bare medbringes for vekterens sikkerhet når tjenesten tilsier det, jf. straffeloven § 48, eller for å sikre gjennomføringen av en lovlig pågripelse etter straffeprosessloven § 176.

Om adgangen til å benytte hund står det uttrykkelig i vaktvirksomhetsloven § 11 at hund bare skal benyttes som egenbeskyttelse.

Arbeidsgruppen mener at dagens hovedregel om at vektere skal være ubevæpnet er så grunnleggende at dette bør komme til uttrykk i loven og ikke bare i forskriften. Dette fremgår av punkt 5.7.1 i rapporten.

Dernest foreslår arbeidsgruppen at adgangen til å søke om tillatelse til å utruste vekter med batong tas ut av regelverket. Arbeidsgruppen skriver i punkt 5.7.5 i rapporten at politiet har vært restriktive med å gi foretakene dispensasjon til dette, og at en forespørsel til bransjen synes å indikere at det ikke foreligger noe behov for en slik dispensasjonsadgang.

Arbeidsgruppen foreslår også i punkt 5.7.4 i rapporten at bestemmelsen i forskriften om håndjern innsnevres slik at håndjern kun kan benyttes til egenbeskyttelse, og at adgangen til å bruke håndjern for å sikre gjennomføringen av en lovlig pågripelse tas ut.

Endelig foreslår arbeidsgruppen i punkt 5.7.6 i rapporten at hund også i fremtiden kun skal benyttes som egenbeskyttelse, og mener at Justisdepartementet bør utarbeide nødvendige forskrifter for utdanning, godkjenning og bruk av hund for å sikre enhetlig regelverk.

Det er få av *høringsinstansene* som har uttalt seg om disse spørsmål. Kun Politidirektoratet har uttalt seg om forslaget om å ta inn i loven at tjenesten skal utføres ubevæpnet. Politidirektoratet støtter at dette kommer klart frem.

Ingen av *høringsinstansene* har særlige merknader knyttet til forslaget om å fjerne adgangen i forskrift om vaktvirksomhet til å søke om dispensasjon for å bære batong, og forslaget om å innsnevre bestemmelsen i forskriften slik at håndjern bare skal kunne benyttes til egenbeskyttelse. Politidirektoratet mener at det bør tas inn i forskriftshjemmelen at det kan gis nærmere bestemmelser om våpen, herunder definisjon av hva som menes med våpen i lovgivningen som angår vaktseksker. Det er ikke opplagt for alle at batong regnes som våpen. *Oslo politidistrikt* mener at vekteres adgang til å bære håndjern og batong bør omtales i bestemmelsen, eventuelt i forskriften.

I tilknytning til bruk av hund er det kun *Advokatforeningen* som har hatt kommentarer. Advokatforeningen mener det bør fremkomme direkte i loven at det stilles krav om oppfyllelse av godkjenningsordning for den aktuelle hunden.

Departementet er enig i at bestemmelsen om at vakttjeneste skal utføres ubevæpnet bør fremkomme i loven. Bestemmelsen gir uttrykk for et helt sentralt utgangspunkt for å utøve vaktvirksomhet.

Departementet vil i arbeidet med ny forskrift følge opp forslaget om å fjerne dispensasjonsadgangen for batong, da det ikke synes å foreligge noe behov for å opprettholde denne, kanskje med unntak av personell i Norges Bank. Departementet har merket seg arbeidsgruppens forslag knyttet til

håndjern, og vil vurdere nærmere bestemmelser om håndjern i forskrift.

Departementet er enig i at hund fortsatt bare skal kunne benyttes til egenbeskyttelse under tjenesteutførelse, og at den da skal føres i kort line. Det må videre være opp til det enkelte vaktforetak å vurdere om hund i det hele tatt skal kunne anvendes i tjenesten. Det skal i forskrift stilles nærmere krav til utdanning, godkjennelse og bruk av hund.

8.3 Strafferettslig vern

Etter *gjeldende rett* har vektere ansatt i private selskaper ikke strafferettslig vern etter straffeloven § 127, ofte benevnt som bestemmelsen om vold mot offentlig tjenestemann. Bestemmelsen får anvendelse dersom gjerningspersonen ved vold søker å oppnå at tjenestemannen foretar eller unnlater å foreta en tjenestehandling, eller hindrer vedkommende fra å foreta en sådan. Formålet med bestemmelsen er å beskytte den offentlige myndighetsutøvelsen. Det er antatt at enkelte vektere ansatt i offentlig virksomhet etter omstendighetene vil kunne ha vern i medhold av bestemmelsen.

Imidlertid vil det etter praksis kunne være et moment i skjerpende retning ved domstolenes straffutmåling dersom vold er utført mot en uniformert vokter som er i tjeneste, uavhengig av om vekteren er ansatt i privat eller offentlig virksomhet.

Arbeidsgruppen drøfter strafferettslig vern for vektere i punkt 5.12 i rapporten. Det fremholdes at dersom man gir vektere ansatt i private firmaer samme beskyttelse som offentlige tjenestemenn har under utførelse av offentlige gjøremål, vil dette kunne skape uklarhet med hensyn til vekterens status og myndighet. Det vil videre kunne skape uklarhet om vekterens oppgaver er å anse som offentlig eller privat virksomhet. På bakgrunn av dette, samt at det etter rettspraksis vil kunne legges vekt på at vold er utøvd mot vekter under utførelse av tjenesten i straffskjerpende retning, konkluderer arbeidsgruppen med at det ikke er grunnlag for å foreslå endringer i gjeldende rett.

Av *høringsinstansene* er det kun en instans som kommenterer problemstillingen. *Toll-og avgiftsdirektoratet* er enig i at straffeloven § 127 ikke bør utvides til positivt å omfatte vektere.

Departementet viser innledningsvis til at Justiskomiteen i Innst. O. nr. 20 (2000-2001) side 6 ba departementet om å komme tilbake med et forslag til bedre strafferettslig vern for vektere:

«Komiteen viser til at vekterens oppgaver utgjør et supplement til politiets arbeid, og at selv om bruk av makt er politiets oppgave, vil også vekteres arbeid kunne omfatte truende og potensielt farlige situasjoner. Vekterne utfører et viktig arbeid for å bidra til økt trygghet i samfunnet, og den risiko slikt arbeid innebærer har etter komiteens syn økt de senere årene som følge av at kriminaliteten er blitt grovere. Det kan derfor være naturlig på nytt å vurdere et bedre strafferettslig vern for vold mot vektere, på linje med reglene i straffeloven § 127 om vold mot offentlig tjenestemann.»

I straffeloven 2005 § 155 videreføres straffeloven 1902 § 127, men bestemmelsen er gitt et snevære anvendelsesområde, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) Om lov om endringer i straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 mv. (skjerpende og formildende omstendigheter, folkemord, rikets selvstendighet, terrorhandlinger, ro, orden og sikkerhet, og offentlig myndighet) side 328-329 jf. side 210-212. I realiteten innebærer dette at enkelte grupper offentlig ansatte ikke lenger er vernet av § 155 i straffeloven 2005. Offentlig ansatte i forretningsvirksomhet og annen virksomhet som rettslig sett like gjerne kan utføres som ledd i privat virksomhet faller utenfor § 155. Det er i Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) side 330 signalisert at departementet ved ytterligere regler vil sikre et fullgodt vern av de aktuelle yrkesgruppene.

Den strafferettslige beskyttelse anses likevel dels ivaretatt ved de generelle straffebudene om vold og trusler mv. i kombinasjon med at den utsatte posisjonen til disse gruppene er et straffskjerpende moment i straffutmålingen innenfor strafferammene i de aktuelle straffebudene. Det følger av straffeloven 2005 § 77 h annet alternativ at det ved straffutmålingen i skjerpende retning især skal tas i betraktning at lovbruddet har rammet personer som er særlig utsatt for lovbrudd. I Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) side 271 uttales det at vektere er eksempler på personer med et yrke som kan gjøre dem «særlig utsatt» for lovbrudd:

«Alternativet «særlig utsatt» tar spesielt sikte på personer som har et yrke eller en beskjeftigelse som kan gjøre dem særlig utsatt for lovbrudd, og hvor det er grunn til å gi dem en særlig strafferettslig beskyttelse. Ansatte i fengslene eller ved institusjoner som behandler personer med psykiske avvik, lærere ved visse skoler, ansatte ved offentlig tilgjengelig persontransport som for eksempel konduktører i NSB, drosjesjåfører, vektere og vakter er alle eksempler på dette.»

For ordens skyld presiseres det at straffeloven 2005 ikke er trådt i kraft.

Departementet går på det nåværende tidspunkt ikke inn for at vektere generelt skal gis noe særskilt strafferettslig vern, men man vil komme tilbake til spørsmålet om et særskilt vern for enkelte vektergrupper i den andre proposisjonen om ny straffelov spesiell del.

9 Krav til uniform og legitimasjon

9.1 Uniformering

9.1.1 Gjeldende rett

Det er bestemt i vaktvirksomhetsloven § 9 at den som utfører vakttjeneste skal bære uniform godkjent av tillatelses- og kontrollmyndigheten.

9.1.2 Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen foreslår at det gis føring i loven på at uniform kun skal bæres når vekteren er i aktiv tjeneste. Videre foreslås det at uniformen skal være merket slik at det tydelig går frem om vedkommende er godkjent vekter eller under opplæring.

Kravet om at uniformen skal ha en slik utforming at den ikke kan forveksles med politiets uniformer, foreslås utvidet slik at uniformen heller ikke kan tas for å være Forsvarets uniform. I tillegg skal materiell utformes slik at det ikke kan forveksles med politiets eller Forsvarets materiell, som for eksempel biler. Det vises til punkt 5.9 i rapporten.

9.1.3 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

Søndre Buskerud politidistrikt og Oslo kommune uttrykker sin støtte til endringsforslagene. *Politidirektoratet* uttaler at det er behov for presiseringen av at kravet om at selskapenes uniformer m.m. ikke må kunne forveksles med politiets eller forsvarets, også gjelder for materiell, herunder biler.

Toll- og avgiftsdirektoratet synes at det bør tilføyes at uniformer og materiell heller ikke må kunne forveksles med tollvesenets. Tollvesenet møter vektere på flyplasser, havner og tog, og det er viktig at fare for sammenblanding ikke oppstår.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet opplyser om at ansatte i vakttjenesten i regjeringskvartalet har uniformer som klart skiller dem fra annet personellet som også er ansatt hos Departementenes servicesenter, blant annet ved at «Sikkerhetsvakt» er tydelig festet på uniformen. Det bes om at

det endelige forslaget blir så fleksibelt at disse kan beholde innarbeidede uniformeringsformer og begrepsbruk.

Departementenes servicesenter støtter forslagene om at uniform kun skal bæres i aktiv tjeneste og at det skal fremgå om vedkommende er godkjent eller under opplæring. Derimot ønsker man å beholde sine egne stillingsbetegnelser, og ikke måtte gå over til å benytte vekterbegrepet. Det argumenteres med at deres personell i dag er vernet av straffeloven § 127 og § 326 og at merking med vekter vil kunne gjøre dette mindre tydelig.

Oslo politidistrikt mener det er et godt forslag at det skal fremgå om man er opplært eller under opplæring.

Departementet registrerer at det ikke har kommet inn tungtveiende motargumenter mot forslagene knyttet til uniformering, og slutter opp om arbeidsgruppens forslag. Departementet synes også det er et godt forslag at tollvesenet tas inn i bestemmelsen for å unngå eventuelle forvekslinger mellom vaktforetakenes og tollvesenets uniformer og uniformering.

Når det gjelder bruken av begrepet «vekter» på uniformen, er det kommet noen motforestillinger. Departementet er imidlertid av den oppfatning at det er viktig at publikum lett kan gjenkjenne en godkjent vekter, og ønsker derfor at ordet «vekter» skal stå på uniformen. For personer under opplæring skal dette fremgå. Departementet legger til grunn at så lenge en slik standardtekst står på alle uniformer, vil det ikke være noe i veien for at enkelte organer/foretak benytter egne stillingsbetegnelser i tillegg.

I forbindelse med kommentaren fra Departementenes servicesenter om vernet deres personell som utfører vakttjeneste i dag har i medhold av straffeloven § 127, vises det til redegjørelsen i punkt 8.3 ovenfor om strafferettslig vern for vektere.

9.2 Legitimasjon

9.2.1 Gjeldende rett

Vektere plikter i dag å medbringe legitimasjon under utførelsen av vakttjenester, jf. vaktvirksomhetsloven § 10. Legitimasjonen skal være utstedt av det vaktforetak som vedkommende utfører vakttjeneste på vegne av og være godkjent av tillatelses- og kontrollmyndigheten.

Vekteren plikter å fremvise legitimasjon på politiets oppfordring. Dessuten plikter vekteren å fremvise legitimasjon for den person det er grepet inn ovenfor når denne forlanger det.

9.2.2 Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen foreslår at det hjemles i loven at vektere skal bære legitimasjonen synlig. Kortet skal identifisere vekteren, samt bekrefte at vedkommende er godkjent (eller under opplæring) og ansatt i et godkjent vaktforetak. Kortet skal være standardisert med hensyn til størrelse, utseende og hvilke opplysninger det skal inneholde. I dag varierer kortene fra foretak til foretak. Innenfor samme foretak er kortene imidlertid i mange tilfeller like uavhengig av om personen arbeider med vaktoppdrag eller utfører andre oppgaver.

Opplysningene på kortet skal være tilgjengelige for kontroll fra politiet, for personer som vil klage på en vekter, og for kontroll fra oppdragsgiver om at vedkommende har de nødvendige kvalifikasjoner. Arbeidsgruppens synspunkter fremgår av punkt 5.8 i rapporten.

Arbeidsgruppen finner det av praktiske grunner mest hensiktsmessig og kostnadseffektivt at de store foretakene som i dag har utstyr til produksjon av identitetskort også forestår dette fremover. Forutsetningen er at disse ved godkjenning pålegges å ta oppdrag for mindre foretak til egenkost.

Kortet skal innleveres når vekteren slutter i foretaket eller når gyldighetstiden på inntil fire år er utløpt. Det skal utstedes nytt kort, alternativt skal gyldighetstiden forlenges, når vekteren består regodkjenningskurset (jf. forslag til § 9 bokstav e). Dersom vekteren ikke lenger oppfyller vilkårene for å være godkjent vekter, skal kortet tilbakekalles.

9.2.3 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

Søndre Buskerud politidistrikt er enig i arbeidsgruppens forslag om krav til legitimering, og støtter forslaget om innføring av et standardisert vekter ID-kort som skal bæres synlig og utstyrt med tjenestenummer. *Oslo politidistrikt* og *Rogaland politidistrikt* støtter også forslaget om innføring av standardisert ID-kort, men presiserer at politiet ikke ønsker å stå for utstedelsen. Rogaland politidistrikt mener at utstedelse som i dag bør ivaretas av de store vaktforetakene.

Hovedtillitsvalgte for vekterne mener at vektere bør ha legitimasjonskort etter mønster fra byggeplasser. Kort og tjenestenummer bør utstedes av politiet, mens vektervirksomhetene lager tjenestebrevise etter tillatelse.

Når det gjelder utstedelse så er utgangspunktet til *Sikker Vakt* at for å sikre ajourføring og at riktig kort utstedes til rett person mv. må ansvaret for utstedelse av ID-kort gis til en sentral enhet (etat),

eller frittstående selskap etter oppdrag og under kontroll av Justisdepartementet/Politidirektoratet.

NHO Luftfart bemerker at man går inn for standardisering uavhengig av selskapet vekteren arbeider i.

Politidirektoratet har ikke merknader til innholdet i den foreslåtte bestemmelsen, men gir uttrykk for at det i forskriften vil være naturlig å ta inn bestemmelser om hvem som skal ha ansvaret for innlevering av ID-kort fra personer som ikke lenger fyller vilkårene for å være vekter eller som slutter frivillig.

Toll- og avgiftsdirektoratet gir uttrykk for at siden det fremgår at politiet har rett til å be om legitimasjon, bør det fremgå at slik plikt også gjelder ovenfor tollvesenet. Det følger av tollforskriften pkt 3.2.7 at tollvesenet har adgang til å be om legitimasjon ved kontroll til og fra tollområdet. *Finansdepartementet* er skeptisk til om det foreligger et slikt behov, ettersom Toll- og avgiftsetaten ikke har noen egen kontrollfunksjon overfor vaktvirkingsloven og det heller ikke foreslås noen slik funksjon.

Luftfartstilsynet ber om at en vurderer om ID-kort utstedt av lufthavnoperatør kan likestilles med standard ID-kort utstedt av vaktforetakene, ellers vil en sikkerhetskontrollør på lufthavn måtte bære to ID-kort til enhver tid.

Advokatforeningen anfører at henvisning til den tjenestehandlingen «direkte angår» er for snever. Fra uttalelsen gjengis:

«Det kan tenkes en rekke tilfeller hvor andre tilstedeværende kan ha et behov for å identifisere vekterens tjenestenummer og selskap, for eksempel der den person tjenestehandlingen direkte angår ikke selv er i en slik posisjon at den kan fremsette et slikt krav eller ikke i en stand hvor han har mulighet for å gjøre dette. Det kan i slike tilfeller være nødvendig for andre tilstedeværende å ivareta personens interesser ved å kreve opplysninger som nevnt i bestemmelsen. Tjenestehandlingene vil ofte foregå i det offentlige rom og berører således allmennheten på en slik måte at en avgrensning mot den tjenestehandlingen direkte angår, fremstår som for snever.»

Departementet går i tråd med arbeidsgruppens forslag inn for at vektere skal bære et standardisert vekter ID-kort lett synlig under tjenesteutførelsen, under henvisning til at dette er av betydning for enkel identifisering av vedkommende vekter dersom det skulle oppstå behov for det. For at kortet skal tjene hensikten, skal kortet inneholde et tjenestenummer.

Legitimasjonsplikten skal sikre at ingen opptrer som vekter uten faktisk å være det og ikke minst for å kunne identifisere den vekter som har utført vaktjenesten.

Det må være en begrensning slik at kravet ikke kan benyttes i sjikanøs hensikt. Begrepet «direkte angår» er hentet fra politiloven § 20 femte ledd, og departementet kan i utgangspunktet ikke se at det foreligger noe særskilt behov for at en større personkrets skal kunne kreve legitimasjon fra vektere enn fra politiet. Departementet ser at Advokatforeningen kan ha et poeng ved at det kan tenkes helt spesielle tilfelle hvor vedkommende handlingen direkte angår ikke er i stand til å ta vare på egne interesser. Det vil i slike tilfelle naturligvis ikke være noe i veien for at andre «vitner» ber om ID-nummer eller noterer seg dette som jo skal fremgå av ID-kortet, og foretakene bør oppfordre sine ansatte til å gi sitt tjenestenummer til de som ber om det i slike tilfelle. Departementet ønsker likevel ikke å hjemle noen plikt til å oppgi dette som en sikkerhetsventil i slike helt unntaksvis situasjoner, da konsekvensen kan bli at avgrensningen av i hvilke tilfelle plikten til å avgi opplysninger til tredjepersoner inntre, vil bli lite håndterbar og i verste fall vil kunne misbrukes.

Departementet ser i likhet med Finansdepartementet ikke noe behov for å nevne tollvesenet i bestemmelsen om legitimasjon.

De nærmere regler om utformingen av identitetskortet, samt utstedelse, innlevering og tilbakekall, skal fastsettes i forskrift.

10 Gebyr

Etter *gjeldende rett* skal det betales gebyr ved etablering og drift av vaktvirksomhet, jf. vaktvirksomhetsloven § 15, jf. forskrift om vaktvirksomhet § 13 første ledd. Dagens gebyrer fremgår av forskrift om vaktvirksomhet § 13 annet ledd. Etableringsgebyret er på 20 ganger rettsgebyret. I tillegg betales et gebyr tilsvarende tre ganger rettsgebyret for hvert politidistrikt hvor virksomheten skal utøves og ved endringer i virksomheten som medfører at ny tillatelse må gis. Rettsgebyret er fastsatt i lov 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr (rettsgebyrloven) § 1, og utgjør nå kr. 860,-.

Det er videre et gebyr på to ganger rettsgebyret ved innsendelse av årsrapporten fra foretaket. To ganger rettsgebyret er også gebyret som må betales dersom politiet rykker ut på feilmelding.

Arbeidsgruppen foreslår ingen endring av selve etableringsgebyret, men mener at gebyret ikke lenger bør tilbakebetales hvis søknaden ikke inn-

vilges. Videre foreslås å øke kontrollgebyret til et nivå som avspeiler de faktiske utgiftene som kontrollarbeidet medfører for politiet. Det oppgis at bransjen i dag betaler en del penger til bransjens eget godkjenningsorgan, Sikker Vakt. Dersom politiets kontroll i fremtiden blir tilfredsstillende, vil dette organet kunne avvikles ifølge arbeidsgruppen, jf. punkt 5.13.4 i rapporten. Enkelte foretak er ikke medlem av Sikker Vakt i dag, og disse vil således få økte utgifter. Arbeidsgruppen antar imidlertid at det kanskje er disse det er størst behov for å kontrollere. Når gebyret skal fastsettes bør det sees hen til foretakets størrelse, enten omsetning eller antall ansatte.

Endelig foreslår arbeidsgruppen at man vurderer størrelsen på «utrykningsgebyret», da dette kanskje kan ha en oppdragende effekt.

Arbeidsgruppen forslår at det fortsatt gis hjemmel i vaktvirksomhetsloven til at departementet i forskrift kan bestemme at det skal betales gebyr ved etablering og drift av vaktvirksomhet, i tillegg til ved kontroll, samt gi nærmere regler om dette.

Av *høringsinstansene* er det relativt få som har kommentarer om gebyr særskilt. Det er kun *Østfinnmark politidistrikt* som har uttalt seg om etableringsgebyret, og høringsinstansen er enig i at dette ikke skal tilbakebetales ved avslag.

Når det gjelder kontrollgebyret, så støtter *Politiets Fellesforbund* og *Troms politidistrikt* en gebyrordning som avspeiler politiets kostnader. Videre anfører *Sikker Vakt*, *Asker og Bærum politidistrikt*, *Oslo politidistrikt* og *Rogaland politidistrikt* at det er nødvendig med tilførsel av ressurser til politiet for å følge opp regelverksendringene. *Østfold politidistrikt* er enig i at politiet må få tilført nødvendige ressurser for å kunne utføre det kontrollarbeidet det legges opp til, men er usikker på om det lar seg gjøre på den måten som er foreslått. *Søndre Buskerud politidistrikt* er usikre på om et økt gebyr vil være tilstrekkelig til å dekke økningen i utgifter for politiet som forslaget vil medføre.

Norsk Rockforbund er skeptiske til at bransjen selv skal finansiere kontroll, da kostnadene antas å ville bli lagt direkte over på bransjens kunder. *Rom eiendom* argumenterer for det samme, og ser det derfor som meget viktig at tillatelses- og kontrollvirksomheten gjøres så effektiv som mulig for å holde kostnadene nede.

NHO Luftfart er redd for at det kan bli særdeles dyrt å betale både Luftfartstilsynet og politiet for til dels samme myndighetsutøvelse, og anmoder om at dette utredes.

Departementet er enig i at gjeldende kontrollgebyr må gjennomgås med sikte på en forskriftsregulering som avspeiler de faktiske utgif-

ter. I den forbindelse bør også de øvrige gebyrene vurderes på nytt.

11 Økonomiske og administrative konsekvenser

11.1 Konsekvenser for det offentlige

Forslaget vil medføre økte utgifter for politiets tillatelses- og kontrollvirksomhet, herunder blant annet til etablering av et landsdekkende vaktvirksomhetsregister. Det vises til punkt 10 ovenfor hvor det foreslås at kostnadene skal dekkes inn ved et gebyr som gjenspeiler politiets faktiske utgifter med kontrollarbeidet.

Det er anslått at det finnes minst 210 godkjente vaktforetak (hovedkontor). Anslagsvis vil utekontrollen av hvert enkelt foretak kreve ett dagsverk av to personer, altså totalt minst 420 dagsverk. I tillegg kreves ett dagsverk til forberedelser og etterarbeid, minst 210 dagsverk. Godkjenning av foretak estimeres til rundt ½ dagsverk pr. selskap. Utvidelse av lovens virkeområde til å omfatte egenvakthold og opplæringsforetak vil øke antallet søknader om tillatelse til å utføre vaktjenester betydelig de første årene. Det er trolig snakk om flere hundre serveringssteder som utfører egenvakthold i dag. Disse må registrere seg som vaktforetak dersom de ikke i stedet velger å leie inn vaktjenester av allerede godkjent vaktforetak i stedet.

Tillatelses- og kontrollvirksomheten vil derfor medføre betydelige økte utgifter til politiet etter at ordningen fullt ut er kommet på plass, men vil avta noe etter at de nye foretakene er gitt tillatelse. Det er derfor vanskelig å beregne eksakte utgifter, men basert på anslag vil departementet anta at det de første årene vil medføre økte samlede utgifter for politiet på 10 – 15 millioner kroner for deretter å avta til 5 – 10 millioner.

Det legges også til grunn at politiet trenger økt kompetanse for å utføre oppgavene på en tilfredsstillende måte. Personell må skolerer og derav tas ut av arbeid for et tidsrom. Dette vil også medføre økte ressurser.

Forvaltningsorganer som i dag driver egenvakthold vil videre måtte omorganisere seg for å oppfylle kravene til å være et vaktforetak.

Utvidelse av personkretsen som omfattes av vandelskravet (eiere, personer med vesentlig innflytelse på foretaket) vil innebære utstedelse av flere politiattester. Forslaget om å begrense hvilke ansatte som skal vandelsvurderes vil redusere samtidig antallet, så disse to forhold sett i sammenheng vil sannsynligvis medføre tilnærmet samme

antall som i dag. Endringen med at egenvakthold omfattes av loven, vil imidlertid medføre en økning i antall personer som skal vandelsvurderes, og dermed i antallet utstedte politiattester. Her vil likevel det forhold at vaktforetakenes adgang til å innhente politiattest etter ansettelse tas bort, bidra til at antallet likevel ikke blir så stort som det ellers ville ha vært.

Utarbeidelse av læreplaner mv. vil også medføre enkelte kostnader for det offentlige.

Når det gjelder de økonomiske konsekvensene knyttet til lovforslaget, vil regjeringen på egnet måte komme tilbake til eventuelle bevilgningsmessige konsekvenser.

11.2 Konsekvenser for private

Økt timeantall i utdanningen og strengere krav til hva opplæringen skal inneholde, vil medføre økte kostnader for den enkelte vektor selv og for bransjen. Det er ikke mulig å foreta et nærmere anslag av kostnadene på det nåværende tidspunkt, idet det nærmere omfanget av undervisningen skal fastsettes i forskrift. Men det er stipulert at utgiftene til den enkelte vektor vil utgjøre kr 20 – 30 000,- for grunnkurset. Det er imidlertid også forventet at det enkelte foretak i noen tilfeller vil betale disse utgiftene i en konkurransesituasjon for å få ansatt vektere. Departementet vil imidlertid komme tilbake med nærmere beregninger om dette i forbindelse med utarbeidelse og høring av forskriften.

Arbeidsgiversiden har gitt signaler om at forslagene vil medføre store økonomiske konsekvenser for bransjen. Det er forventet at foretakene vil få økte utgifter all den tid vekteren må opplæres i foretaket før vedkommende kan settes til inntektsgivende arbeid for foretaket. Noe eller alle av disse utgiftene er det forventet at vil bli overført på kundene til foretakene. I tillegg er det påpekt at forslaget om at utdanningskravene også skal gjelde for vikarer og midlertidig ansatte, vil gjøre det krevende for vaktforetaket å etterleve behovet for personell som tilfredsstillende utdanningskravene ved midlertidig oppbemanning ved ferie, sykefravær, korttidsoppdrag etc. Departementet antar at dette i stor grad kan løses ved tilstrekkelig planlegging. Men vil også påpeke at grunnutdanningen fortsatt ikke kan anses som lang i yrkessammenheng. Det er derfor forventet at mange studenter f. eks. vil ta utdannelsen for å kunne utøve vekteryirket mens de gjennomfører sin hovedutdannelse.

Enkelte som i dag driver egenvakthold vil måtte omorganisere seg for å fylle kravene til å være et vaktforetak. Det anses imidlertid ikke at

disse vil bli betydelige. For de som i dag tilbyr kurs innenfor vekteropplæring kan det også tenkes at omorganisering er nødvendig for å få tillatelse til å drive vaktvirksomhet.

Å stille vandelskrav til eiere og personer med innflytelse på foretakets virksomhet vil muligens medføre enkelte mindre økonomiske og administrative konsekvenser for foretakene, ved at de må rapportere om endringer i foretakets sammensetning på eiersiden mv. Tilsvarende antas det at forslagene om at uniformering av materiell skal være godkjent og krav om et standardisert vekter ID-kort vil medføre mindre økonomiske og administrative konsekvenser.

12 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til § 1

Formålsbestemmelsen vil være et moment ved tolkningen av lovens øvrige regler. Vaktvirksomhetsloven skal for det første ivareta rettssikkerheten til de som kommer i kontakt med vektere, jf. *bokstav a*. Dette vil i første rekke gjelde personer som vektere griper inn overfor, men også publikum. Rettssikkerheten ivaretas blant annet ved å stille krav til de som søker om og innehar tillatelse til å tilby vaktjenester, slik at tjenesten utføres på en lovlig og forsvarlig måte. Videre vil også det å stille kvalifikasjonskrav til de som utfører tjenestene og stille krav om tilfredsstillende vandel til både tjenestetilbyder og ansatte bidra til å oppnå dette formålet.

For det andre skal loven bidra til å sikre ønsket kvalitet på de vaktjenestene som tilbys, jf. *bokstav b*. Vurdering av vandel for personer som utfører vaktjenester, og vurdering av vandel, skikkethet og tillit for dem som tilbyr vaktjenester er viktig også i denne sammenheng. I tillegg er det essensielt at de som utfører vaktjenester får en utdanning som setter dem i stand til å utføre oppgavene sine på en trygg og forsvarlig måte, herunder at de i minst mulig grad utsetter seg selv eller andre for unødvendig fysisk maktbruk.

For det tredje er det, for å kunne sikre at bransjen opptrer på en lovlig og forsvarlig måte, viktig at det føres effektiv kontroll med virksomheten, jf. *bokstav c*. Dette vil også ha en preventiv effekt. De som skal kontrollere bransjen må ha tilstrekkelig kunnskap og ressurser til å utføre en tilfredsstillende kontroll.

Til *bokstav d* bemerkes at man vil unngå at vaktforetak som driver «ordinær» vaktvirksomhet i Norge, i tillegg tilbyr tjenester i strid med nasjo-

nale eller internasjonale regler i utlandet. Dette vil gjerne være oppgaver som ligger nær opptil militær virksomhet. Det er en kjensgjerning at foretak med røtter i Norge har utført vaktjenester i utlandet og også i væpnet konflikt. Så lenge dette gjøres i tråd med gjeldende regler, er dette ikke et problem i denne sammenheng. Imidlertid finnes det her åpenbart «gråsoner» og kontrollmulighetene er begrenset.

Blir tillatelses- og kontrollmyndigheten gjort kjent med at et godkjent vaktforetak tilbyr slike tjenester eller opplæring til slike tjenester, vil dette kunne få følger for foretakets tillatelse. Hvis et foretak som søker om tillatelse til å utøve vaktvirksomhet tilbyr slike tjenester, vil foretaket ikke kunne få tillatelse til å utøve vaktvirksomhet i Norge.

Vaktvirksomhet organisert i regi av Forsvaret er i sin helhet unntatt fra loven, jf. unntak i § 2 tredje ledd, siste setning.

Til § 2

Endringen i *første ledd første punktum* innebærer at egenvakthold omfattes av loven. Bakgrunnen for endringen er at man vil unngå omgåelse av regelverket i form av at virksomheter organiserer vaktholdet som egenvakthold. Endringen betyr at foretak og forvaltningsorganer som i dag har eget ansatt personell som utfører vaktjenester på foretakets/forvaltningsorganets område heretter må oppfylle vilkårene for å bli godkjent som vaktforetak. Herunder må de ansatte oppfylle de samme krav til vandel og utdanning mv. som de som er ansatt i et foretak som driver ervervsmessig vaktvirksomhet. Det bør være uten betydning for rettssikkerheten til personer som kommer i kontakt med vektere om vedkommende er ansatt i et foretak som driver egenvakthold eller i et foretak som utøver ervervsmessig virksomhet. Endringen gjør det enda mer aktuelt å være tydelig på skillet mellom hva som er utøvelse av vaktvirksomhet og hva som er andre oppgaver, som for eksempel serviceoppgaver.

I *første ledd nytt tredje punktum* defineres begrepet egenvakthold. Med «egen privat eiendom» menes her også leiet og festet eiendom. Det vil fortsatt være adgang for privatpersoner til å ta vare på egen eiendom.

I *første ledd fjerde punktum bokstav a* erstatter «offentlig område» begrepet «område med adgang for allmennheten». Det er ikke tilsiktet noen realitetsendring.

Begrepet «etter avtale» i *første ledd fjerde punktum bokstav e* avgrensner vaktjenester som omfattes av loven mot kommunale/interkommunale vaktsentraler som mottar brannalarmer, trygghets-

alarmer, legeformidling mv. som må anses som en integrert del av offentlige tjenester. Loven gjelder heller ikke for alarmer som er knyttet direkte opp mot politiets sentraler.

Tilføyelsen i *første ledd fjerde punktum ny bokstav f* medfører at opplæring i vakttjenester omfattes av lovens virkeområde. Institusjoner og andre som skal forestå opplæring i vakttjenester, må følgelig være registrert som vaktforetak. Bakgrunnen er at det finnes en rekke aktører som tilbyr vekterkurs i et stadig voksende sikkerhetsmarked. For å kunne føre en kontroll med innhold og kvalitet i den opplæringen som skjer, er det viktig at de som tilbyr slik undervisning har godkjennelse til dette. Bestemmelsen gjelder ikke for den utdanning til vekter gjennom fagbrev i sikkerhetsfaget som foregår i videregående skole etter opplæringslova.

Som en følge av at egenvakthold blir en del av loven, jf. første ledd første punktum, er begrepet «egenvakthold» også tilføyd i *annet ledd første punktum*.

Tredje ledd første punktum fastslår at loven ikke får anvendelse for vaktoppdrag som utøves sporadisk og har lite omfang. For eksempel vil alminnelig nabohjelp falle utenfor det loven er ment å regulere. Selv om vaktoppdraget utøves sporadisk og har lite omfang, er politiet gitt adgang til likevel å stille vilkår om at vakttjenesten av sikkerhetsmessige grunner må utføres av godkjente vektere fordi arrangementet er av en slik art eller størrelse at det vil være behov for dette.

I *tredje ledd annet punktum* avklares det at loven ikke får anvendelse for vaktvirksomhet som Forsvaret utfører ved bruk av eget personell eller vaktvirksomhet på skip eller godsterminaler på havner og havneterminaler som omfattes av ISPS-regelverket eller for vaktstyrken ved Norges Bank.

I medhold av *fjerde ledd* kan Kongen gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard. I bestemmelsen foretas den presisering at Kongen også kan fastsette eventuelle særlige regler for Svalbard under hensyn til de stedlige forhold. Endringen medfører at ordlyden i forskriftshjemmelen blir i tråd med tilsvarende bestemmelser i andre lover som regulerer forholdet til Svalbard.

Til § 3

I *første ledd første punktum* er «eller egenvakthold» tilføyd, da det i henhold til lovens virkeområde i § 2 kreves tillatelse til å utøve både ervervsmessig vaktvirksomhet og egenvakthold. I *annet punktum* fastsettes at tillatelsen kan gis til foretak, enpersonsforetak eller forvaltningsorgan. Det presise-

res at med «foretak» i lovens øvrige bestemmelser så forstås i loven her både foretak, enpersonsforetak og forvaltningsorgan, med unntak av i § 3 annet ledd som omhandler foretak i snevrere betydning. I *tredje punktum* er det bestemt at tillatelse ikke skal gis til foretak som driver i strid med formålet med loven eller i strid med øvrige krav til å drive næringsvirksomhet.

Annet ledd tredje punktum er tidligere fjerde ledd, og er kun flyttet for sammenhengens skyld.

I *tredje ledd første punktum* er henvisningen til ervervsmessig vaktvirksomhet tatt ut, som følge av at loven også får anvendelse for egenvakthold.

Endringen i *tredje ledd tredje punktum bokstav d* innebærer at det er tilføyd et krav om nødvendig tillit i tillegg til kravet om skikkethet. De to kravene dekker til dels ulike områder. En person kan anses skikket til å utøve vaktvirksomhet uten at vedkommende har tilstrekkelig tillit. Årsaken kan for eksempel være at vedkommende vanker i et sterkt belastet miljø, og en har grunn til å frykte at dette vil kunne ha negativ innvirkning på driften eller utøvelsen av vaktvirksomheten. Når det gjelder skikkethetsvurderingen, så skal denne relateres til det å utøve vaktvirksomhet på en forsvarlig måte.

I *fjerde ledd* henvises det til at i foretak eller enpersonsforetak som har daglig leder, må også denne personen fylle vilkårene i tredje ledd bokstav a-d.

I *femte ledd* stilles det krav om tilfredsstillende vandel også for personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten. Bakgrunnen for bestemmelsen er å hindre at belastende kriminelle kan starte opp vaktforetak og benytte opplysninger de på denne måten tilegner seg, til å begå kriminell virksomhet. Om vandelen er tilfredsstillende må vurderes i forhold til den rolle eller funksjon vedkommende har i virksomheten. Etter *annet punktum* vil personer som eier en vesentlig del av virksomheten eller av foretak som driver virksomheten eller som oppebærer en vesentlig del av dens avkastninger eller i kraft av sin stilling som leder har vesentlig innflytelse på den, alltid falle inn under begrepet «vesentlig innflytelse». Oppregningen er ikke uttømmende.

Personen som reelt sett leder den daglige driften i virksomheten vil alltid anses for å ha vesentlig innflytelse på virksomheten. Det må foretas en konkret vurdering av hva som ligger i å «eie en vesentlig del av virksomheten». Ikke bare hvor stor eierandel vedkommende person besitter, men også hvordan de øvrige eierinteressene er fordelt vil være relevant. Dessuten kan «indirekte» eierskap være interessant. For eksempel kan en person som eier en vesentlig del av foretak A, som

igjen eier en vesentlig del av foretak B, regnes for å ha vesentlige eierinteresser i B uten at vedkommende direkte eier noen del i B.

Med «avkastning» siktes det til fordeler en person får som følge av tilknytningen til foretaket, som eksempel en rett til penger. Det kan tenkes tilfelle hvor en person har rett til en del av overskuddet fordi vedkommende har bidratt med kapital til virksomheten, uten at han er medeier. Det må skje en konkret vurdering av hva som er å anse som en «vesentlig del» av avkastningen. Størrelsen på vaktforetaket og omsetningen er aktuelle momenter i vurderingen.

Hvor det reelle eierforholdet er annerledes enn det formelle, vil alternativet den som «oppebærer» en vesentlig del av virksomhetenes inntekter være aktuelt. Det er grunn til å anta at dette vil være en person med reell innflytelse over virksomheten. Med «oppebærer» menes at vedkommende har rett til avkastning, uansett hva slags grunnlag retten bygger på og uansett om avkastningen blir utdelt eller mottatt. Det siktes til personer som mottar økonomisk fortjeneste fra virksomheten. Lønsmottakere eller personer som mottar penger i form av eksempelvis husleie, renter og avdrag på lån, betaling av varer etc. omfattes ikke av begrepet, med mindre utbetalingene er så høye at det er grunn til å tro at det reelt sett er en utdeling av avkastning fra virksomheten.

For å hindre omgåelse av reglene, er det tatt inn en bestemmelse om konsolidering av eiendeler i *tredje punktum*. Vedkommendes eierandeler eller stemmer regnes sammen med eiendeler eller stemmer fra personer med nærmere angitt familiemessig tilknytning.

I *syvende ledd* er eierskap tilføyd som en konsekvens av femte ledd, slik at foretaket også har meldeplikt ved endringer i eierskap.

Til *åttende ledd* bemerkes at det her skilles mellom forvaltningsorgan som utøver ervervsmessig vaktvirksomhet og forvaltningsorgan som utfører egenvakthold. For førstnevnte kreves utskillelse som egen juridisk enhet. Med dette menes at den delen av forvaltningsorganet som utfører ervervsmessig vakthold må registreres i Enhetsregisteret med eget organisasjonsnummer. For del av forvaltningsorgan som utøver egenvakthold er det derimot tilstrekkelig at denne delen organiseres som en egen avdeling innenfor virksomheten.

Til § 4

I *første punktum* slås det fast at det er politimesteren som er tillatelses- og kontrollmyndighet. Dette er kodifisering av det som i dag fremgår av forskrift

om vaktvirksomhet og medfører ingen realitetsendring.

I *annet punktum* bestemmes det at det skal foretas en årlig kontroll med vaktforetakene på bakgrunn av foretakenes rapporteringsplikt. Dette er kun en lovfesting av den kontroll av vaktforetakene som politiet allerede er pålagt. Bakgrunnen er at man har sett at det er behov for en jevnlig kontroll med foretakene.

Til § 5

Bokstav f er tilføyd i bestemmelsen som en konsekvens av endringen i § 2 første ledd fjerde punktum ny bokstav f. Vaktforetaket må i søknaden oppgi hvilke(n) form(er) for vaktvirksomhet foretaket ønsker å utøve. Det skal kun gis tillatelse til den type virksomhet som foretaket har kvalifikasjoner og ressurser til å utøve. Foretaket skal dokumentere at det er i stand til å utøve slik virksomhet det søkes om (har kvalifisert personell osv). Det samme gjelder når det søkes om å utvide virksomheten til å omfatte flere politidistrikter. Her må det konkretiseres hva slags virksomhet som skal drives i det enkelte politidistrikt. Hvilke former for vakttjeneste det er gitt tillatelse til og i hvilke politidistrikter foretaket har tillatelse til å utøve vaktvirksomhet, skal klart fremgå av tillatelsen. Det samme gjelder de vilkår som er satt for tillatelsen.

Til § 6

Det er kun foretatt en språklig endring fra «myndigheten som er fastsatt i medhold av § 3» til «tillatelses- og kontrollmyndigheten», jf. § 4 hvor det nå fastsettes direkte i loven at denne myndigheten tilhører politimesteren.

Til § 7

I *første ledd* tilføyes det at dersom eier eller en person som har vesentlig innflytelse på virksomheten i foretaket har gjort seg skyldig i grove eller gjentatte overtredelser av særskilte vilkår for tillatelsen eller av bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven, vil dette kunne få følger for foretakets tillatelse. Tillatelsen kan i så fall tilbakekalles.

I *annet ledd* innføres det et krav om aktivitet. Dersom det ikke har vært drift i foretaket på to år, vil tillatelsen kunne tilbakekalles. Det samme vil kunne skje med tillatelse til å utføre en bestemt type vakttjeneste dersom foretaket ikke har benyttet denne, eller denne virksomheten i et politidistrikt har opphørt. Det oppstilles dessuten et krav om at virksomheten skal være satt i gang innen ett år etter at tillatelsen er gitt. Dersom dette ikke har skjedd kan tillatelsen kalles tilbake. Tilsvarende

gjelder dersom tillatelsen til å utøve en bestemt type vaktjeneste i et politidistrikt ikke er tatt i bruk innen ett år etter at tillatelsen ble gitt.

Til § 8

Endringen i *første ledd første punktum* er en følge av behovet for å skille mellom vaktjenester som skal reguleres av vaktvirksomhetsloven og andre tjenester som vaktforetak eller forvaltningsorganer tilbyr. Det er kun personer som utfører vaktjeneste eller som har oppgaver direkte knyttet til vaktjeneste som skal være gjenstand for vandelskontroll. Grunnlaget for at vandelskravet stilles til nettopp disse to gruppene er at de vil kunne få tilgang til sensitive opplysninger om vaktobjektet eller ha tilgang til vaktobjektet på tider hvor det er stengt osv. Slike personer kan være satt til å ta vare på store verdier, og oppdragsgiver må ha sikkerhet for at denne tilliten ikke blir misbrukt. Dersom det skal kontrolleres vandel av andre personer i foretaket, må dette ha hjemmel i andre regler. I *annet punktum* gis det anvisning på at det kan kreves både uttømmende og utvidet politiattest.

Endringen i *annet ledd* skyldes endringen i første ledd første punktum.

I § 8 *tredje ledd* fastsettes det at politiet har plikt til å varsle vaktforetaket dersom ansatte vektere eller andre personer som har oppgaver direkte knyttet til vaktjeneste er under etterforskning for straffbare forhold. De straffbare forhold må enten være av alvorlig karakter eller være forhold som har betydning for tilliten i vedkommendes arbeid. Opplysningsplikten inntreer bare såfremt opplysningene kan gis uten å skade etterforskningen. Opplysningsplikten avhenger av et funksjonelt vaktvirksomhetsregister, jf. § 18.

Dersom foretaket henvender seg til politiet på eget initiativ med mistanke om at en ansatt som utfører vaktjeneste eller har oppgaver direkte knyttet til vaktjeneste har begått straffbare handlinger, så forutsettes det at politiet foretar en undersøkelse av om meldeplikten er oppfylt. Avdekker undersøkelsen at meldeplikten mot formodning ikke skulle være oppfylt, må politiet snarest rette dette opp. Begrensningen om at opplysningene må kunne gis uten å skade etterforskningen gjelder også her.

Til § 9

Bestemmelsen angir at den som skal utføre vaktjeneste som ansvarlig vekter må ha gjennomført godkjent utdanning for vektere. Med å utføre tjeneste som ansvarlig vekter, menes at vedkommende utfører selvstendig tjeneste, det vil si alle tilfeller hvor vaktjeneste utføres alene uten tilsyn

eller rettleiding ved fysisk tilstedeværelse av annen ansvarlig godkjent vekter.

Godkjent utdanning for vektere skal bestå av et teoretisk grunnkurs som vil være vesentlig lenger enn dagens introduksjonskurs på 15 timer, jf. *bokstav a*. Kurset skal gjennomføres før ansettelse i vaktforetak. Deretter skal det gjennomføres en praksisperiode inklusive objektopplæring som skal gi eleven praktisk erfaring, samtidig som hans egnethet som vekter vil bli vurdert i tillegg til opplæring i de konkrete oppgaver vekteren tillegges, jf. *bokstav b*. Utdannelsen avsluttes med oppsummerende teorikurs og en avsluttende eksamen, jf. *bokstav c*. Vedkommende vil da være en godkjent vekter.

For å kunne utføre spesielle tjenester som verditransport, flyplassvakthold og en del andre definerte kategorier, kreves det tilleggsutdanning med eksamen, jf. *bokstav d*. For at kunnskapen skal vedlikeholdes, stilles det krav om regodkjenning hvert fjerde år, jf. *bokstav e*. Bokstav d og e gjelder også for vektere med fagbrev.

Til § 10

I *første ledd annet punktum* presiseres at uniformen kun skal bæres når personen som utfører vaktjeneste er i aktiv tjeneste. Personer som utfører administrative oppgaver eller lignende må ikke nødvendigvis bære uniform.

Det skal etter *første ledd fjerde punktum* fremgå av uniformen om personen som utfører vaktjeneste er vekter eller under opplæring. Dette skal fremgå i klartekst, ikke ved bruk av fargekoder eller interne distinksjoner.

Til *annet ledd første punktum* bemerkes at bestemmelsen om at uniformen skal godkjennes av tillatelses- og kontrollmyndigheten er en videreføring av gjeldende rett. Det er imidlertid tatt inn i bestemmelsen at også uniformering av materiell skal godkjennes av samme myndighet, ikke bare uniformen som sådan jf. *annet punktum*.

Videre er det stilt krav om at verken utformingen av uniform eller merking av annet materiell skal utformes slik at det kan forveksles med politiets, tollvesenets eller forsvarets uniformer/materiell, jf. *annet ledd tredje punktum*. Det er ikke ønskelig at slik forveksling kan oppstå. Det er heller ikke ønskelig at vaktforetakenes uniformer eller annet materiell forveksles med forsvarets eller tollvesenets utstyr.

Til § 11

I *første punktum* fastsettes at alle vektere under tjenesteutøvelsen skal bære et vekter ID-kort lett synlig, slik at de som kommer i kontakt med en vekter

skal kunne få vite om vedkommende er godkjent vekter.

Det følger av *annet punktum* at vekter plikter å oppgi tjenestenummer til person som ber om det når denne personen er i direkte kontakt med vekteren grunnet vekterens tjenestehandling. Tjenestenummer skal på forlangende også oppgis ovenfor politiet. Kortet skal følgelig utstyres med et tjenestenummer.

Til § 12

Bestemmelsen i *første ledd* innebærer kun en presisering av rettstilstanden. Bestemmelsen er tatt inn som informasjon av pedagogiske grunner, og klargjør at vektere ikke har adgang til å anvende makt i større utstrekning enn det enhver annen privatperson har.

Bestemmelsen i *annet ledd* er kun en videreføring av gjeldende rett. At all tjeneste skal utføres ubevæpnet er så sentralt at det skal fremgå av loven.

Til § 13

Bestemmelsene om at hund kun skal benyttes til egenbeskyttelse av fører under vaktjeneste, og at den skal føres i kort linje videreføres. Det er opp til foretaket å avgjøre om det skal brukes hund under utførelse av vaktjeneste.

Til § 16

I *første ledd* tas det inn ett tillegg hvoretter foretaket plikter å gi opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for myndighetenes kontroll med at foretaket ikke driver virksomhet på en måte som vil være uforenlig med å utøve næringsvirksomhet. Eksempelvis må skatter og avgifter være betalt.

I *annet ledd annet punktum* fastsettes det at foretakene i forbindelse med innsendelse av årsrapporten til kontrollmyndigheten plikter å sende med en liste over ansatte i foretaket. Denne skal være til bruk ved den årlige kontrollen opp mot vandelskontroll av de ansatte som utfører vektertjenester, jf. § 4.

Til § 17

Det lovfestes en meldeplikt for skatte- og avgiftsmyndighetene, tollmyndighetene og Arbeidstilsynet til politiet. Meldeplikten gjelder for forhold som etatene avdekker i forbindelse med sine egne undersøkelser og som antas å være av vesentlig betydning for vurderingen av om en tillatelse til å utøve vaktjeneste skal trekkes tilbake etter § 7. I

vesentlighetskravet ligger det at meldeplikten bare inntreffer dersom opplysningene anses å være av en viss viktighet for denne vurderingen. De ulike etatene må selv ta stilling til hva det vil kunne være av vesentlig betydning for politiet å kjenne til.

Til § 18

Det gis i *første ledd* hjemmel for å opprette et sentralt elektronisk register over godkjente vaktforetak. Registeret er nødvendig for at politiet skal kunne utføre sine lovpålagte kontrolloppgaver. For at politiets varslingsplikt i § 8 tredje ledd skal kunne gjennomføres må listene over ansatte som skal vedlegges foretakenes årsrapporter tas inn i registrert. Registeret skal bare inneholde opplysninger som er relevante og nødvendige for utførelsen av tillatelses- og kontrollmyndigheten.

I *annet ledd* fastsettes det at registeret kan inneholde opplysninger om de enkelte vaktforetak, samt hvilke personer det skal registreres opplysninger om. Nærmere bestemmelser om blant annet hvilke opplysninger som skal registreres fastsettes i forskrift.

Registeret kan i medhold av *tredje ledd* kobles opp mot andre politiregistre som inneholder opplysninger som er relevante for gjennomføringen av politiets meldeplikt i § 8 tredje ledd.

For at publikum skal kunne vite hvilke foretak som har tillatelse til slik virksomhet og som de derved kan kontakte, skal liste over godkjente vaktforetak være offentlig, jf. *fjerde ledd*.

Til § 19:

Hjemlene for departementet til å fastsette forskrifter er samlet i en bestemmelse.

I *første og andre ledd* fastsettes hva departementet skal gi forskrifter om.

Tredje ledd viderefører hjemmelen for at departementet kan fastsette nærmere regler i forskrift om gjennomføringen av § 14 (plikten til å tegne forsikring).

Fjerde ledd viderefører hjemmelen for at departementet kan fastsette nærmere regler i forskrift om at det skal betales gebyr ved etablering og drift av vaktvirksomhet, og gi nærmere bestemmelser om dette. Det er imidlertid tilføyd at departementet også kan fastsette at det skal betales gebyr ved kontroll av vaktvirksomhet og gi nærmere bestemmelser om dette.

Femte ledd er en videreføring av gjeldende bestemmelse om at departementet kan gi nærmere forskrifter til øvrig gjennomføring av loven.

Justis- og politidepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under
et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om
lov om endringer i lov om vaktvirksomhet.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov om vaktvirksomhet i samsvar med et
vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i lov om vaktvirksomhet

I

I lov 5. januar 2001 nr. 1 om vaktvirksomhet skal følgende bestemmelser lyde:

Lovens tittel skal lyde: Lov 5. januar 2001 nr. 1 om vaktvirksomhet (vaktvirksomhetsloven):

§ 1 Formål

Formålet med denne loven er å

- a) ivareta rettssikkerheten for dem som kommer i kontakt med vektere,
- b) sikre god kvalitet på vaktjenester,
- c) legge forholdene til rette for en effektiv offentlig kontroll av virksomheten, og
- d) hindre vaktvirksomhet som på grunn av sin militære eller annen sikkerhetsmessige karakter er uforenlig med vaktvirksomhet etter denne loven, eller for øvrig er ulovlig eller i strid med internasjonal rett.

§ 2 Virkeområde

Loven gjelder for ervervsmessig vaktvirksomhet og *egenvakthold*. Med ervervsmessig vaktvirksomhet forstås i loven her virksomhet som går ut på å utføre vaktjenester mot vederlag. *Med egenvakthold menes vaktjenester av egen privat eiendom og egne statlige og kommunale eiendommer, med tiliggende bygninger og ansatte, så lenge vaktholdet utføres av virksomhetens egne ansatte.* Med vaktjenester forstås tjenester der det ved bruk av personer, TV-overvåking, elektronisk overvåking eller på annen måte:

- a) utføres tilsyn med privat område eller *offentlig område*,
- b) utføres kontrolltjenester,
- c) utføres verditransporter,
- d) utføres ledsagertjenester,
- e) mottas og behandles alarmsignaler fra overfalls- eller innbruddsalarmanlegg eller utrykning etter slike signaler *etter avtale, eller*
- f) *opplæring i vaktjenester.*

Loven gjelder ervervsmessig vaktvirksomhet og *egenvakthold* som drives av private eller forvaltningsorgan. Med forvaltningsorgan forstås i loven her ethvert organ for stat eller kommune.

Loven gjelder ikke for *vaktoppdrag som utøves sporadisk og har lite omfang, med mindre politiet setter som vilkår at vaktjenestene av sikkerhetsmessige grunner skal utføres av godkjente vektere.* Loven gjelder ikke for vaktvirksomhet som Forsvaret utfører ved bruk av eget personell, vaktvirksomhet på skip eller godsterminaler på havner eller havneterminaler som omfattes av ISPS-regelverket, eller vaktstyrken ved Norges Bank.

Kongen kan gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

§ 3 Tillatelse

For å utøve ervervsmessig vaktvirksomhet eller egenvakthold i henhold til § 2 kreves tillatelse. Slik tillatelse kan kun gis til foretak, enpersonsforetak eller forvaltningsorgan. Det skal ikke gis tillatelse til foretak som driver virksomhet i strid med formålet med loven, eller i strid med øvrige krav til å drive næringsvirksomhet.

Foretaket må være registrert i Foretaksregisteret før tillatelse gis. Foretaket må ha fast forretningssted i riket. Tillatelsen kan gis til selskap, stiftelse eller annen sammenslutning når samtlige medlemmer av styret i et aksjeselskap eller annen sammenslutning med begrenset ansvar oppfyller kravene i tredje ledd bokstav a til d, og samtlige fullt ansvarlige deltakere i ansvarlig selskap eller kommandittselskap oppfyller kravene i tredje ledd bokstav a til d.

Enpersonsforetak må være registrert i Enhetsregisteret før innehaveren kan gis tillatelse. Organisasjonsnummer må oppgis i søknaden. Innehaveren må dessuten:

- a) være fylt 21 år,
- b) ha tilfredsstillende vandel,
- c) være statsborger i stat som er part i EØS-avtalen, og
- d) for øvrig *inneha nødvendig tillit* og ikke anses uskikket til å utøve vaktvirksomhet på forsvarlig måte.

Dersom foretaket eller enpersonsforetaket har daglig leder, må også denne fylle vilkårene i tredje ledd bokstav a til d.

Personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten må fylle kravet til tilfredsstillende vandel. Personer som eier en vesentlig del av virksomheten eller av foretak som driver virksomheten eller som oppbeholder en vesentlig del av dens avkastning eller innehar en lederfunksjon i den, vil alltid anses å ha vesentlig innflytelse på virksomheten. I vurderingen av om en person har vesentlig innflytelse på virksomheten, regnes vedkommendes eierandeler eller stemmer sammen med eierandeler eller stemmer som tilhører følgende personer:

- a) ektefelle eller person som vedkommende bor sammen med i ekteskapslignende forhold,*
- b) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje samt søsken,*
- c) ektefelle til person som nevnt i punkt b eller personer som bor i ekteskapslignende forhold sammen med person som nevnt i punkt b.*

Det kan i særlige tilfeller gjøres unntak fra kravet til alder i tredje ledd bokstav a.

Dersom det skjer endringer i sammensetningen av virksomhetens eierskap, styre eller deltakere, skal dette meddeles den myndighet som har gitt tillatelsen innen 1 måned etter endringen. Det samme gjelder dersom det er utpekt ny daglig leder.

Del av forvaltningsorgan som utøver ervervsmessig vaktvirksomhet må være utskilt som en egen juridisk enhet. Del av forvaltningsorgan som utøver egenvakthold må være etablert som en egen avdeling innenfor virksomheten.

§ 4 Tillatelses- og kontrollmyndighet

Politiet er tillatelses- og kontrollmyndighet. Det skal foretas årlig kontroll med vaktforetakene på bakgrunn av selskapenes rapporteringsplikt etter § 16.

§ 5 Tillatelsens innhold

Tillatelsen gis for bestemte former for vaktvirksomhet etter § 2 første ledd bokstav a til f.

§ 6 Bortfall av tillatelse

Tillatelsen bortfaller dersom foretaket som tillatelsen er gitt til tas under konkursbehandling, eller dersom innehaveren av enpersonsforetaket dør. Et konkursbo eller dødsbo har rett til å fortsette virksomheten i den utstrekning det finnes hensiktsmessig med sikte på avvikling eller overføring av virksomheten til ny eier, likevel ikke utover 6 måneder uten tillatelse fra tillatelses- og kontrollmyndigheten.

§ 7 Tilbakekall av tillatelse

En tillatelse kan tilbakekalles dersom innehaveren, ledelsen, eieren eller annen person som har

vesentlig innflytelse på virksomheten i foretaket som har tillatelsen, eller noen ansatte i foretaket, har gjort seg skyldig i grov eller gjentatt overtredelse av særskilte vilkår for tillatelsen eller av bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven. Det samme gjelder dersom vilkårene for tillatelse ikke lenger er oppfylt.

Tillatelsen kan også tilbakekalles dersom det ikke har vært virksomhet i foretaket på to år, eller virksomheten ikke er startet opp innen ett år etter at tillatelse er gitt.

§ 8 Krav til ansatte

Den som skal tilsettes i foretak som omfattes av loven og som skal utføre vaktjeneste eller har oppgaver direkte knyttet til vaktjeneste, må ha tilfredsstillende vandel. Det kan kreves uttømmende og utvidet politiattest. Personen må dessuten være fylt 18 år.

Foretakets ledelse har plikt til å sørge for at ansatte i foretaket som skal utføre vaktjeneste eller har oppgaver direkte knyttet til vaktjeneste oppfyller kravene i lov og forskrift.

Politiet har plikt til å varsle vaktforetaket om ansatte, som skal utføre vaktjeneste eller har oppgaver direkte knyttet til vaktjeneste, som er under etterforskning for straffbare forhold av alvorlig karakter eller forhold som har betydning for tilliten i vedkommendes arbeid. Plikten gjelder såfremt opplysningene kan gis uten å skade etterforskningen.

§ 9 Krav til utdanning

Den som skal utføre ansvarlig vaktjeneste må ha gjennomført godkjent utdanning for vektere. Slik utdanning skal bestå av

- a) en teoretisk del gjennomført før ansettelse,*
- b) praksisopplæring i vaktjeneste, herunder objekt-opplæring,*
- c) oppsummerende teorikurs og avsluttende eksamen,*
- d) eventuell tilleggsutdanning for utførelse av spesieltjeneste og*
- e) bestått regodkjenning hvert 4 år.*

§ 10 Uniformering

Den som utfører vaktjeneste skal bære uniform. *Uniformen skal kun bæres i aktiv tjeneste.* Tillatelses- og kontrollmyndigheten kan gjøre unntak fra kravet om bruk av uniform under utførelse av spesielle vaktoppdrag når særlige grunner tilsier det. *Det skal fremgå av uniformen om personen er godkjent vekter eller under opplæring.*

Uniformen skal være godkjent av tillatelses- og kontrollmyndigheten. Det samme gjelder uniformering av materiell. Uniformeringen skal utformes slik

at den ikke kan forveksles med politiets, Forsvarets eller tollvesenets uniformering.

§ 11 Legitimasjon

Den som utfører vaktjeneste skal bære synlig ID-kort for vektere. Vekteren plikter å oppgi tjenestenummer og foretak når dette forlanges av den som tjenestehandlingen direkte angår eller av politiet.

§ 12 Bruk av makt

Den som utfører vaktjeneste har ingen adgang til bruk av fysisk makt utover den enhver har adgang til, jf. straffeloven § 48 og straffeprosessloven § 176 første ledd, jf. §170 a.

Vaktjeneste skal utføres ubevæpnet.

§ 13 Bruk av hund

Hund kan bare benyttes til egenbeskyttelse under utførelse av vaktjeneste. Hunden skal føres i kort line.

Bruk av hund under utførelse av vaktjeneste skal være godkjent av vaktforetaket.

Nåværende § 12 blir § 14.

Nåværende § 13 blir § 15.

§ 16 Opplysnings- og rapporteringsplikt

Foretak som utøver vaktvirksomhet plikter å gi tillatelses- og kontrollmyndigheten de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for myndighetens kontroll med at virksomheten drives i samsvar med bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven her og på en måte som er forenlig med å utøve næringsvirksomhet.

Foretak som utøver vaktvirksomhet skal hvert år innen utløpet av mars måned sende en rapport til tillatelses- og kontrollmyndigheten. I rapporten skal det redegjøres for foretakets virksomhet i foregående år og gis en liste over ansatte i foretaket som skal utføre vaktjeneste eller har oppgaver direkte knyttet til vaktjeneste.

§ 17 Andres meldeplikt

Dersom skatte- og avgiftsmyndighetene, tollmyndighetene eller Arbeidstilsynet avdekker forhold som de har grunn til å anta har vesentlig betydning for vurderingen av om en tillatelse skal trekkes tilbake etter § 7, plikter de av eget tiltak og uten hinder av taushetsplikt å informere politiet om dette.

§ 18 Vaktvirksomhetsregister

Til bruk for tillatelses- og kontrollmyndigheten skal det opprettes et sentralt elektronisk register over

godkjente vaktforetak. Registeret skal kun inneholde opplysninger som er nødvendige for gjennomføringen av tillatelses- og kontrollmyndigheten.

Registeret kan blant annet inneholde opplysninger om de enkelte vaktforetak og gjennomførte kontroller av disse, og opplysninger om ansatte som utfører vaktjeneste eller har oppgaver direkte knyttet til vaktjeneste og de personer som omhandles i § 3.

Registeret kan kobles mot andre registre i politiet som er relevante og nødvendige for gjennomføringen av meldeplikten i § 8 tredje ledd.

Fortegnelsen over godkjente vaktforetak skal være offentlig.

Ny § 19 skal lyde:

§ 19 Forskrift

Departementet skal gi forskrifter om egenvakt- hold (§ 2), om den nærmere gjennomføringen av § 4 første ledd annet punktum (årlig kontroll), § 8 første ledd første og annet punktum (kravet om tilfredsstillende vandel og om politiattest), § 9 (krav til utdanning, herunder om dispensasjon fra utdanningskravet og om godkjenning av utenlandske utdanninger), § 10 (uniformering), § 11 (legitimasjon), § 13 (bruk av hund) og § 16 (opplysnings- og rapporteringsplikt)

Før en behandling etter § 18, kan iverksettes, skal departementet i forskrift fastsette nærmere bestemmelser om

1. *formålet med behandlingen,*
2. *hvem som er behandlingsansvarlig,*
3. *hvilke opplysningskategorier som skal registreres,*
4. *hvem i politiet som har tilgang til opplysningene,*
5. *og adgangen til å utlevere opplysningene, og*
6. *de nærmere regler for retting, sperring og sletting av opplysninger.*

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om gjennomføringen av § 14 (plikt til å tegne forsikring), herunder frita forvaltningsorganer som driver vaktvirksomhet fra plikten til å tegne ansvarsforsikring.

Departementet kan i forskrift bestemme at det skal betales gebyr ved etablering, drift og kontroll av vaktvirksomhet, og gi nærmere bestemmelser om dette.

Departementet kan gi nærmere forskrifter til øvrig gjennomføring av loven.

Nåværende § 16 blir ny § 20.

Nåværende § 17 blir ny § 21.

Nåværende § 18 blir ny § 22.

II

Ikrafttredelse- og overgangsbestemmelser

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. Nye regler som følge av denne lov vil fra ikrafttredelsestidspunktet også gjelde fullt ut for regodkjenninger og nye tillatelser, samt årlige kontroller.

III

I lov 13. juni 1997 nr. 55 om serveringsvirksomhet skal § 16 lyde:

Når politiet finner det påkrevet, skal det ved serveringssteder holdes ordensvakter i henhold til lov 5. januar 2001 nr. 1 om vaktvirksomhet.

Første ledd annet punktum oppheves.

Annet ledd oppheves.

Tredje ledd blir nytt annet ledd.

